Nr. 8

# Zitting van donderdag 24 juni 2021

Voorzitter: mevrouw R.W.J. Melissant-Briene, burgemeester.

Aanwezig zijn de leden: de heren B.C.S. Bahlmann, F.M.T. Barth, R.J.J. van Breemen en H. Chaaby, de dames E.L. Dansen en E.W.H. Hamann, de heren M.S. Hassouna, E.A. Koçak en G.J. van der Lee, de dames A.P. van Maaren, A. Mager en M.J. Molengraaf-Vullers, de heren H.J. van Mourik, L.A. Onvlee en J.C. Oostrum, de dames J. van Oversteeg en L.P.W. Pellikaan, de heren J.M. Roeland, N. van Santen en P.C.J. Schefferlie, mevrouw D. Stevens en de heren I. Tekir, C.J.J. Wientjes en C. van Willigen.

Griffier: de heer H. Sepers.

Tevens aanwezig: de wethouders de heren R.P. van Doesburg, J.P. van der Geest, E.C.M. Kraaijeveld en D. van Zanten, alsmede de directeur gemeente Gorinchem mevrouw M.J. Fillekes-Brand.

Afwezig: de heer M.A. Hachhouch.

*


0. Vaststellen presentie voor digitale raadsvergadering....2
1. Opening....2
2. Ingekomen stukken/mededelingen....2
3. Vaststellen agenda....2
4. Vaststellen notulen voorgaande raadsvergaderingen en parallelsessies....3
5. Hamerstukken....3
5.b Overkoepelende zienswijzen 2022, jaarstukken 2020 en resultaatbestemming 2020 GR'en (2021-737045)....3
5.c Economische visie (2021-752345)....3
6. Bespreekstukken....3
6.a Jaarstukken 2020 en Accountantsverslag PSA 2020 (2021-748438)....3
6.b Financiering en samenwerking elektrische veren (2021-745869)....16
6.c Nieuw Afval- en Grondstoffenbeleid (2021-737318)....26
6.d Herinrichting Haarse Kades (2021-741817)....43
6.e Werken in het stadhuis van de toekomst (2021-747647)....51
6.f Verzoek om inlichtingen Regionale Energiestrategie (RES)....55
7. Overzicht begrotingswijzigingen juni 2021 (2021-753710)....81
8. Eventuele moties vreemd aan de orde van de dag....81
9. Sluiting....81

**0. Vaststellen presentie voor digitale raadsvergadering.**

*De presentie van de aanwezigen is vastgesteld conform bovenstaande presentielijst.*

**1. Opening (19.00 uur).**

**De voorzitter:** Goedenavond, dames en heren leden van de raad, leden van het college, gedeeltelijk hier aanwezig, gedeeltelijk thuis, uiteraard ook degenen die meekijken via de livestream, of later kijken, van harte welkom in deze raadsvergadering op donderdag 24 juni. We hebben een fikse agenda en daarom gaan we bij wijze van experiment met tijden werken, om zo te proberen binnen een kort tijdsbestek heel veel zaken af te handelen. Mij is verzocht daar flink op te sturen, dus dat ga ik ook doen. U hebt van tevoren gehoord hoeveel tijd u krijgt, da staat ook op de agenda, dus ik ga ervan uit dat iedereen zich daar keurig aan houdt.
Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Hachhouch, en wel om een hele mooie reden: hij is namelijk op huwelijksreis. Vanaf deze plek wil ik hen mede namens de gemeenteraad heel veel geluk toewensen.
We hebben geen stukje van het archief en ook geen mondelinge vragen vanuit de raad, allemaal omwille van de tijd.

**De heer Van Santen:** Voorzitter-

**De voorzitter:** De heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** 'Omwille van de tijd': daar wil ik toch wel een punt van maken. Ik begrijp dat de mondelinge vragen nu van de agenda zijn afgevoerd in verband met de volle agenda en dat vind ik vreemd, aangezien het grotendeels met een juiste planning te maken heeft en mondelinge vragen voor veel raadsleden een belangrijk middel zijn bij het uitvoeren van hun vak. In ons reglement van orde hebben we ook vastgelegd dat aan het begin van een periodieke raadsvergadering, wat deze is, raadsleden en collegeleden de gelegenheid wordt geboden tot het stellen van vragen of het doen van mededelingen. Ik wil u graag op het belang hiervan wijzen en hoor graag of we dit besluit in het vervolg wel kunnen respecteren.

**De voorzitter:** Dit is op voorstel van de agendacommissie, waarin een groot aantal leden vanuit uw raad zijn vertegenwoordigd. We zullen uw opmerking meenemen in de evaluatie van deze vergadering en bezien in hoeverre het wenselijk is om dit al dan niet te continueren.

**2. Ingekomen stukken/mededelingen.**

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt besloten conform de voorgestelde afdoening.

**3. Vaststellen agenda.**

**De voorzitter:** Mevrouw Molengraaf wenst het woord, zie ik. Ga uw gang.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Voorzitter, dank u wel. Ik wil graag inbrengen dat ik bij agendapunt 5.a een amendement wil indienen op de specificatie van de kosten.

**De voorzitter:** Dan stel ik voor dat te behandelen als punt 6.e en dat wij van de RES dan agendapunt 6.f maken, bij de bespreekstukken dus.

De agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

### 4. Vaststellen notulen voorgaande raadsvergaderingen en parallelsessies.

De notulen van de raadsvergadering van 22 april 2021 en de verslagen van de parallelsessies 210617 B&A – Economische visie, 210617 I&O – Omgevingsvergunning en Tiny houses, 210617 B&A Nieuw Afval- en Grondstoffenbeleid en 210617 I&O PPN worden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming ongewijzigd vastgesteld.

### 5. Hamerstukken.

**De voorzitter:** Er is één vraag binnengekomen, en wel van de SP. Ik geef mevrouw Dansen het woord. Het onderwerp is ‘aanzegging tot verhuizing’.

### 5.b Overkoepelende zienswijzen 2022, jaarstukken 2020 en resultaatbestemming 2020 GR’en (2021-737045)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

### 5.c Economische visie (2021-752345)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

### 6. Bespreekstukken.

### 6.a Jaarstukken 2020 en Accountantsverslag PSA 2020 (2021-748438)

**De voorzitter:** Zoals ik al heb aangekondigd, gaan we werken met spreektijden. Iedere fractie heeft drie minuten. Allereerst de heer Tekir van de fractie van D66.

**De heer Tekir:** Voorzitter, hartelijk dank. Zoals u van D66 gewend bent, laten we de beschouwing over een heel jaar niet zomaar aan ons voorbijgaan, en om dan maar meteen met de deur in huis te vallen: financieel was het eigenlijk niet zo spannend allemaal. Immers, het was een gek jaar vanwege corona, waardoor veel zaken niet zijn uitgevoerd en dus doorschuiven naar 2021. Het feit dat we 7,5 miljoen euro overhouden zegt dan eigenlijk ook niet zoveel. Wat wel veelzeggend is, en daar mogen we ons als gemeente gelukkig mee prijzen, is de royale compensatie vanuit het Rijk voor ongeveer alle

coronaschade die we hebben geleden. Wat dat betreft heeft het kabinet ons niet in de steek gelaten, en dat mag niet ongenoemd blijven. Wat ook een compliment verdient, richting het college, is dat het weerstandsvermogen weer aan de goede kant van de bandbreedte zit.
Maar, voorzitter, alleen cijfertjes zijn voor D66 niet veelzeggend. Het is de ene helft van het verhaal, de andere helft wordt gevormd door datgene wat we inhoudelijk hebben gedaan. Daarom wil ik er graag een drietal punten uit lichten waar wij qua uitvoering nog niet op gerustgesteld zijn.
Te beginnen met de steunregelingen voor onze ondernemers. Het behoefte geen uitleg dat ondernemers hard zijn geraakt door de coronacrisis. Dat was onder meer reden om, met een duur woord, een reactivatieplan voor de lokale economie op te tuigen. Je zou verwachten dat dit een flinke boost moet zijn geweest voor de Gorinchemse economie, maar als je inzoomt op de specifieke steunregelingen, valt dat toch vies tegen. Van de drie steunregelingen die al sinds 15 januari openstaan is maar een schamel bedragje van 3.000 euro gehonoreerd, terwijl je alles bij elkaar 125.000 euro in de pot had, oftewel: net iets meer dan 2% is besteed. Dat vinden we echt teleurstellend, als je bedenkt dat hier ondernemers op de Zeepkist hebben gestaan en het water hen aan de lippen stond. Waarom lukt het de gemeente niet om een steunpakket in het leven te roepen dat werkt en ondernemers vooruit helpt? Waar slaan we de plank mis? Wij willen hier echt een serieuze reflectie op van de wethouder, want ook het noodfonds lijkt vooralsnog niet echt aan te slaan. Welke toezegging kan hij doen om deze middelen alsnog tijdig op de goede plekken te laten landen?
Dan ons tweede zorgpunt: stad van tolerantie, bestrijding van discriminatie, diversiteit, of hoe u het ook maar noemen wilt. Een voortgang op deze dossiers blijft in ieder geval teleurstellend achter. Wij blijven steken in woorden, zonder die te vertalen naar daden, terwijl de excessen zich maar blijven tonen, met als meest recente voorbeeld natuurlijk de leerlingen die gedwongen uit de kast moesten komen, maar ook leerlingen die nog steeds worden geweigerd voor een stageplek, om de simpele reden dat ze een hoofddoek dragen. Het zijn helaas allemaal voorbeelden uit onze eigen stad. En dan zou je denken-

**De voorzitter:** U hebt nog 30 seconden!

**De heer Tekir:** En dan zou je denken: laten we zelf als gemeente het goede voorbeeld geven, bijvoorbeeld door een motie uit te voeren die er al een jaar ligt, het simpel ondertekenen van een diversiteitscharter waarmee we concrete stappen kunnen zetten. Na vragen van D66 lezen we dat er inmiddels wel afspraken zijn gemaakt voor een feitelijke ondertekening. We zijn benieuwd wanneer dit dan gaat plaatsvinden. We verwachten ook hier wel een serieuze reflectie van de wethouder. Hoe komt het dat zelfs kant en klare voorstellen, zoals een ondertekening, zo lang moeten wachten?

**De voorzitter:** De drie minuten zijn voorbij.

**De heer Tekir:** Voorzitter. Ik ben nog niet klaar en ik zou u toch willen vragen om 30 seconden tijd om mijn toespraak af te ronden.

**De voorzitter:** Ik vind dit wel heel jammer, want u bent de eerste en dan lopen we meteen al uit in de tijd. Nou, ik geef u nog dertig seconden, en dan moet het echt stoppen.

**De heer Tekir:** Dan sla ik een heel stuk over , en dat vind ik zelf ook jammer. Mijn verwondering naar aanleiding van een mailtje dat vanmiddag is binnengekomen, en als u mij toestaat in 30 seconden. Het gaat over een vraag die wij stelden in de schriftelijke ronde over het aantal stagiaires dat in 2020 is gestart bij de gemeente. Dat aantal zou eerst 30 zijn, toen werd het ineens een gemiddelde en na doorvragen van D66 blijkt dat in werkelijkheid 12 stagiaires zijn gestart in 2020. Het lijkt inmiddels haast op een woordenspel, dat de informatievoorziening aan de raad niet ten goede komt. Is de raad hier onjuist geïnformeerd, of kunnen we uitgaan van een onschuldige vergissing? In ieder geval het verzoek aan het college om de raadsvragen correct te beantwoorden. Daarom nu een gele kaart. Bij de perspectiefnota komt de fractie van D66 inhoudelijk terug op het onderwerp stagiaires.

**De voorzitter:** Dank u wel.

**De heer Tekir:** En voorzitter, als we straks tijd overhouden, zou ik graag nog één blokje willen afronden voor de eerste ronde van het college.

**De voorzitter:** In uw tweede termijn heeft u één minuut volgens het schema. De heer Oostrum, PvdA.

**De heer Oostrum:** Dank u wel, voorzitter. Ik ga proberen het binnen drie minuten te doen.
Het jaar 2020 bestond vooral uit twee besmettingsgolven door corona, met een korte vakantieperiode daartussen voor de meeste mensen, en kennelijk ook voor het virus. Desondanks is door het college en de ambtenaren hard doorgewerkt aan de ambities van de gemeenteraad, zij het met vele beperkingen, zoals thuiswerken en digitaal vergaderen. Daarvoor past een compliment, mede gezien het feit dat de jaarstukken bevestigen dat in 2020 goede vorderingen zijn gemaakt en dat daarbij ook beoogde resultaten zijn behaald. Uiteraard is er vertraging opgetreden, waardoor een aantal budgetten tot een bedrag van circa 2,5 miljoen euro moet worden doorgeschoven naar 2021, waaronder de gereserveerde half miljoen voor het reactivatieplan in het kader van het herstel na corona. Het is een mooi resultaat en de ondernemers kunnen daar nog steeds gebruik van maken. Een nog mooier resultaat is dat grote stappen voorwaarts zijn gemaakt op het gebied van mobiliteit en duurzaamheid, maar zeker, en in het bijzonder, ook in het sociale domein: samen met POORT6 oppakken van de wijkateliers, de pilot wijkgericht werken in de Gildenwijk en de Haarwijk, het samen met partners bestrijden van eenzaamheid, juist in de coronaperiode, de extra aandacht voor inwoners met dementie en extra inzet voor gelijke behandeling, ofwel bestrijding van discriminatie. Ik denk dat de heer Tekir daar iets gemist heeft. Maar ook het versterken van de samenwerking met Avres en andere partners in het sociaal domein en het sociaal team begint z'n vruchten af te werpen, en dat was in de coronatijd in vele opzichten zichtbaar.
Een bijzonder compliment verdient de uitrol van de coronacompensatie. We horen in de stad, zowel bij ondernemers als in het verenigingsleven, dat de gemeente en Avres zeer actief en voortvarend hebben ingespeeld op dringende behoeften en andere zorgen, waaronder financiële zorgen bij ondernemers en verenigingen. Een klein applaus.
Voorzitter. Ik ga niet op alle punten in uit uw aanbiedingsbrief, maar u maakt daarin duidelijk dat ondanks corona op alle gebieden vorderingen zijn gemaakt om de ambities

waar te maken. Wel noem ik nog even de ontwikkeling van het gebied tussen de Arkelsedijk en de Linge, waar belangrijke stappen zijn gemaakt, maar daarop kom ik terug bij de perspectiefnota.
Financieel kunnen we het jaar 2020 ook met een keurig positief resultaat afsluiten. Ik noemde al de doorgeschoven budgetten wegens uitgesteld werk en daarnaast is er sprake van een positief resultaat op de grondexploitatie van ruim 3,6 miljoen euro, en dat wordt toegevoegd aan de reserve mobiliteit en infrastructuur, conform de geldende afspraken. Er is echter ook een reserve die niet extra wordt gevoed, maar waarop we juist een beroep hebben moeten doen om de gestegen kosten van het sociaal domein in 2020 te dekken. Een aandachtspunt voor de komende jaren, voorzitter, waar ik ook bij de perspectiefnota nog op terug zal komen.

**De voorzitter:** Even een moment! Het gaat niet van uw tijd af, maar iemand heeft z'n geluid aan staan en dat werkt erg storend. O, ik begrijp dat het mogelijk bij de heer Oostrum zelf is. Goed. U heeft nu nog dertig seconden.

**De heer Oostrum:** O, maar ik heb genoeg aan tien seconden, voorzitter. Ik kan concluderen dat we ondanks corona 2020 afsluiten als een redelijk succesvol jaar, zowel op het gebied van bestuurlijk en ambtelijk bereikte resultaten als financieel. Daar doen de heldere, maar minimale kanttekeningen van de accountant niets aan af.
Zoals gebruikelijk, heeft u van mij een opmerking tegoed over het weerstandsvermogen. Dat komt uit op 1,92, en dat is binnen de bandbreedte van 1,4 tot 2,0. Je zou verwachten dat we na corona eerder aan de onderkant zouden verkeren dan aan de bovenkant. Het stelt ons gerust dat we in deze onzekere tijden dat risico kunnen dragen.
Dank u wel, voorzitter, en een compliment.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Schefferlie, Democraten Gorinchem.

**De heer Schefferlie:** Dank u wel. voorzitter. We komen natuurlijk niet om corona heen als we terugkijken op 2020. We vonden het ook veel relativering eigenlijk opleveren: mensen die zich druk maken om vakanties en sporten dat niet door kan gaan, dat is ook echt vervelend voor het welzijn, maar daarentegen hebben we ook ondernemers in wanhoop gezien, een superhoge werkdruk in de zorg en natuurlijk ook stadgenoten die gewoon mensen hebben verloren. Treurig, en tegelijkertijd levert deze ramp dus ook wel weer nieuwe inzichten en verbindingen op. Een van die inzichten is dat onze medewerkers ook in staat zijn gebleken in deze tijd om door te blijven werken aan het hoge ambitieniveau en de reguliere dienstverlening. Voorzitter, wij spreken daarvoor via u graag onze waardering uit. We hebben ook gezien dat de verbindingen met de ondernemers geïntensiveerd zijn. Wij stellen voor dat we die vooral op die manier vasthouden, want we hebben elkaar op tal van zaken nog hard nodig.
Een ander goed inzicht is dat we hebben gezien dat de Rijksoverheid ruimhartig kan zijn wanneer het echt nodig is. Dat hebben wij ook zeer gewaardeerd. Het blijft dan tegelijkertijd natuurlijk wel betreurenswaardig dat we diezelfde urgentie en ruimhartigheid door de Rijksoverheid niet hebben gezien in de jeugdzorg, de nr. 1-reden waardoor bijna alle gemeenten financieel moeten schipperen. Tegen die achtergrond kijken wij toch buitengewoon tevreden terug op de volharding in de ambities door het college en de organisatie. Bij de behandeling van de perspectiefnota zullen we daar meer

uitgebreid op ingaan ten aanzien van de financiën. Voor nu concluderen we dat we scherp, moedig en verantwoord werken aan een Gorinchem dat weer mee kan in de toekomst. Deze periode onderscheidt zich door visies en concretiseringen verkeer, onderwijs, wonen en duurzaamheid, maar ook in zaken als betere hulp voor mantelzorgers, een meer gebruiksvriendelijke vorm van subsidieverlening en succesvolle pilots in het wijkgericht werken.
Behalve dat wij tevreden instemmen met het raadsvoorstel resteren nog twee aandachtspunten en een vraag. Het eerste punt is de kindermishandeling. Daar heb ik vorig jaar ook al van gevraagd: waarom hebben we alleen kengetallen over 2014, als we die cijfers zo belangrijk vinden? We vinden het echt een zeer gewichtig onderwerp en we voelen ons niet serieus genomen als dat gewoon eigenlijk genegeerd wordt en nu opnieuw zulke oude cijfers genoteerd worden. Wilt u daar alstublieft wat aan doen?
Het tweede aandachtspunt gaat over de laaggeletterdheid. We begrijpen dat het geld is doorgeschoven. Heeft dat met corona te maken? Wij hopen in ieder geval dat we voortvarend doorpakken, omdat we dat ook een zeer belangrijk punt van aandacht vinden.
En ten slotte een vraag die we eigenlijk misschien eerder hadden moeten stellen. Wij vragen ons af of de cultuursector wel voldoende gebruik heeft kunnen maken van de compensaties, omdat op dat punt twee ton is overgebleven. Misschien kunnen we daar nog een antwoord op krijgen.
Al met al kijken wij heel tevreden terug. Dat moge duidelijk zijn. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Wientjes, VVD.

**De heer Wientjes:** Dank u, mevrouw de voorzitter. Vijf punten in drie minuten. Ik begin meteen.
Voorzitter. Dit is een verslag van een college van mega-plannenmakers, maar uitvoeren en realiseren, ho maar! Bij verkeer en vervoer bijvoorbeeld was in 2019 al 19,5 miljoen gebudgetteerd en nu slechts 4,4 miljoen gerealiseerd. Onderwijs en sport heb ik ook even bekeken, daar zie je hetzelfde plaatje: megaplannen, geen uitvoering.
Over naar wat die plannen allemaal gaan betekenen in de toekomst, want we kijken met deze rekening weliswaar naar het verleden, maar die heeft z'n effecten in de toekomst en je kunt van de status van nu concluderen hoe dat eruit gaat zien. Al die plannen die nu gemaakt zijn zullen resulteren in nog meer schulden. Het is te verwachten dat we door het signaleringsplafond dat door de provincie is gesteld zullen heen gaan. Dat zal wellicht tijdelijk van aard zijn, maar we gaan over dat grensje heen. Al die plannen houden ook risico's in. Zelden wordt een groot project zonder kostenoverschrijding afgesloten en dat betekent dat we weer extra schulden zullen moeten maken, of ergens anders middelen moeten vinden, om dat af te dekken.
Uiteindelijk heeft dat natuurlijk allemaal effect op de lasten voor onze burgers. Tel daar nog de problemen bij in de jeugdzorg, de vuilnisdienst, zo noem ik hem maar even, en ook bij de grondexploitaties, en voilà: Gorinchem in de problemen. De VVD houdt hier niet zo van. Dit is geen goed uitgangspunt voor een gezonde toekomst van onze stad. Denk even aan de grote opgave en het spannende project van de vleugels van de stad, veruit de grootste opgave van de voorbije decennia en zeker ook voor de komende decennia. Daar hebben we straks natuurlijk ook middelen voor nodig.

Kortom, slecht gesteld voor de toekomst met deze financiële situatie. We keuren de jaarrekening toch goed. Het is een goed resultaat van onze financiële ambtenaren met de accountant, maar wel met de kanttekening: Gorinchem, pas op uw zaak, maak de keuzes en zorg dat je gesteld bent voor de toekomst.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Dansen, SP.

**Mevrouw Dansen:** Dank u wel, voorzitter. Wij hebben deze keer vooral eens goed gekeken naar het controleverslag van de accountant. De SP is blij om te zien dat het weerstandsvermogen voldoende is, hoewel dat alleen maar zo is dankzij de verkoop van de Eneco-aandelen. Jammer is dat hetzelfde niet geldt voor onze schuldenpositie, maar daar komen we bij de perspectiefnota verder op terug. Ook jammer is dat de organisatie volgens de accountant nog niet helemaal op orde is. Wij begrijpen dat er nogal wat mankeerde aan de overgelegde stukken. Ook begrijpen wij dat de accountant nogal wat vraagtekens zet bij de grondexploitaties in verband met de lange exploitatieduur van de Groote Haar en nadrukkelijk aandacht vraagt voor de geautomatiseerde verwerking van de administratie van de grexen, die blijkbaar ook niet op orde is. Aangezien dat risico's kan opleveren, wil de SP graag weten wanneer de wethouder dat op orde denkt te hebben. Aansluitend horen wij graag van de wethouder hoe het gaat met de rechtmatigheidscontrole.
Dank u wel. Ik heb volgens mij de tijd van de heer Tekir nu weer ingelopen!

**De voorzitter:** U bent geweldig, dank u wel! De heer Roeland, Stadsbelang.

**De heer Roeland:** Dank u wel, voorzitter. Stadsbelang heeft met interesse kennisgenomen van de jaarstukken van 2020, de controleverklaring en het accountantsverslag. 2020 was een bewogen jaar, dat voor een belangrijk deel in het teken stond van de coronacrisis. Door de gemeente is er, net als door de Rijksoverheid en de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, veel aan gedaan om het virus in te dammen en de negatieve gevolgen van de crisis te beperken. Daarbij hoorden informatievoorziening, regelgeving, advisering en in alle opzichten brede ondersteuning. Digitaal vergaderen nam een vlucht. Desalniettemin zijn in 2020 veel belangrijke, beleidsmatige en concrete stappen gezet op het gebied van bereikbaarheid en mobiliteit. Ik noem de Mobiliteitsvisie 2040 met een uitvoeringsagenda, verkeerspanels binnenstad, voetgangerstunnel station, aanpak Banneweg en Gildenweg. Twee, duurzaamheid en klimaat: concept-Regionale Energiestrategie 1.0 en warmtenet Gildenwijk. Punt 3, zorg en menselijke maat: wijkgericht werken, leefbaarheid, gelijke behandeling, enz., bestuur en samenwerking, burger en overheidsparticipatie, maar ook regionale bestuurlijke relaties met omliggende gemeenten, zoals de Regiodeal en de Regionaal Maatschappelijke Agenda. Sport en cultuur: Gorinchem Beweegt als belangrijke spil in het blijven bevorderen van sporten en bewegen voor jong en oud én de tijdelijke openstelling van De Nieuwe Doelen. Op het gebied van onderwijs: IHP, vervangende nieuwbouw Gilde Vakcollege, IAC, nieuwbouw sporthal Fortes en de brede school van het Dalemplein. Op het gebied van…

**De voorzitter:** Uw microfoon staat uit, meneer Roeland!

**De heer Roeland:** O, pardon, neem mij niet kwalijk, ik was te snel. Dan moet het over. Stadsbelang heeft met interesse kennisgenomen van de jaarstukken van 2020, de controleverklaring…

**De voorzitter:** Meneer Roeland, u hoeft maar drie zinnen terug te gaan, want de rest hebben we allemaal verstaan en opeens ging de microfoon uit. U was bij De Nieuwe Doelen.

**De heer Roeland:** Dank u wel. Op het gebied van onderwijs: IHP, vervangende nieuwbouw Gilde Vakcollege, IAC, nieuwbouw sporthal Fortes en de brede school van het Dalemplein. Wonen en stedelijk vernieuwing: Actieplan Invoering Omgevingswet 2022, transformatie Arkelsedijk, Lingeoevers en geen grootschalige opvang van asielzoekers. Op het gebied van vergunningen, handhaving en toezicht: samenwerken aan een coronaproof en veilige stad.
We kunnen concluderen dat ondanks het zeer moeilijke coronajaar wat ingewikkelde participatieprojecten zijn blijven liggen doordat er niet fysiek vergaderd kon worden en dat diverse werkzaamheden niet volledig ten uitvoer zijn gekomen. Door onderbesteding op diverse incidentele budgetten met een specifiek bestedingsdoel, en met name positieve resultaten op de grondexploitaties, komt het resultaat over 2020 uit op 7,5 miljoen euro positief-

**De voorzitter:** Nog dertig seconden!

**De heer Roeland:** Stadsbelang kan zich dan ook prima vinden in het raadsvoorstel om 6,7 miljoen hiervan voor 2021 te bestemmen voor de in het raadsvoorstel genoemde programma's. Hierdoor kan zeven ton toegevoegd worden aan de algemene reserve en is hiermee een mooi lichtpuntje gekomen in een buitengewoon enerverend, moeilijk coronajaar. Stadsbelang heeft het volste vertrouwen in de definitieve controle van de jaarrekening door de accountant, zij het met de verwachte, maar nog niet verontrustende oordeelbeperking op de rechtmatigheid als gevolg van eerder afgesloten langere contracten.
Ik dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Breemen, GroenLinks.

**De heer Van Breemen:** Ja, voorzitter, dank u wel. Alle voorgaande sprekers zeiden het al: 2020 was een bijzonder jaar door de coronapandemie, en dat is terug te zien in de jaarstukken. Er is een fors positief resultaat, maar dat is eigenlijk grotendeels te verklaren doordat in de coronatijd op heel veel punten niet gewerkt kon worden. Een andere verklaring is dat de dingen die wel gedaan zijn, om bijvoorbeeld de effecten van de coronacrisis te ondervangen, grotendeels door het Rijk gefinancierd zijn en daardoor relatief kostenneutraal in onze boeken staan. Het is dan ook niet zo verwonderlijk dat ruim 90% van het begrotingsoverschot van 2020 al herbestemd is voor allerlei zaken in 2021. Dit zijn vooral dingen die het vorig jaar zijn blijven liggen, of die als stimulerings- en steunmaatregelen van de coronacrisis te benoemen zijn. Wat GroenLinks betreft is dat overigens logisch en daarom ook prima om dit resultaat zo te herbestemmen. Onderaan

de streep blijft er dan nog zeven ton over, die naar de algemene reserve gesluisd wordt. Ook dat lijkt ons prima.
Ten slotte rest ons nog een vrijwel jaarlijkse kritiek, namelijk: de indicatoren in deze jaarstukken zijn niet altijd even behulpzaam, om het maar voorzichtig te zeggen. Wij willen het college nogmaals uitdagen om daar met de raad eens goed voor te gaan zitten en het beter te maken. Bij het programma duurzaamheid bijvoorbeeld zijn twee maatschappelijke indicatoren opgenomen, huishoudelijk afval en hernieuwbare energie. Dat zijn 'an sich' nuttige indicatoren, maar je kunt er nog zoveel meer bedenken die ook nuttig en nodig zijn en die ons als raad een veel completer beeld geven of het gemeentelijk beleid bijdraagt aan de gestelde doelen. Denk bijvoorbeeld aan de hoeveelheid huizen die van het gas af zijn, of de energielabels van woningen in Gorinchem. Maar je kunt ook denken aan groene daken, biodiversiteit, hoeveelheid duurzaam en fair trade ingekochte producten, en ga zo maar door, toch dingen waarvan je als raad wilt weten hoe effectief ons beleid eigenlijk is. Hierin schiet onze cyclus, en met name dus de jaarstukken, wat GroenLinks betreft echt tekort en we hopen dat het college in het opwerken van de nieuwe begroting hier toch nog een keer naar wil gaan kijken.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Hamann, Gorcum Actief .

**Mevrouw Hamann:** Dank u, voorzitter. Een kort statement in verband met de tijd. De jaarstukken zien er goed uit, prima, complimenten. Dankzij de Enecogelden en uitgestelde investeringen hebben we ineens een solvabiliteit van maar liefst 35%. Maar dat is een incidentele verbetering. Tegelijk neemt de verwachte schuldenlast tot 2024 enorm toe. Dat baart ons zorgen, vooral ook omdat wat eerst 'investeringsruimte' heette nu ineens 'investeringsplafond' is geworden. Die denkwijze is anders, omdat deze ruimte dan gebruikt kan gaan worden. Bij de perspectiefnota komen we hier uitgebreid op terug.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Van Maaren, fractie Van Maaren.

**Mevrouw Van Maaren:** Dank u wel, voorzitter. Ten eerste dank voor het opstellen van de duidelijke jaarcijfers en de toelichting van de heer Bouwmeester recent. Een bijzonder jaar, dat was het met corona. Met betrekking tot de effecten en cijfers mogen we blij zijn met de landelijke coalitie, die veel extra gemaakte kosten op zich heeft genomen. Omdat door anderen al veel wijze punten zijn aangedragen en vanwege de beperkte tijd, wat zeer gewaardeerd wordt, hebben wij nog de volgende aandachtspunten.
Nederland kent momenteel 3,1 miljoen gewilde en ongewilde eenpersoonshuishoudens, die zwaar worden benadeeld in de te maken kosten. Zij betalen te veel voor overheidsheffingen, verzekeringen, hotelkamers, Spotify, et cetera, zelfs voor de pechhulp bij de ANWB. Op dit moment is de overheid conservatief en wordt er niet gestreefd naar een betere verdeling van kosten. Zo is in de JIBEO duidelijk te lezen dat de heffingen voor eenpersoonshuishoudens 87% zijn ten opzichte van de meerpersoonshuishoudens. Ondanks het groene licht bij de stresstest slaat het bij ons op rood. Deze verdeling kan en moet beter. Daarom verzoeken wij het college te onderzoeken of deze verhouding in de begroting voor 2022 minimaal beperkt kan worden met enkele [...], bijvoorbeeld naar 82%. Dat zou een mooie eerste aanzet kunnen zijn in

een meer gelijkwaardige verdeling. Zo niet, dan komen wij tot actie, want ook in de kostenverdeling dien je als gemeente te streven naar gelijke behandeling van personen en/of situaties.
Een ander punt is: ondanks dat de weerstandsratio bij de stresstest op 1.92 staat, dus binnen de zeer ruim gestelde bandbreedte, is het licht op groen, met dank aan Eneco en uitgestelde investeringen. Maar bij ons knippert het juist wel van oranje naar rood. Het baart ons zorgen, evenals de torenhoge schuld. Het wordt op de iets langere termijn koorddansen met mogelijk onbekende uitgaven van de uitgestelde projecten en de sterk wisselende situaties in de financiële wereld. Het verbaast ons ook dat sommigen deze situatie als positief ervaren.
We zijn nog steeds niet blij met de vastgestelde begroting voor 2020, maar met de verantwoording kunnen wij wel akkoord gaan. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan hebben we hiermee de aangemelde sprekers gehad en kijk ik naar het college. Het woord is aan de wethouder voor financiën, wethouder Van Zanten.

**Wethouder Van Zanten:** Dank u wel, voorzitter. Ook van mij maar een enkele minuut. Het is lastig bij zo'n groot stuk, maar we gaan het doen.
Ik dank de raad sowieso voor de bijdragen in eerste termijn en ik mag wel zeggen dat alle bijdragen positief te duiden zijn op het punt van de jaarrekening en de resultaten die geboekt zijn. Het is juist dat het jaar 2020 volledig in het teken heeft gestaan van corona en dat heeft er ook voor de organisatie voor gezorgd dat het werk onder moeilijke omstandigheden gedaan moest worden. Het verheugt me dan ook dat de verschillende sprekers dank hebben uitgesproken, een dank die ik graag zal doorgeven, aan de organisatie voor het vele werk dat in de moeilijke coronatijd is verricht. Sommigen hebben gezegd dat er heel veel is blijven liggen, maar daar zet ik tegenover dat er ook heel veel is gedaan in het vorig jaar, en dat is met volle inzet van eenieder gebeurd onder de omstandigheden die er waren.
Wat ook goed is, en dan sluit ik even aan bij de woorden van onder anderen de heer Tekir, is dat het jaar 2020 goed is afgelopen voor de gemeente, positief, door de adequate coronacompensatie die verstrekt is door het Rijk, en voor een klein deel door de provincie. Daar zijn we heel blij mee, want we hadden het resultaat dat we nu geboekt hebben nooit kunnen boeken als heel veel coronaschade voor rekening van de gemeente was gebleven. 2020 is ook een heel goed jaar geweest – een aantal sprekers heeft dat ook opgemerkt – door de verkoopopbrengst van de Eneco-aandelen, wat een aantal parameters bij ons aanzienlijk heeft doen verbeteren. Dit alles heeft geleid tot een jaarrekening waarvoor de accountant een goedkeurende verklaring heeft kunnen geven op getrouwheid en op het gebied van rechtmatigheid.
Mevrouw Dansen heeft gevraagd hoe het gaat met rechtmatigheid en daarmee bedoelt ze volgens mij te vragen hoe het staat met wat het college gedaan heeft op het probleem van de Europese aanbestedingen en het verkrijgen van een verklaring zonder beperking voor de volgende jaren. Daartoe hebben we heel veel maatregelen genomen, die ook zijn vermeld in het controleverslag. U kunt ervan op aan dat de onrechtmatigheid er in de komende jaren steeds verder gaat uitlopen en dat de aanbestedingen op Europees niveau anders gaan.

Een aantal sprekers, en dan stop ik met mijn deel, heeft gesproken over de schuldenproblematiek/schuldenlast. Ik denk dat het te ver gaat om daar in dit verband vanavond diep op in te gaan, maar dit is problematiek die ongetwijfeld uitgebreid aan de orde gaat komen bij de behandeling van de perspectiefnota over twee weken.
Hierbij wil ik het even laten, want ik denk dat een aantal inhoudelijke vragen beantwoord kan worden door wethouder Van der Geest, met name over de maatregelen voor de ondernemers.

**De voorzitter:** Wethouder Van der Geest heeft het woord.

**Wethouder Van Zanten:** Ja, heel goed.

**De voorzitter:** En daarna geef ik wethouder Van Doesburg het woord,

**Wethouder Van der Geest:** Voorzitter. De heer Tekir vroeg om een reflectie over of er eigenlijk nog wat geld overblijft van het reactivatieplan. Volgens mij hebben we het hierover ook wel eens in I&O gehad, want een aantal regelingen bleef inderdaad achter. U heeft als raad bijvoorbeeld ook het initiatievenfonds vastgesteld en we moeten constateren dat pas recent weer evenementen mogelijk zijn. Dus zien we ook wat meer vraag naar het initiatievenfonds, maar inderdaad in het afgelopen jaar nog niet. Als we kijken naar sociaal ondernemerschap is dat ook nog niet gebeurd en de kennisvoucher ook niet. Tegelijkertijd constateer ik ook dat we hebben geprobeerd dingen te doen. Gelukkig was dit mijn eerste, en hopelijk ook mijn laatste, coronacrisis, dat geldt ook voor het ambtelijk apparaat, maar we zien ook dat we dingen geprobeerd hebben die andere gemeenten niet deden, en dat blijft dan af en toe zoeken. Dus we blijven zoeken en we blijven ook met u in gesprek, binnenkort weer tijdens de I&O Economie in corona. Maar goed: als je dingen probeert, lukken dingen soms niet, of niet helemaal zoals je verwacht, en dat is bij deze helaas ook gebeurd, maar we hebben ons best gedaan.

**De voorzitter:** Dank u wel. Wethouder Van Doesburg.

**Wethouder Van Doesburg:** Dank u wel, voorzitter. Als ik het goed begrepen heb, waren er twee vragen over twee onderwerpen. Een reflectie werd gevraagd op het diversiteitscharter: waarom het zo lang duurt voordat dat ondertekend wordt. Nou, dat klopt, daar heeft u gelijk in, dat duurt lang. Het is wel zo dat het binnenkort ondertekend zal worden. Het had te maken met wat praktische puntjes. Het is natuurlijk wel zo dat we al in de geest van het diversiteitscharter aan de gang zijn gegaan. Het is verankerd in het HR-beleid en om een voorbeeld te noemen: we hebben bij de werving van de gemeentesecretaris dat profiel ook uitgezet bij bureaus die zich wat meer in diversiteit gespecialiseerd hebben.
Als het gaat om stages: volgens mij hebben we u daar gewoon goed over geïnformeerd en de cijfers gedeeld op basis van de vragen zoals ze gesteld zijn. Het aantal stagiaires is gewoon stabiel geweest, ondanks de coronacrisis, met veel mbo'ers gelukkig. Het aantal nieuwe stagiaires was dit jaar iets lager, maar desondanks bleef het totale aantal stagiaires binnen de organisatie toch op gelijk niveau, wat volgens mij prima is.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Wethouder Kraaijeveld.

**Wethouder Kraaijeveld:** Dank u wel, voorzitter. Kort een reactie op de heer Schefferlie en het punt van kindermishandeling. Het is zo dat 1 juli een I&O is ingepland over onder meer Veilig thuis en daar kunnen wij wel wat gegevens delen, bijvoorbeeld over het aantal meldingen. Als dat voldoet aan de heer Schefferlie, verwijs ik graag naar 1 juli.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan hebben we hiermee de beantwoording van het college gehad en zijn we aangekomen bij de tweede termijn. Ik heb in ieder geval van de heer Tekir begrepen dat hij sowieso een tweede termijn wil. U heeft per fractie één minuut. De heer Tekir van D66 heeft het woord.

**De heer Tekir:** Voorzitter, dank u wel. Ik moet wel zeggen dat het een hele uitdaging is om een heel jaar samen te vatten in drie minuten, en nu zelfs één minuut. Dus ik ga maar meteen starten.
Allereerst de reacties die zijn gegeven op de vragen die wij hebben gesteld. Dank daarvoor. Over coronasteun heb ik de wethouder horen zeggen dat van alles geprobeerd wordt. Dat snap ik en die inzet waarderen we ook. Alleen, waar wij vooral aandacht voor vroegen was: we slaan ergens de plank mis en wij roepen het college op om dat te voorkomen en echt dat soort regelingen in overleg met bijvoorbeeld […] Gorinchem op te stellen. Want als wij in de stad rond vragen hoe die regelingen tot stand komen, dan is een van de dingen die wij terugkrijgen dat […] Gorinchem bijvoorbeeld totaal niet betrokken is geweest bij de totstandkoming van die regelingen, en dat is natuurlijk een gemiste kans.
Ik ga door met het diversiteitscharter. Het duurt lang, hoor ik de wethouder zeggen, en dat was onze constatering ook. Ik hoor hem ook zeggen dat het is verankerd in het HR-beleid. Dan zou ik dat HR-beleid graag willen ontvangen, om te zien wat daarvan is terechtgekomen. Wanneer wordt het charter ondertekend? Dat is natuurlijk een heuglijk moment, waar wij naar uitkijken.
En dan de stages. Ik hoor de wethouder zeggen “correct geïnformeerd’, maar dat klopt toch echt feitelijk niet. Sterker nog: we hebben daar vanmiddag om kwart voor vijf een mailtje over ontvangen met een verduidelijking, c.q. correctie. De vraag die wij stelden was hoeveel nieuwe stagiaires zijn gestart in 2020. Het zijn er geen 30, maar 12. Dat is prima, maar laten we daar gewoon transparant over zijn. Het zijn er een stuk minder dan in 2019. Eerder zegde de wethouder toe dat in 2020 het aantal stagiaires zou toenemen. Dat is niet het geval en wij vinden dit echt een zorgpunt, omdat wij daarmee de jongeren in ieder geval vanuit onze eigen verantwoordelijkheid geen perspectief kunnen bieden, of onvoldoende perspectief kunnen bieden, en dat zouden we graag wat meer willen uitnutten. Dus daar komen we bij de perspectiefnota op terug.
Het laatste punt, dat ik in mijn eerste termijn niet kon maken: wij missen in de jaarstukken het Right to challenge. Het enige wat we daarover lezen is dat zich in 2020 geen aanvragers hebben gemeld. Ik zou hier cynisch op kunnen reageren, maar dat ga ik niet doen. Je kunt nergens op de website lezen hoe zo’n aanvrage gedaan zou moeten worden, of informatievoorziening daarover, en dan is het wel een beetje gek om te constateren dat er geen aanvragen zijn binnengekomen en dat het dus niet leeft. Ik ben benieuwd hoe het college hierop reageert. Hoe zorgen we er nou voor dat het Right to challenge, het van buiten naar binnen denken-

**De voorzitter:** Dank u wel. Ik heb u nu echt ruim de tijd gegeven.

**De heer Tekir:** Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Oostrum, PvdA.

**De heer Oostrum:** Ja, voorzitter, ik had eigenlijk helemaal geen behoefte aan een tweede termijn, maar ik merk dat de heer Tekir een van de mensen is die kennelijk last heeft gekregen van het pessimisme dat toegeslagen heeft in de coronaperiode, en dat vind ik jammer. Er is in deze jaarstukken voldoende positiefs te vinden om daar ook iets over te zeggen en dat heeft hij compleet gemist. Daar wil ik het bij laten. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Wientjes, VVD.

**De heer Wientjes:** Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Jammer voor de wethouder dat we dit zo af moeten raffelen. Indertijd hebben we dit juist uit de PPN-sessie gehaald, omdat we met z'n allen vonden dat zo'n jaarstuk aparte aandacht nodig heeft en dus op een aparte avond gedaan zou moeten worden. Kunt u toezeggen dat we dit nooit meer hoeven mee te maken?
Dan naar het volgende punt: de coronasteun en al die middelen die niet uitgeput worden. Misschien zijn ze dus ook niet zo hard nodig. Maar laten we ze nog een tijdje laten staan en laten we het college aansporen om ze bij niet-gebruik op een verstandige manier in te zetten, bijvoorbeeld voor het plan dat we hebben bij het indikken van het winkelgebied in de binnenstad, of andere plannen die met de private sector en onze bedrijven te maken hebben. Dit is een aansporing om daarvoor met voorstellen te komen.
Dank u wel, mevrouw de voorzitter.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Dansen, SP.

**Mevrouw Dansen:** Dank je wel, voorzitter. Ik wil eerst even wat rechtzetten. Als wethouder Van Zanten mijn bijdrage als positief duidt, ben ik niet duidelijk geweest, want zo was het zeker niet bedoeld.
Verder heb ik in eerste termijn gevraagd wanneer de automatische verwerking van de administratie van de grexen op orde zal zijn. Ik weet niet of niemand zich daarvoor verantwoordelijk voelt, maar ik heb er in ieder geval geen antwoord op gekregen en dat zou ik graag alsnog willen hebben.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Mevrouw Van Maaren, fractie Van Maaren.

**Mevrouw Van Maaren:** Nee, ik heb één punt genoemd en ik zie dat hopelijk terug in de begroting voor 2022. Meer punten heb ik niet..
Dank u.

**De voorzitter:** Dank u wel. Wil de heer Tekir nog een interruptie plaatsen?

**De heer Tekir:** Ja, graag. De heer Oostrum verweet ons pessimistisch te zijn. Ik vind dat een beetje kinderachtig, want wij proberen in drie minuten tijd onze zorgpunten te delen met het college over een heel jaar en we zijn onze beschouwing begonnen met een

compliment omtrent de financiën. Dus ik zou de heer Oostrum willen vragen het totale verhaal in ogenschouw te nemen.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Wethouder Van Zanten.

**Wethouder Van Zanten:** Dank u wel, voorzitter. Ik heb eigenlijk niet zo heel veel te beantwoorden. Ik vind het wel heel jammer van mevrouw Dansen te horen dat haar bijdrage niet positief bedoeld was. Zo ken ik haar eigenlijk helemaal niet. De vraag over de administratie van de grexen kunnen we misschien beter meenemen bij de behandeling van de perspectiefnota.
Daar zou ik het bij willen laten, voorzitter.

**De heer Wientjes:** Mevrouw de voorzitter-

**De voorzitter:** De heer Wientjes.

**De heer Wientjes:** Ja, ik had nog een suggestie gedaan over een andere besteding van de corona-ondersteuningsmiddelen. Ik ben benieuw hoe de wethouder daarover denkt.

**Wethouder Van Zanten:** Ik dacht dat die vraag bedoeld was voor wethouder Van der Geest.

**De voorzitter:** Dat gaan we doen! Wethouder Van der Geest, daarna wethouder Van Doesburg.

**Wethouder Van der Geest:** Kan de heer Wientjes zijn vraag nog even herhalen?

**De heer Wientjes:** Zeker. We zien die middelen staan en er wordt terecht geconcludeerd dat die niet gebruikt worden. We vragen ons natuurlijk allemaal af hoe dat komt en misschien is de conclusie wel gewoon dat ze niet nodig zijn, wat natuurlijk heel fijn zou zijn, want dat geeft dan ook aan hoe sterk ons bedrijfsleven is. Dan hebben we straks die gelden staan en daar hebben we dan geen bestemming voor. Ik vroeg me af of het een idee is om eens te gaan nadenken over wat we er dan mee zouden kunnen doen. Ze horen in de hoek van het bedrijfsleven, dus misschien moeten we ze dan opnieuw ‘earmarken’, in goed Nederlands, en ze bijvoorbeeld besteden aan het indikken van het winkelgebied, of, nou ja, iets met het bedrijfsleven. Ik was benieuwd hoe u daarover dacht.

**Wethouder Van der Geest:** Helder, voorzitter. D66 heeft hierover ook technische vragen gesteld. Inmiddels is er natuurlijk twee ton af voor Gorinchem Next en de 75.000 euro voor de planvorming voor het kernwinkelgebied is ook zo goed als besteed. U heeft recent 50.000 euro vrijgemaakt voor het ‘tussen wal en schip-fonds’ en in het initiatiefvoorstel voor […] ook 50.000 euro bestemd. 1 juli, dus volgende week donderdag, zitten wij bij elkaar om voor de middellange en lange termijn over de investeringsagenda te spreken en daar zit natuurlijk een aantal onderwerpen in. Dus volgens mij wordt u op uw wenken bediend. En u kunt het ook nog hebben over de eventuele besteding van deze middelen, als dat nodig is.

**De voorzitter:** Dank u wel. Wethouder Van Doesburg.

**Wethouder Van Doesburg:** Dank u wel, voorzitter. De heer Tekir had gelijk met zijn vraag over het aantal stageplekken. Daar zijn eerder vragen over gesteld en die hadden net een iets andere strekking. Nu kom ik erachter dat er een nieuwe vraag gesteld is die je anders moet interpreteren. Dus u heeft gelijk en wij zullen voortaan een zuiverder antwoord geven op die vraag en u ook blijven inlichten over hoe die stageplekken zich ontwikkelen, want ik blijf wel volhouden dat wij er heel goed mee bezig zijn, ondanks de coronacrisis. Ook een stagebureau zal ingericht worden door een stagiaire zelf. Dat loopt echt heel goed.
Het diversiteitscharter. We zijn hard aan het vragen bij de organisatie wanneer we kunnen gaan ondertekenen. Zodra dat duidelijk is, zullen wij u ook uitnodigen voor die ondertekening.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan wil ik nog even op een opmerking reageren van de heer Wientjes, die vroeg of ik niet kan toezeggen dat we in het vervolg deze jaarstukken niet meer zo afraffelen. Nou, meneer Wientjes, het is me uit het hart gegrepen om het wat mij betreft anders te doen, maar het lijkt me goed om dat mee te nemen bij de evaluatie. Met u ben ik van mening dat jaarstukken, waarbij we toch spreken over alles wat we het afgelopen jaar hebben gedaan, de tijd verdienen om daar echt met elkaar het goede gesprek
over te voeren. Maar nogmaals, we nemen dit mee in de evaluatie bij de agendacommissie.
Hiermee hebben we twee termijnen gehad en kunnen we overgaan tot stemming.

Zonder hoofdelijke stemming wordt met algemene stemmen conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

### 6.b Financiering en samenwerking elektrische veren (2021-745869)

**De voorzitter:** Dames en heren. In eerste termijn hebben alle fracties twee minuten per partij. Ik geef allereerst de heer Wientjes van de VVD het woord.

**De heer Wientjes:** Dank u wel, voorzitter. Dit is voorlopig het sluitstuk van dit dossier. De uitvoering gaat straks waarschijnlijk beginnen. Daarom uit de grond van mijn hart nog een paar laatste opmerkingen.
Wij voelen ons als VVD en raadsfractie behoorlijk geschoffeerd, genegeerd in onze vragen om informatie en genegeerd in onze inbreng. Wij hebben een fractie met expertise op dit soort projecten en stelselmatig werden we op afstand gehouden. We kunnen zo langzamerhand alleen maar schending van ons recht op informatie concluderen, of, en misschien is dat nog wel erger: de gevraagde zaken zijn er gewoon niet. In beide gevallen een vreselijke conclusie. In een motie kom ik daar straks op terug.
Nu de zaak zelf. Ik ga hier niet herhalen wat ik al een keer eerder heb gezegd, want we hebben het nu over de financiering van dit project, een project met zeer grote kostenoverschrijding en gemiste kansen. Een andere aanbieder heeft voor ongeveer een miljoen lager aangeboden en daar gaan we niet op in. Prachtig dat de wethouder nu de partnergemeente eindelijk zo ver heeft om te laten meebetalen. Daar hebben wij al heel

vroeg in het begin om gevraagd, maar jammer dat alles toch weer over onze rekening loopt. Dit was de kans geweest, en dat is een van de gemiste kansen, om het apart van onze balans te zetten en de andere ook echt aandeelhouder te maken en daarmee ook echt risicodragend. De VVD blijft daarop inzetten. Onze insteek is de veerdienst apart te zetten en in een concessie door iemand te laten uitvoeren.
Afsluitend. We hebben nu wel de investering gefinancierd, maar de exploitatie blijft natuurlijk langjarig aan ons verbonden en daar zitten langjarig de risico's in. Bijvoorbeeld de inschatting van de passagiersaantallen is gebaseerd op oude inschattingen. Thuiswerken, elektrische fietsen e.d. zijn daarin vooralsnog niet meegenomen. De exploitatie is bovendien ook nog gevoelig op de personeelskosten. Dus waar we nu de financiering van de investering bespreken, is dat eigenlijk een punt waar we straks tegen aan zullen lopen. Kortom, dit zal niet de laatste keer zijn dat we hierover spreken. Bij het aantreden van deze wethouder heb ik hem gewaarschuwd voor dit dossier en hem aangeboden om aan alle kanten-

**De voorzitter:** Meneer Wientjes, ik verzoek u af te ronden.

**De heer Wientjes:** Dat doe ik nu. Bij het aantreden heb ik dat gedaan en ik vrees nu dat ik gelijk ga krijgen. We gaan dit nog vaak tegemoet zien.
Wij dienen nu twee moties in, een over het verbeterd milieueffect, samen met Gorcum Actief en D66, en een, die mede wordt ingediend door Gorcum Actief, over de informatievoorziening.

**Motie M1: Realiseer mondiale milieuwinst bij het overgaan op elektrisch varen**
De raad van de gemeente Gorinchem,
in vergadering bijeen op donderdag 24 juni 2021;
constaterende dat:
met de overgang naar elektrisch varen (een deel van) de oude dieselschepen overbodig wordt;
overwegende dat:
- milieuwinst een belangrijke drijfveer is achter het besluit om elektrische schepen aan te schaffen;
- het streven naar deze milieuwinst niet beperkt zou moeten blijven tot het gebied waarin de elektrisch aangedreven schepen gaan varen, maar we ook streven naar een positieve impact op onze planeet als geheel;
- milieuwinst slechts wordt behaald indien de oude veerboten uit de vaart worden genomen dan wel ter vervanging van meer vervuilende schepen worden ingezet;
- het milieuverantwoord slopen van de schepen een onacceptabele claim op de haalbaarheid van dit project legt;

vraagt het college:
zich in te spannen om bij de verkoop van de diesel-aangedreven schepen welke vervangen worden door de nieuwe elektrisch-aangedreven schepen, een partij te vinden die de schepen zal inzetten ter vervanging van schepen die meer vervuilen dan de schepen die wij verkopen, dan wel een koper te vinden die de schepen op dusdanige wijze inzet dat daarmee ook een milieuwinst wordt gerealiseerd.

**Motie M2: Informatievoorziening**
De raad van de gemeente Gorinchem,
in vergadering bijeen op donderdag 24 juni 2021;
constaterende en overwegende
- dat een investering van deze omvang een gedegen uitwerking vereist, en wel op alle aspecten van de investering en dat die uitwerking met alle overwegingen, aannames en projecties met de raad dient te worden gedeeld;
- dat wij meerdere malen verzocht hebben om opening van zaken;
- dat deze opening slechts in zeer beperkte mate heeft plaatsgevonden;

- dat er steeds beroep werd gedaan op de vertrouwelijkheid als reden voor het niet geven van alle, door een aantal raadsleden gevraagde, informatie;
- dat er in vertrouwelijkheid zaken met de raad zijn gedeeld maar niet op het gewenste detailniveau;
- dat het de raad aan inzicht blijft ontbreken op het door een aantal van haar leden gewenste detailniveau;
- dat veel externe ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld thuiswerken en toename elektrische fietsen, van invloed kunnen zijn op passagiersaantallen, dat het college hier geen rekening mee heeft gehouden in de uitwerking van dit project en dit ook niet heeft meegenomen in de gevoeligheidsanalyse;

stelt de volgende motie voor:
De raad benadrukt in deze motie haar recht om altijd alle informatie te krijgen welke door één of meerdere van haar leden wordt verzocht. Mocht dat om redenen van vertrouwelijkheid (voldoende onderbouwd door het college) niet openbaar kunnen dan onder vertrouwelijkheid.
De raad spreekt zich negatief uit over de informatievoorziening rond de investeringen in elektrische veerboten.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Koçak, PvdA.

**De heer Koçak:** Dank u wel, voorzitter. Ik wil ook niet herhalen wat we tijdens B&A besproken hebben, maar wil beginnen met een reactie op de opmerking van de heer Wientjes over het schenden van informatierechten. De manier waarop hij dat naar voren brengt vind ik eigenlijk gênant. Verder zijn we het absoluut niet eens met de 'mondiale' motie. Wij vinden dat we inspanningen om milieuwinst te behalen aan de markt moeten overlaten. Op de andere motie wachten we graag de reactie van de wethouder af.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Willigen, Democraten Gorinchem.

**De heer Van Willigen:** Dank u wel, voorzitter. Het is even verrassend wanneer je aan de beurt bent vanavond, maar dat geeft niet.
Een stevig traject kan vanavond afgesloten worden. Van beleid maken naar aanbesteding hebben we al liefst twee keer gedaan en nu komen we dan op de uitvoering. Met de aanschaf van de elektrische veerboten geven we een sterk signaal af, want we pakken onze voorbeeldfunctie door vervuilende diesels te vervangen door elektrische boten. De vernieuwde samenwerkingsovereenkomst levert voor ons een verbetering op ten opzichte van de oorspronkelijke. We hebben inmiddels een langere looptijd met 15 jaar en daarnaast levert de gemeente Altena een aanvullende financiering van ruim 4 miljoen euro. Dat getuigt van commitment naar elkaar. Dank hiervoor aan de gemeente Altena.
In B&A hebben wij gevraagd om een goede evaluatie op het gehele proces. Dat is een beetje boven de markt blijven hangen, vandaar dat ik het hier nog een keer noem. Het heeft hier en daar namelijk gemorreld en het was soms erg spannend. Het kan niet anders dan dat hier de nodige leerpunten uit op te halen zijn. Dat zijn geen blunders, maar leerpunten voor een volgende aanbesteding. Mogelijk kunnen we die evaluatie al terugzien in de huidige raadsperiode; dat zou heel fijn zijn.
Nogmaals willen we hier onze verbazing uitspreken over de weigering van de provincie om subsidies te geven. Dat is voor ons echt ongelooflijk, gezien het belang van de belangrijke schakel in de mobiliteit die wij hier hebben.
Wij hebben alle reden om het raadsvoorstel te steunen en willen dan graag teruggrijpen op een boekje dat vier jaar geleden is gemaakt door Theo Spronk, aangevuld met een

prachtige hit van Arie Bonefaas en de helaas te vroeg overleden Rik Tazelaar. De verleiding was groot om hem te laten draaien, om mijn twee minuten te laten vollopen, maar de hit had de naam ‘Geen gezeur, we varen deur’.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Dansen, SP.

**Mevrouw Dansen:** Dank je wel, voorzitter. Laat ik beginnen met een positieve opmerking. Wij vinden het positief dat Gorinchem gaat varen met elektrische veren, minder instoot, toekomstbestendig en met aandacht voor het milieu, maar de manier waarop en de kosten niet. Waarom staan we daar nou niet positief tegenover en gaan we tegenstemmen? Nou, ten eerste vinden we het een heel slecht idee om een godsvermogen uit te geven aan het ontwerpen van elektrische veerboten als je diezelfde elektrische veerboten gewoon kunt kopen, getest en zonder kinderziektes. Een investering van 9,3 miljoen euro, waarin het aandeel van Gorinchem 4,6 miljoen euro is, als ik het mij goed herinner, voor een jaarlijkse kostenbesparing van 167.000 euro op de exploitatie. Nou, dat halen we er dan in 40 jaar uit!
Het is positief dat de gemeenten rond Riveer een samenwerking hebben gevonden en dat er elektrisch gevaren gaat worden, maar dat heeft ons wel heel erg veel gekost, en een groot deel daarvan onnodig. Ik ben blij dat u mijn pensioenfonds niet beheert!
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Hassouna, D66.

**De heer Hassouna:** Dank u wel, voorzitter. De eerste VVD-motie hebben wij mede ingediend, dus daar kan ik kort over zijn. We geloven inderdaad dat we verder moeten kijken binnen onze eigen […] en we dienen hierin dus de verantwoordelijkheid te nemen om ons in te spannen om een partij te vinden die ook voor milieuwinst gaat.
Voor wat betreft de tweede VVD-motie aangaande het traject: hier valt zeker het een en ander te evalueren achteraf en dat moet ook zeker gaan gebeuren. Toch steunen wij het raadsvoorstel en niet de motie.
Dank u wel, voorzitter.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Bahlmann, Stadsbelang.

**De heer Bahlmann:** Dank u wel, voorzitter. Stadsbelang is verheugd dat na een lange periode land in zicht is voor het realiseren van twee volledig elektrische veerboten, een mooie start van duurzaam varen op de Merwede, en dat ook onze partner, de gemeente Altena, haar financiële verantwoordelijkheid neemt. Complimenten aan onze oeverpartners en aan wethouder Van der Geest.
Motie 1 van Gorcum Actief en de VVD vinden wij sympathiek, maar wij twijfelen aan de uitvoerbaarheid. Wij wachten de reactie van wethouder Van der Geest op deze motie af.
In motie 2 kunnen wij ons niet vinden.
Hierbij willen wij het laten. Dank u wel, voorzitter.

**De heer Wientjes:** Mevrouw de voorzitter-

**De voorzitter:** De heer Wientjes.

**De heer Wientjes:** Ja, heel kort. D66 is ook indiener van die motie. Het zijn VVD, Gorcum Actief en D66. Dat voor alle duidelijkheid.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Breemen, GroenLinks.

**De heer Van Breemen:** Dank u wel, voorzitter. Zoals we al hebben aangegeven in B&A, is GroenLinks erg tevreden over dit voorstel. Een aantal fikse hobbels is overwonnen en het eindresultaat is dat we de gewenste elektrische veerboten krijgen. En het leidt ook nog eens tot een zeer overzienbare stijging van de exploitatiekosten in de toekomst. Die stijging in de beoogde investering is het GroenLinks meer dan waard om deze grote stap in de verduurzaming van de veerdienst te maken. En als er nog extra subsidies gevonden worden, waar ik eigenlijk wel van uitga met zo'n goedbetaalde subsidioloog in dienst, dan wordt het financiële plaatje alleen maar positiever. Kortom, complimenten aan het college voor het tot een goed einde brengen van dit dossier. Het is, tot slot, ook goed om te zien dat de andere oevergemeenten bereid zijn om zich dusdanig te committeren aan de veerdienst als ze nu gaan doen. Dat is op de korte termijn voordelig in het licht van de investeringen, maar het biedt ons vooral veel vertrouwen voor een lange en mooie toekomst van de veerdienst.
Motie 1 van de heer Wientjes snijdt wat mij betreft heel veel hout, want anders verplaats je het vervuilende probleem, en daar gaan we het zo meteen bij het afvalbeleid nog wel over hebben. Motie 2 heb ik nog niet gezien, dus ik wacht even af tot ik die heb.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Interruptie de heer Wientjes.

**De heer Wientjes:** Dank, mevrouw de voorzitter. Toch even over de subsidies. Het is over het algemeen zo dat je van een overheid geen subsidie krijgt voor een project dat je al hebt uitgewerkt en waarvan je de financiering al rond hebt en dat in de uitvoeringsfase is. Dus de kans op subsidie is daarmee buitengewoon gering.

**De heer Van Breemen:** Oké.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Hamann, Gorcum Actief.

**Mevrouw Hamann:** Dank u, voorzitter. Wij sluiten ons aan bij de woorden van de heer Wientjes. Tot de heer Koçak merk ik speciaal nog even op dat de tweede motie gaat over informatievoorziening, die uitermate belangrijk is om als raadslid je controlerende taak te kunnen uitvoeren. Wij hebben geconstateerd dat we daarin tekortschieten en daarom ook niet die controlerende taak goed hebben kunnen uitvoeren, en nóg niet trouwens.
Het voorstel gaat nu eigenlijk alleen over de financiering van twee nieuwe veerboten. Het goede nieuws is dat Altena meedoet, dat is echt goed nieuws. Gorcum Actief heeft tegen het besluit gestemd voor die veerdienst en wij vinden het eigenlijk nog steeds een slecht plan vanwege de risico's, maar de financiering is nu wel een stuk beter geworden. Wij zitten met het dilemma: wat nou als de vastgestelde dienstregeling helemaal niet wordt gehaald? Haakt Altena dan af en zit Gorinchem dan toch nog met honderd procent risico? Wij willen graag antwoord van de wethouder hierop. Onze tweede vraag is: hoeveel boten worden nu precies aangeschaft en hoeveel worden precies verkocht? Dat blijkt niet voldoende uit de stukken.

Dank u wel.

**De voorzitter:** Mevrouw Van Oversteeg, CDA.

**Mevrouw Van Oversteeg:** Voorzitter, dank u wel. De complimenten die ik in B&A heb gegeven voor een mooi voorstel en ook een mooie samenwerking met de oevergemeenten wil ik hier heel kort nog even noemen en dan ga ik in op de moties, omdat die nieuw zijn ten opzichte van de B&A-sessie.
De eerste motie, over de mondiale milieuwinst, bekeek ik allereerst heel sympathiek, want ik dacht: nou ja, wie wil dit nou eigenlijk niet? Vervolgens kwamen bij mij wat vragen naar boven als: hoe liberaal is deze motie eigenlijk, als ik kijk naar wie hem indient, op welke manier speelt de markt hierin ook een rol en op welke wijze kunnen we dit nu precies uitvoeren? Dat zijn de vragen die ik daarbij nog heb en waar ik graag de wethouder iets over hoor zeggen.
De tweede motie ziet eigenlijk op een discussie die we ook in B&A hebben gevoerd en waarbij ik het jammer vind dat er een beeld dreigt te ontstaan over onjuiste informatievoorziening, want daar herken ik mij absoluut niet in. Ik vind juist dat er veel handreikingen zijn gedaan en dat heel veel informatie ingezien kon worden, maar ik heb begrepen dat niet iedereen daar gebruik van wilde maken. Dan vind ik het niet juist dat het op deze manier wordt gepresenteerd. Dus met die motie zullen wij niet instemmen. Het voorstel zullen wij uiteraard steunen.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Korte interrupties van de heer Wientjes en daarna mevrouw Hamann.

**De heer Wientjes:** Dank u wel, voorzitter. Ik vind de vraag over de motie over de milieu-impact iets waar ik toch wat over moet zeggen. Of het liberaal is of niet, is voor u natuurlijk heel moeilijk te beoordelen als niet-liberaal, dus daar laten we het dan maar bij. Het is gewoon heel zakelijk en praktisch om het op die manier te doen en het is ook heel gewoon in de wereld. Door de Nederlandse overheid worden in ontwikkelingssamenwerking – daar weet ik het zelf van –, maar ook door de Wereldbank en IFC en allerlei andere grote organisaties, eigenlijk altijd verplicht om dan de vervuilende schepen te slopen. Nou, dat zou in dit geval onze businesscase helemaal over de bol laten gaan, dus dat moeten we niet doen, maar ik zie het als een inspanningsverplichting. Laten we proberen die schepen daar te krijgen waar ze in ieder geval iets vervangen wat nog vervuilender is. Dan kun je zeggen “dan gaan de schepen die ze daar vervangen weer door naar wat anders”, maar ja, ergens onderaan-

**De voorzitter:** Het is helder. Dank u wel.

**De heer Wientjes:** Ik was nog niet helemaal klaar, mevrouw de voorzitter. Ze maakte ook een insinuatie over het niet bekijken van informatie. Ik weet niet op wie dat slaat, maar er was niet zo heel veel informatie om te bekijken. Alles wat er was hebben we uitgebreid kunnen bekijken en daaruit kwam elke keer naar voren dat het zo ontzettend pover was.

**De voorzitter:** Dan een interruptie van mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** Ja, ook een reactie op mevrouw Van Oversteeg. Het lijkt net of ze zegt dat wij vinden dat we verkeerde informatie hebben gekregen, maar dat is niet het geval. Wij hebben niet verkeerde informatie gekregen, we hebben te weinig informatie gekregen. We hebben het wel gevraagd en onder geheimhouding had het ook best gegeven kunnen worden, maar dat is niet gebeurd en daardoor kunnen wij onze controlerende taak niet uitvoeren.

**De voorzitter:** Dank u wel. Meneer Barth, ChristenUnie/SGP -

**Mevrouw Van Oversteeg:** Mag ik niet meer op de interrupties reageren?

**De voorzitter:** Daar mag u op reageren en daarna geef ik de heer Barth het woord.

**Mevrouw Van Oversteeg:** Ik wou zeggen: ik heb het volgens mij heel netjes binnen de tijd gehouden. Maar ik wil daar toch kort even op reageren. Naar mijn idee zijn er voldoende mogelijkheden geboden om de informatie in te zien en ook om een mening te kunnen vormen over de vraag of wij deze investering willen aangaan, ja of nee. Daarnaast moest ik eerlijk gezegd een beetje glimlachen om de opmerking van de heer Wientjes dat alleen echte liberalen zouden kunnen beoordelen of iets liberaal is. Nou ja, goed, daar verschillen we over van mening. Ik zie de heer Wientjes nu ook lachen, dus misschien wil hij daar nog enigszins op terugkomen.

**De voorzitter:** Misschien samen maar een keer een terrasje pakken!

**De heer Wientjes:** Dat lijkt me heel gezellig.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Barth, ChristenUnie/SGP.

**De heer Barth:** Dank u wel, voorzitter. Het uitgangspunt bij de twee elektrische veerboten om uit te gaan van een lagere exploitatie en duurzaam varen, is met dit voorstel, ook al vallen de veerboten duurder uit, nog steeds in lijn met de oorspronkelijke uitgangspunten. Dat vindt de ChristenUnie/SGP belangrijk.
Voorzitter. Ik gaf al aan dat de financiële risico's gestegen zijn. De veerboten blijken duurder te zijn en in dit voorstel is sprake van een stuk risicodeling, mede door het commitment, langjarig, met andere deelnemende oevergemeenten. Tot zover zijn wij positief over dit voorstel. Over het gehele voorstel zijn wij positief overigens.
Dan kom ik nu toe aan het behandelen van de twee moties van de VVD. Allereerst de motie 'milieuwinst'. Die vind ik eigenlijk wat lastig te duiden, want welke veerdienst zal nu een moderne boot hebben met lage uitstoot en deze willen inruilen voor een oudere veerboot van de gemeente Gorinchem? Ik denk dat het altijd andersom gaat. In principe zijn wij het wel eens met de VVD dat we ervan uit willen gaan dat de milieuwinst behouden blijft, maar daar zou ik straks graag van de heer Wientjes meer duiding over willen hebben, want hij lijkt mij wat overbodig. Elke veerdienst koopt een modernere veerboot, ook al is hij soms-

**De voorzitter:** Wilt u afronden?

**De heer Barth:** Dan kom ik op motie 2. Die richt zich op de informatievoorziening rondom de businesscase. Waar ik het volstrekt niet mee eens ben, is de uitspraak dat de

raad zich uitspreekt dat wij rond de businesscase veel te weinig informatie hebben gekregen. Dat is niet het geval en ook niet van toepassing op dit raadsvoorstel. Dat is eerder gepasseerd in de raad. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Hiermee hebben we de eerste termijn gehad en geef ik wethouder Van der Geest het woord.

**De heer Wientjes:** Mevrouw de voorzitter, ik had verwacht dat ik het woord zou krijgen, want de heer Barth stelde een vraag over de moties-

**De voorzitter:** U krijgt in tweede termijn het woord en dan kunt u zijn vragen beantwoorden.

**Wethouder Van der Geest:** Dank u wel, voorzitter. Ik kan volgens mij kort zijn, want een deel is natuurlijk een herhaling van de B&A-sessie. Er zijn een paar nieuwe punten toegevoegd, in ieder geval de evaluatie die de heer Van Willigen aanstipte. Volgens mij is het goed om het te evalueren, zowel in huis als met de oevergemeenten waarmee we het proces hebben doorlopen, dus dat gaan wij zeker doen.
Mevrouw Hamann stelde een verduidelijkingsvraag over het aantal schepen. Het gaat om twee schepen die we nieuw aanschaffen en twee schepen die uit de dienstregeling vallen en daardoor niet meer nodig zijn.
Er is één motie ingediend waarover ik iets wil zeggen, en dat is de motie 'mondiale milieuwinst'. Eigenlijk gaf de heer Barth het antwoord al. Volgens mij is dit iets van marktwerking. Er zal geen veerdienst zijn die viezere of duurdere schepen gaat kopen in plaats van wat er is, dus dat lost zich vanzelf op, is de verwachting.
De andere motie laat ik aan de raad over, maar daar heb ik genoeg over gehoord gelukkig.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan zijn we bij de tweede termijn. Allereerst geef ik de heer Wientjes het woord.

**De heer Wientjes:** Dank u wel, voorzitter. De schepen die we nu hebben hoeven niet per se ingezet te worden als veerboten, en dat maakt de markt ook een stukje breder. Ja, hij zal bij verkoop een andere boot vervangen, maar dat hoeft niet noodzakelijkerwijs een vervuilendere veerboot te zijn. Het is goed om daarop te blijven letten. U moet ook bedenken dat voor projecten dit soort veerboten gevraagd kunnen worden en laten we kijken of dan bij die projecten ook die milieuwinst behaald zou kunnen worden. Je kunt je voorstellen dat je een project hebt dat je op een andere manier kunt oplossen en deze boten eigenlijk een soort overbodige luxe zijn. Dat is toch een zaak, vinden wij, om bij de verkoop te controleren. Het is een inspanningsverplichting. Laten we proberen dat milieu-effect te optimaliseren.
Ik sluit af met complimenten voor de manier waarop door de wethouder heel knap gemanoeuvreerd is en extra geld op tafel is gehaald. Maar helaas: met extra geld maak je een slecht project nog niet goed, en daarom zullen wij tegen het voorstel stemmen.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Dansen, SP.

**Mevrouw Dansen:** Dank u wel, voorzitter. Wij willen graag nog even wat zeggen over de twee moties van de VVD. Wij zullen tegen motie 1 stemmen. Wij worden hier niet blij

van. Die oude boten moeten verkocht worden en dat is niet milieuwinst, maar winst maken op het milieu. Wij doen de boten weg omdat ze te vervuilend zijn en gaan liever elektrisch varen, maar misschien zijn er ergens, bijvoorbeeld in Afrika, nog wat arme lieden die alleen maar onze vieze oude boten kunnen betalen. Daar heb ik geen goed gevoel bij.
Met de tweede motie zullen wij wel instemmen, omdat wij het teken dat hiermee gegeven wordt goed vinden. Wij hebben ook wat ervaring met de manier waarop de informatie gedeeld wordt door dit college en zeker in de eerste vergadering over de veren heb ik me buitengewoon geërgerd aan de manier waarop de informatie niét gedeeld werd.
Dank u wel.

**De voorzitter:** De heer Van Breemen, GroenLinks.

**De heer Van Breemen:** Voorzitter, dank u wel. Ik heb inmiddels motie 2 gelezen en die zal ik niet steunen. Ik ben het eens met het eerste wat de raad in deze motie benadrukt, namelijk dat wij altijd recht op informatie hebben, maar niet met het tweede. We zijn bijna over-geïnformeerd in deze kwestie en ik zal deze motie dus niet steunen.

**De voorzitter:** De heer Koçak.

**De heer Koçak:** Voorzitter. Ik wil me richten op de twee moties. De eerste gaat over de milieuwinst. Nogmaals: de inspanningsverplichting laten we zeker aan de vrije markt over. Ik heb me nog nooit zo liberaal gevoeld als vanavond! Dus wat mij betreft laten we het absoluut aan de vrije markt over.
Van de tweede motie, over de informatievoorziening, heb ik met belangstelling kennisgenomen. Ook deze motie vinden wij absoluut overbodig. Het recht op informatievoorziening is al verankerd en we hebben ook andere middelen, zoals een interpellatie of schriftelijke vragen, of een face-to-face-gesprek met de wethouder. In dit verband wil ik graag verwijzen naar de historische opmerking van de heer Barth. Dat is volgens mij toereikend om de motie goed te beoordelen.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Barth.

**De heer Barth:** Dank, voorzitter. De uitgangsgedachte van motie 1, milieuwinst, steunen wij. De heer Wientjes verbreedde de mogelijkheden van de veerboten, zodat ze een andere bestemming zouden kunnen krijgen. Wij denken dat die in negentien van de twintig gevallen overbodig is, maar toch zullen we hem steunen, voor het geval dat. Ik weet dat de heer Wientjes een betere kijk heeft dan ik op de toepassing van tweedehandsboten, dus daarin ga ik met hem mee.
Dank u wel.

**De voorzitter:** De heer Van Willigen.

**De heer Van Willigen:** Dank u wel. Even een korte reactie op de moties. Ten aanzien van motie 1 van de heer Wientjes volgen wij de argumentatie van de heer Barth in eerste termijn. Hij gaat nu een beetje overstag door te zeggen dat het in negentien van de twintig

gevallen overbodig zal zijn, maar dat hij doet voor die ene. Wij denken niet dat die ene plaatsvindt, dus we gaan de motie niet steunen.
Wij ondersteunen zeker de tweede motie niet, waarin staat dat de raad zich negatief uitspreekt over de informatievoorziening rond de investering in elektrische boten. Wij hebben de informatievoorziening als ruim voldoende en zeker toereikend voor de controlerende rol die we als gemeenteraadsleden hebben, ervaren.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Ik heb verder geen meldingen meer gezien voor de tweede termijn. Dus geef ik wethouder Van der Geest opnieuw het woord.

**Wethouder Van der Geest:** Voorzitter, dank u wel. Volgens mij hoef ik alleen nog maar kort in te gaan op de motie 'milieuwinst'. Los van het feit dat ik denk dat hij overbodig is, is hij ook lastig uitvoerbaar. Het vergt nogal wat om dat te doen en daar hebben we simpelweg de menskracht niet voor. Dus ook in die zin ontraad ik de motie. Maar ik begrijp dat de heer Wientjes goede contacten heeft elders in deze wereld, dus mocht hij nog een adres hebben dat twee boten nodig heeft, dan houden we ons aanbevolen.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan zijn we nu aangekomen bij de stemming. We gaan allereerst stemmen over de moties en daarna over het raadsvoorstel. Om dat te doen, trek ik even een stemmingsnummer: nr. 18, zodat mevrouw Pellikaan als eerste aan de beurt van stemmen is.

Motie M1 wordt in stemming gebracht en met 14 tegen 10 stemmen verworpen.

**Tegen** hebben gestemd mevrouw Pellikaan, de heren Roeland en Schefferlie, mevrouw Stevens, de heren Van Willigen, Bahlmann en Chaaby, mevrouw Dansen, de heren Koçak, Van der Lee, Van Mourik, Onvlee en Oostrum en mevrouw Van Oversteeg.

**Voor** hebben gestemd de heren Van Santen, Tekir, Wientjes, Barth en Van Breemen, mevrouw Hamann, de heer Hassouna en de dames Van Maaren, Mager en Molengraaf-Vullers.

Motie M2 wordt in stemming gebracht en met 18 tegen 6 stemmen verworpen.

**Tegen** hebben gestemd mevrouw Pellikaan, de heren Roeland, Schefferlie, Tekir, Van Willigen, Bahlmann, Barth, Van Breemen, Chaaby, Hassouna en Koçak en Van der Lee, de dames Van Maaren en Molengraaf-Vullers, de heren Van Mourik, Onvlee en Oostrum en mevrouw Van Oversteeg.

**Voor** hebben gestemd de heer Van Santen, mevrouw Stevens, de heer Wientjes en de dames Dansen, Hamann en Mager.

**De voorzitter:** Dan breng ik nu het raadsvoorstel in stemming.

Zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten, onder aantekening dat de fracties van VVD, SP en Gorcum Actief geacht willen worden tegen te hebben gestemd.

**De voorzitter:** Dames en heren. Ik zie dat bij enkele leden behoefte bestaat aan een schorsing. Ik schors de vergadering voor vijf minuten (20.29 uur).

**Schorsing**

**De voorzitter:** De vergadering is heropend (20.35 uur).

### 6.c Nieuw Afval- en Grondstoffenbeleid (2021-737318)

**De voorzitter:** Dames en heren. In de eerste termijn hebben de fracties drie minuten spreektijd per partij en het college acht minuten, in de tweede termijn hebben de fracties één minuut per partij en het college drie minuten.
Allereerst is het woord aan de heer Van Santen van de VVD, die ook een motie zal indienen.

**De heer Van Santen:** Dank u wel, voorzitter. Ik zal proberen niet in herhaling te treden, maar ik ga wel dingen onderbouwen voor de motie.
Nieuw afvalbeleid, met als eigenlijk doel de invoering van diftar, en dat doen we met een hele grote tussenstap, door eerst een pasjessysteem in te voeren, een grote tussenstap, die heel snel gezet wordt en nog geen jaar duurt, een soort quickstep. De VVD onderschrijft de ambities en wensen van dit plan, zoals we eerder al hebben aangegeven. We gaan voor 100 kg, of minder, afval voor iedere inwoner. Op langere termijn levert dit een structurele milieuverbetering op en ook qua kosten per inwoner zouden we daarop vooruit moeten gaan, dus minder kosten per inwoner, dubbel mooi. Dit plan onderschrijft vooral ook meer bewustwording en verdere voorlichting op afvalscheiding. In stap 1 ligt dan ook het grootste belang wat ons betreft. Ik begreep dat het college dit ook zo ziet en ook uit de voorgaande sessies dat een aantal andere fracties er zo over dacht. Als je echt in stap 1 gelooft, is het wat ons betreft onlogisch om de grootste succesfactor van dit plan op stap 3 te leggen en in te zetten op de kostenmethodiek, oftewel aangeven dat het doel alleen behaald kan worden door mensen ook gedifferentieerd te laten betalen. Wat ons betreft een vreemde redenatie.
Wat is belangrijk voor ons? Investeren in nieuwe technieken en vooral in voorlichting. Daarmee kunnen we afvaldumping – dat is in onze optiek wat anders dan bijplaatsing – voorkomen. Met nieuwe technieken zijn logistieke verbeteringen ook mogelijk. Twee. Door de inzet van poortwachten lossen we de problematiek van het bedrijfsafval op het ABS grotendeels op. Ook goed mogelijk blijft daarin goed letten op de uitvoering; dat hebben we al gezegd en er ook de nodige zorgen over geuit. Ondanks alles blijft het punt van bijplaatsing staan. Dat gaan we gewoon niet oplossen met de invoering van pasjes en naar verwachting al helemaal niet met de invoering van diftar, zeker niet met deze variant van diftar, want met de voorgestelde variant maakt grootte van afval niet uit. Met pasjes krijg je dan wel eens een bijplaatsing, omdat je misschien je pasje vergeet, met de manier van diftar gaat dit geheid een veelvoud opleveren omdat de kosten gewoon heel relevant zijn.
We tackelen dus twee van de drie belangrijkste problemen die voor Gorinchem van toepassing zijn en we zetten daar nieuwe ambities en doelen bij. Wat is dan nu van

belang? Goede communicatie met onze inwoners, betrek onze inwoners hier goed, vooral in de uitvoering en laat mensen eerst wennen aan de omgang met pasjes, goede meetbaarheid van de inzet van nieuwe systemen en technieken, meten is weten: gaat het nu beter dan jaren geleden in de binnenstad, waar liggen nog knelpunten en kinderziekten, hoe ontwikkelen de bijplaatsingen zich?, en als laatste goede informatievoorziening. Er zijn veel variaties op diftar mogelijk, een aantal dat goed werkt in combinatie met nascheiding. Dat zie je ook bij de grote steden steeds meer terugkomen. Laten we daar nog eens goed met de raad bij stilstaan na een eerste leerperiode op die pasjes. Kortom, alleen met de juiste informatie en resultaten zou je op de juiste manier de precieze vervolgstap kunnen maken. Daarom hebben wij een motie opgesteld, luidende:

**Motie M3: Eerst meten dan weten**
De raad van de gemeente Gorinchem,
in vergadering bijeen op donderdag 24 juni 2021;
overwegende dat:
- goede communicatie met onze inwoners cruciaal is en daar zeker niet gehaast op geacteerd dient te worden;
- er nog een behoorlijke overbruggingsperiode is tussen 2022 en 2050 waarbij nu wordt gesteld dat meer dan 56% van het doel in minder dan 11% van de tijd moet worden behaald;
- er een learning curve zit op de inzet van nieuwe technieken en systemen;
- goede meetbaarheid van de inzet van nieuwe systemen en technieken een lange(re) periode vergt;
- goede informatievoorziening richting de raad omtrent verschillende variaties van diftar tot op heden ontbreekt;
- het effect op afvalreductie en bijplaatsingen nog niet bekend is aangaande stap 2 de invoer van het pasjessysteem;
- je derhalve nog geen heldere keuze kunt maken richting stap 3;

roept het college op:
- de inzet van stap 3 in dit plan uit te stellen naar 2025;
- een goede evaluatie uit te voeren op stap 2 alvorens een keuze te maken in de precieze noodzaak en een eventuele variant van stap 3.

Tot zover, dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u. De heer Tekir, D66.

**De heer Tekir:** Voorzitter, dank u wel. Er zijn van die dossiers waarbij alles draait om de uitvoering, en dat is ook het geval bij het afval- en grondstoffenbeleid. Over die uitvoering maakt de fractie van D66 zich zorgen. Dat gaat dan concreet om het pasjessysteem, zoals ook al eerder is genoemd. Wij kunnen instemmen met de ambities, zoals het terugdringen van de $CO_2$-uitstoot en het voorkomen dat de afvalstoffenheffing verder toeneemt, maar als het in de praktijk allemaal niet werkt, of bijplaatsingen alleen maar verergeren, schieten we daar met z'n allen niets mee op, zeker niet nadat we een slordige 10 miljoen euro hebben geïnvesteerd om alles aan te passen. Daarom denken wij toch dat het een goed idee is om onze inwoners te laten beslissen of zij wel of niet met pasjes willen werken, en wel door middel van een bindend referendum. Daartoe dient D66 dan ook een motie in, om de simpele reden dat zonder draagvlak dit hele systeem gedoemd is te mislukken. Dan kun je maar beter de mensen zelf laten beslissen, vanuit de gedachte dat zij hier dag-in, dag-uit mee moeten werken. Nu zult u waarschijnlijk denken "er is toch al een enquête uitgezet?", en uiteraard hebben wij daar ook kennis van genomen, met dank ook voor de Gorcumse uitslagen, maar juist gelet op die enquêteresultaten verbaast het ons des te meer dat er nu al zoveel reuring is in de stad

over het pasjessysteem. Daar kunnen we onze oren en ogen niet voor sluiten. Een algehele volksraadpleging geeft, hoe je het ook wendt of keert, een sterkere basis voor zo'n omvangrijk besluit, en dat is precies wat we nu nodig hebben. Wat in onze overweging ook meespeelt is de snelheid waarmee de nascheiding rendabel wordt. Een paar jaar geleden was het financieel nog ondenkbaar, nu passen we het al toe bij de hoogbouw, en wie weet wat er over pak-weg drie, vier jaar mogelijk is. Die technologische ontwikkeling gaat heel hard en wat zou het zuur zijn als we in 2024 klaar voor de start zijn om te werken met pasjes en dat op dat moment nascheiding ook al rendeert voor laagbouw. Kortom, D66 pleit in dit dossier voor directe democratie. Dat is bij tijd en wijle helemaal niet zo gek, vinden wij, al snappen we ook dat het voor sommigen van u misschien wat ongewoon is. Daarom voor de twijfelaar nog even: alleen al het stadsgesprek over een dergelijke keuze is zo waardevol, dat het hoe dan ook leidt tot meer bewustwording over afval en afvalscheiding, en dat is, denk ik, ongeacht het systeem waar je voor kiest, heel erg waardevol. Dank u wel.

**Motie M4: Laat inwoners kiezen**
De raad van de gemeente Gorinchem,
in vergadering bijeen op donderdag 24 juni 2021;
verzoekt het college om:
- een bindend referendum voor te bereiden waarin inwoners worden geraadpleegd om wel of niet over te gaan tot het pasjessysteem voor afvalinzameling;
- dit referendum te organiseren in 2021 (fase 1), nog voordat wordt overgegaan tot het daadwerkelijk plegen van investeringen in het pasjessysteem.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Bahlmann, Stadsbelang.

**De heer Bahlmann:** Dank u wel, voorzitter. Het verheugt ons dat er een strategienota komt met een nieuw afval- en grondstoffenbeleid, een cultuuromslag voor velen, maar wij hebben vertrouwen in de te nemen stappen. Vroeger was roken op kantoor vanzelfsprekend, tegenwoordig durf je het niet eens in je hoofd te halen. Met andere woorden: alles heeft tijd nodig om te wennen. Er zijn extra zorgen met betrekking tot naastplaatsingen bij ondergrondse containers, in combinatie met het afsluiten van deze containers met een pasjessysteem. Daarom dienen wij samen met de PvdA en Gorcum Actief de volgende motie in:

**Motie M5: Samen houden we Gorinchem schoon**
De raad van de gemeente Gorinchem,
in vergadering bijeen op donderdag 24 juni 2021;
constaterende dat:
- dit nieuwe beleid een cultuuromslag voorstaat, hoe wij met afval, grondstoffen en naastplaatsingen om moeten gaan;
- er dagelijks in de wijken van Gorinchem naast de ondergrondse containers klein grofvuil wordt aangeboden;
- heel veel Gorcumers zich irriteren aan naastplaatsingen en dit graag anders zouden zien;
- een verstopte opening van de ondergrondse container meestal met een simpele handeling opgelost kan worden;
- ondergrondse containers niet geleegd kunnen worden, als er klein grofvuil op de containerplek ligt;
- elke Gorcumer zich beter voelt in een schone buurt;
- er meer sociale cohesie ontstaat, omdat iedereen zich meer verantwoordelijk gaat voelen voor een schone buurt;
- in andere gemeenten al diverse successen zijn behaald met de invoer van het concept 'containeradoptant';

- een beter milieu echt bij jezelf begint.

verzoekt het college:

- te onderzoeken of er draagvlak binnen Gorinchem is om containeradoptant te worden;
- ruimte te bieden om een pilot op te starten en de tools te faciliteren om dit tot een regelrecht succes te maken.

Op de moties van VVD en D66 wachten we het antwoord van de wethouder af.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Oostrum, PvdA.

**De heer Oostrum:** Dank u wel, voorzitter. Er liggen nu drie moties en die vragen toch om een korte toelichting als inleiding, maar ik zal in ieder geval binnen de drie minuten blijven.
Voorzitter. Er ligt een aanzienlijke opgave voor ons, en met 'ons' bedoel ik in dit geval alle inwoners van Gorinchem en de andere bij Waardlanden aangesloten gemeenten. We moeten tussen nu en 2025 terug van 232 kg afval per persoon naar maximaal 100 kg en daar zullen we dan ook als gemeenteraden de nodige voorzieningen voor moeten treffen. Het stappenplan biedt daarvoor prima mogelijkheden en dat stellen wij dan ook graag vast.
Om te beginnen ligt er een strategienota waarin een belangrijke trendwijziging als ambitie is neergelegd, op weg naar zo groot mogelijk hergebruik van materialen en zo weinig mogelijk, liefst helemaal geen, verbranding van restafval. Om dat te bereiken wordt samenwerking gezocht met kringloopinstellingen die als eerste alle nog bruikbare en te herstellen artikelen opnieuw in omloop brengen. Verder ligt de uitdaging bij de inwoners zelf om hun afval zorgvuldig te scheiden en daarmee de hoeveelheid te verbranden restafval zoveel mogelijk terug te brengen naar die 100 kg. Dat dat mogelijk is, wordt al bewezen in 44 gemeenten in Nederland, de koplopers.
Ik kom dan bij het stappenplan. Dat begint in huis met het apart houden van papier, glas, flessen en potten en PMD, wat staat voor plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drinkpakken, en dat moet dan ook in de juiste containers gestort worden, als het even kan ook door groente-, fruit- en etensresten apart te houden van het restafval. Dat vraagt om meer en betere voorlichting én om de juiste containers op de juiste plekken. Voor het restafval wordt vervolgens het misbruik van de containers door onbevoegden voorkomen door het invoeren van een pasjessysteem, dat bovendien wordt gebruikt ter controle op de afvalbrengstations, waar de inwoners van het Waardlandengebied welkom zijn.
Blijft het knelpunt van de bijplaatsingen waar elke Gorcumer zich aan ergert en waar geen kruid tegen gewassen lijkt. Handhaving lijkt onbegonnen werk, behalve bij een heterdaadje. De suggestie in B&A, die ook al in het stuk stond, om een succesvol Rotterdams initiatief voor containeradoptie te onderzoeken, is samen met Stadsbelang en Gorcum Actief omgezet in de ingediende motie. Deze alternatieve en gerichte vorm van buurttoezicht biedt kansen op een win-winsituatie: snelle melding bij technische problemen en bij bijplaatsingen kan het snel tot een oplossing leiden.
Ten slotte blijft het belonen van de afvalscheiding de laatste stap. Wie minder restafval heeft, betaalt daarvoor dan ook minder en wie veel restafval heeft en grof afval laat ophalen, of afval gaat brengen bij het afvalbrengstation, betaalt daar dan ook extra voor.

De vervuiler betaalt. En die afvalbrengstations gaan ten slotte nog meer samenwerken met de kringloopinstellingen, en dan ben ik weer bij het begin van mijn betoog.
Voorzitter. De motie van de VVD en de motie van D66 zullen wij niet steunen. De motie van de VVD haalt namelijk belangrijke onderdelen uit het stappenplan en het is juist één pakket waarmee bewoners echt duidelijkheid krijgen-

**De voorzitter:** Wilt u afronden?

**De heer Oostrum:** De motie van D66 geeft aan dat de bewoners moeten beslissen en juist gezien de samenhang van het hele pakket moet je niet de inwoners vragen om op één onderdeel een beslissing te nemen.
Voorzitter, dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Ik zie een interruptie van de heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Ja, voorzitter, ik hoorde de heer Oostrum zeggen dat wij een onderdeel uit het stappenplan halen, maar dat is niet zo. Wij halen helemaal geen onderdeel uit het stappenplan, wij geven juist aan dat het stappenplan op zich in stand kan blijven, maar dat we wel wat meer ruimte en tijd willen voor stap 2 in het stappenplan. Dat wil ik de heer Oostrum nog even meegeven.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Willigen, Democraten Gorinchem.

**De heer Van Willigen:** Ik haal wederom adem. We moeten met elkaar, overheid en bewoners, gaan aanpakken om de hoeveelheid restafval terug te dringen. We leverden in 2018 nog maar liefst 232 kg huishoudelijk restafval per inwoner en dat moet naar 100 kg. De heer Oostrum noemde het ook al. We zitten nu op 167 kg, dus we zijn er nog lang niet. Aanpakken en niets doen is geen optie. Ik wil hierbij nog wel kort aandacht vragen bij mijn collega-raadsleden die zich ook vertegenwoordigd voelen door hun partij in Den Haag. Want afval begint natuurlijk wel bij de producent. Mogelijk moeten we met landelijk beleid ook daar wat steviger gaan aanpakken om de keten te kunnen doorbreken. Er is natuurlijk altijd sprake van een eigen verantwoordelijkheid, en die begint bij ons ook met de aankoop van onze spullen, maar ook met het omgaan met het afval. Scheiding op de juiste manier helpt met het terugdringen van de hoeveelheid restafval. Het liefst zouden wij zelfs naar 0 kg willen gaan. Of het een utopie is, zullen we in 2050 misschien wel zien.
Het invoeren van diftar en het pasjessysteem roept de nodige vragen op. Je hoort het ook als je op straat loopt en mensen je daarover aanspreken. En tegen elk punt vóór schijnt ook een punt tégen te staan. We weten het niet helemaal, maar we neigen toch zeker wel naar de invoering zoals die in dit raadsvoorstel staat. De bijplaatsingen zijn natuurlijk een gigantische bron van ergernis voor vele inwoners. Bij de invoering van het systeem verwachten wij dan ook dat stevig wordt toegezien op de bijplaatsingen en dat er ook actief wordt aangepakt om juist hier de vervuiler nog extra te laten betalen.
Wij gaan akkoord met het raadsvoorstel, maar geven wel mee dat we moeten leren lopende het project. Reageer en anticipeer en durf, zoals de heer Tekir ook eigenlijk al vroeg, ook onderweg nieuwe kennis in te bouwen in het beleid. En wat wij heel belangrijk

vinden is: communiceer met bewoners via voorlichting, maar ook vooral een luisterend oor. Specifieke aandacht vragen wij bij dezen nog wel voor mensen die gebruikmaken van medische hulpmiddelen die ook in het afvalproces meegenomen moeten worden en gezinnen waarin luiers een belangrijk onderdeel uitmaken van het afval.
Ten aanzien van de motie van de VVD wachten wij de reactie van de wethouder af. Ten aanzien van D66: wij zijn geen voorstander van referenda. We zitten hier inderdaad als volksvertegenwoordigers en dienen die rol dan ook gewoon in te vullen.
De motie van Stadsbelang, PvdA en Gorcum Actief, 'Samen houden we Gorinchem schoon', willen we een kans bieden. Hier zullen we ook wel zien of de geïrriteerde Gorcumer ook bereid is om verantwoordelijkheid te nemen voor een afvalcontainer. Het zou prachtig zijn als het gaat lukken, dus laten we het in ieder geval gaan proberen.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Dansen SP.

**Mevrouw Dansen:** Dank u wel, voorzitter. Het is belangrijk om de geschiedenis te bestuderen, om te voorkomen dat fouten die in het verleden gemaakt zijn opnieuw gemaakt worden. Bij het nieuwe afval- en grondstoffenbeleid lijkt het dat dat in ieder geval niet gebeurd is. In het verleden werkte in Gorinchem het pasjessysteem niet, dus gaan we het nog een keer toepassen. Wij hebben in Gorinchem al heel veel problemen met bijplaatsingen van afval bij containers en toch zoeken we niet naar een oplossing voor dit probleem, we bedenken een beleid dat dat probleem exponentieel zal vergroten. Diftar is geprobeerd in een flink aantal gemeenten, grote en kleinere, en de meeste daarvan zijn tot de conclusie gekomen dat achteraf scheiden beter werkt. Dit voorstel maakt dat wij met diftar aan de gang gaan, zodat we er zelf achter kunnen komen dat het niet werkt. Vooraf scheiden van plastic enz. werkt niet voldoende tot niet goed, dus blijven we het doen. Ons lijkt het voorstel gebaseerd op de behoefte van Waardlanden om de bestaande werkwijze verder uit te bouwen en niet om op zoek te gaan naar innovatieve oplossingen. Waardlanden lijkt niet in discussie te willen gaan over een andere wijze van afvalscheiding, omdat dit ten koste kan gaan van functies binnen de bestaande organisatie. Een objectieve afweging van de bestaande werkwijze, afgezet tegenover het concept van nascheiding, ontbreekt volledig. Wij gaan ook tegen dit voorstel stemmen.
Ten slotte de moties. De VVD heeft de motie 'Meten is weten' ingediend. Wij denken dat het wel een goed idee is om dat te doen, dus daar stemmen we voor.
De motie van D66 over het referendum. In tegenstelling tot de heer Van Willigen vind ik dat, ook al ben je volksvertegenwoordiger, het helemaal geen kwaad kan om te kijken wat de mensen die het moeten gaan doen erover denken. Dus daar zijn we ook voor.
Stadsbelang heeft een motie ingediend over het adopteren van een container. Dat gaan wij niet doen. Ik ben wel heel benieuwd of Stadsbelang zich al bij de wethouder heeft opgegeven om als partij ook een container te adopteren. Dat zou ik in ieder geval stoer vinden.
Dank u wel.

**De voorzitter:** De heer Van Willigen, interruptie.

**De heer Van Willigen:** Ja, ik wil graag aan mevrouw Dansen meegeven dat aan de stukken die wij hebben gekregen ter besluitvorming van dit onderdeel ook een enquête toegevoegd is waarin, denk ik, al heel goed geluisterd is naar mensen.

**De voorzitter:** Dank u wel.

**Mevrouw Dansen:** Als ik even mag reageren: ik denk dat we kunnen constateren dat we het daarover niet eens zijn, en daar wil ik het graag bij laten.

**De voorzitter:** De heer Van Breemen, GroenLinks.

**De heer Van Breemen:** Ja, voorzitter, dank u wel. Aansluitend op wat GroenLinks over het nieuwe afval- en grondstoffenbeleid heeft gezegd tijdens de B&A, kan de conclusie eigenlijk kort zijn. Wij zijn erg positief over de stap die gezet wordt in circulair denken en duurzaamheid, maar zijn verder niet voor deze strategie.
Stap 1 van het strategierapport is voor ons echt een no brainer, of, in beter Nederlands: een open deur. Hierin zit de positieve prikkel verwerkt om mensen meer bewust te maken van het belang van afvalscheiding en van een circulaire economie, waarin afval vrijwel niet meer bestaat. Het zit hem aan de ene kant in voorlichting, maar aan de andere kant ook vooral in het zo makkelijk mogelijk maken voor mensen om op een verantwoorde manier hun afval te verwerken. Wat GroenLinks betreft moet die stap dus ook zo snel mogelijk gezet worden, aangevuld met de verbetering van de service, die de laatste jaren nogal is wegbezuinigd op allerlei vlakken: gratis plastic zakken, verminderde frequentie ophalen grofvuil, hondenpoepzakjes, noem het maar op.
Een andere goede maatregel uit dit plan is het aannemen van boa's om te handhaven. Het zijn er natuurlijk veel te weinig, maar het is een begin. Het is niet moeilijk te bedenken dat mensen hun afvalovertredingen minder snel zullen riskeren als ze weten dat ze ervoor gepakt kunnen worden. Trek de vergelijking maar eens met hondenpoep en controleurs. Nu is de pakkans nul, dus is er ook weinig belemmering. Als er straks twee boa's zijn, wordt de pakkans misschien iets groter, en wie weet helpt het.
Maar dan de maatregelen die we niet kunnen volgen en die er ook toe geleid hebben dat GroenLinks niet zal instemmen met dit voorstel: pasjes, diftar, kosten in rekening brengen voor het ophalen van grofvuil. Alle verleidingen door het makkelijk te maken afval verantwoord aan te bieden worden op deze manier onderuit gehaald door een reeks aan belemmeringen. Wat GroenLinks betreft heeft het pasjessysteem in het verleden in Gorinchem, maar ook in het heden in andere steden, bewezen niet te werken. Als je daarnaar vraagt, krijg je van Waardlanden het antwoord "neuh, dat valt echt wel mee, geloof ons maar". Wij geloven dat helaas niet. Bijplaatsing en afvaldumping elders zullen alleen maar gaan toenemen, zwerfvuil en de ergernis daarover zullen daardoor ook toenemen. Er is bovendien nog geen oplossing bedacht voor dingen als incontinentiemateriaal en luiers, en wederom: als je daarnaar vraagt, dan wordt domweg verwezen naar de industrie. Maar zolang die geen oplossing biedt, is er dus ook geen oplossing. Ook wordt gedacht dat deze maatregel afvaltoerisme tegen gaat werken. Dat is natuurlijk een beetje naïef. Het heeft vooral een heel hoog nimby-gehalte en is vooral een financiële afweging en geen groene. Door op deze manier het afvaltoerisme tegen te gaan kost het ons minder en we weten heus wel dat mensen het naar de buren brengen, of ergens in de natuur neerzetten, maar wij zijn ervan af. Ja, zo gaat je afvalstoffenheffing

omlaag, maar de milieuwaarde zeker niet. Dat geldt eigenlijk ook voor het geld vragen om grof huisvuil op te halen. Dat leidt tot asociaal gedrag: mensen die hun grofvuil naast dat van hun buurman zetten en zo dus helemaal niet betalen voor dat ophalen, of mensen die het gewoon naast de containers zetten, of ergens op een parkeerplaats dumpen, wat nu al gebeurt. Kortom, wederom een financiële redenering en geen duurzame.
Dus, voorzitter, GroenLinks waardeert de ingezette groene gedachte, maar kan deze maatregelen om genoemde redenen niet steunen. Wat ons betreft moeten Waardlanden en het bestuur van Waardlanden terug naar de tekentafel en met een beter sociaal en vooral groener plan komen.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Barth, ChristenUnie/SGP.

**De heer Barth:** Ja, dank u, voorzitter. De ChristenUnie/SGP is in principe altijd voor machinale scheiding achteraf geweest vanwege het comfort voor de inwoners en nadat wij ook uit pilots uit het verleden hadden begrepen dat dat een behoorlijk hoge scheiding als resultaat geeft. De doelstelling blijkt echter zo hoog te zijn, en de techniek nog dusdanig onvolwassen, dat we onze doelstelling voor het scheiden van afvalstromen met de techniek van nascheiding niet kunnen realiseren. Dus daarmee komen we feitelijk op de beste keuze voor deze periode, voor nu, en dat is het vooraf scheiden van de afvalstromen.
Gezien de tijd wil ik nu eigenlijk direct reageren op de drie moties. In de motie van D66 wordt verzocht om een bindend referendum. Ik zou zeggen: politiek Den Haag heeft het referendum in 2018 afgeschaft, dan moeten wij dit paard ook maar niet opnieuw van stal willen halen.
De motie van de VVD, ‘Eerst meten dan weten’, vraagt om uitstel van het variabele tarief op restafval. Die variabele kosten en opbrengsten zijn juist onderdeel, als kostendrager, van het hele concept, dus naar mijn mening moet dat direct worden ingevoerd. Uitstel kan niet lijden, want dan gaat de afvalstoffenheffing omhoog, maar mogelijk wil de wethouder daar nog op ingaan.
De motie van Stadsbelang, ‘Samen houden we Gorinchem schoon’, is een titel met een hoge aaibaarheidsfactor. In eerste instantie vroeg ik me af hoe het adopteren van een vuilcontainer gaat werken. De motie vraagt overigens om een onderzoek. Maar onze zorg in het hele voorstel zit ‘m in de bijplaatsingen en dit voorstel voor het adopteren van een container zou wel eens een mooi instrument kunnen zijn om bijplaatsen te verminderen en te voorkomen. Die aanpak van bijplaatsingen vinden wij zo belangrijk, dat indien nodig wij zelfs het instrument van cameratoezicht toepasselijk zouden vinden.
Hierbij wil ik het houden, voorzitter. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Ma Hamann, Gorcum Actief.

**Mevrouw Hamann:** Dank u wel, voorzitter. De afvalberg en de afvalproblemen blijven almaar groeien. Voor de derde keer op rij worden de kosten in Gorinchem verhoogd en de service verlaagd. Wij vinden dat geen goede ontwikkeling. Ongeveer anderhalf jaar geleden hebben wij nadrukkelijk gevraagd om nascheiding van afval en dito logistieke aanpassingen daarop te gaan onderzoeken en de kosten daarvoor te berekenen en te

vergelijken. Dat onderzoek is niet gedaan, althans in ieder geval niet toegevoegd aan de stukken. Kan de wethouder uitleggen waarom dat onderzoek niet is gedaan?
Gorcum Actief gelooft niet in diftar voor de stad. In landelijke gebieden kan het misschien heel goed werken, maar steden hebben de ervaring dat veel meer afval wordt gedumpt, en die steden kwamen er ook weer van terug. Omdat Gorinchem met Waardlanden in een gemeenschappelijke regeling zit, hebben wij de indruk dat het eigenlijk al besloten is. Wij kunnen dan alleen nog maar een soort damage control gaan doen. We vragen daarom de wethouder om volop in te zetten op handhaving. En laat de controleurs nu ook eindelijk eens iets doen met de tips, foto's, filmpjes en andere aanwijzingen van welwillende inwoners die dat doorgeven. Want laten we wel wezen: de meeste mensen in Gorinchem doen het hartstikke goed. We hopen ook op sociale controle en hebben daarom samen met Stadsbelang de motie ingediend voor de adoptie van containerplaatsen.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Van Maaren, fractie Van Maaren.

**Mevrouw Van Maaren:** Dank u wel, voorzitter. Minder afval willen we allemaal, maar op welke wijze zou het voor Gorinchem het beste kunnen werken? Onze fractie heeft twijfels of de beoogde visie voor Gorinchem wel de juiste weg is, en dit om de volgende redenen. Een succesvolle vorm van bron- of nascheiding is mede afhankelijk van het niveau van verstedelijking. Hoe is het met de verhouding laag- en hoogbouw? Grotere steden zien ook steeds meer af van bronscheiding en gaan terug naar nascheiding. Gorinchem is een verstedelijkt gebied en dient met een ander en genuanceerder oog naar het afvalbeleid te kijken dan onze partners in landelijke gebieden.
De huidige techniek maakt het mogelijk dat nascheiding bijna, of net zo effectief is als bronscheiding, veel hygiënischer is in en om het huis en veel minder gedoe voor iedereen. Is onze verbrandingscentrale hiertoe niet in staat, dan verder kijken naar andere partijen die dit wel kunnen op de langere termijn.
Gedrag van mensen dient aangepast te worden, maar gaat dat gebeuren met dit pasjessysteem? In het verleden werkte het niet, maar na enige research blijkt dit in vele verstedelijkte gebieden momenteel ook niet te werken. Het creëert onder andere juist meer bijplaatsingen.
Ten slotte. Het doel om de afvalkosten per huishouden te verlagen lijkt niet te gaan gebeuren. Diftar klinkt mooi voor een gelijkwaardige verdeling van kosten, maar blijkt vaak niet het gewenste resultaat te behalen. De burger ziet met dit mogelijke beleid haar gemeentelijke lasten stijgen met beleid waar andere steden juist op terugkomen.
Met betrekking tot de motie over het referendum: daar zijn wij niet voor.
Het adopteren van afvallocaties klinkt sympathiek, maar hierover hebben wij enige twijfel, want het begint eigenlijk bij de basis: zorgen dat de huidige meldingen beter gemeld en/of verwerkt kunnen worden en meer handhaving.
Met betrekking tot de motie van de VVD horen wij graag eerst een reactie van de wethouder.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Van Oversteeg, CDA.

**Mevrouw Van Oversteeg**: Voorzitter, dank u wel. In B&A heb ik namens het CDA uitgesproken blij te zijn met het voorstel dat er ligt, omdat het ons ook helpt om de doelstelling te halen en omdat ik het helemaal eens ben met het principe erachter, namelijk: de vervuiler betaalt. Hoe meer afval je produceert, hoe meer je daarvoor ook betaalt, in plaats van de rekening weg te leggen bij iedereen. Om die reden steunen wij dan ook dit beleid.
Gaandeweg het debat heb ik een aantal argumenten gehoord waarop ik graag wil reageren en waar ik dan ook de moties in mee zal nemen.
Allereerst hoor ik een hoop twijfels over de vraag of we wel of niet een pasjessysteem moeten invoeren, want we hebben dat in het verleden al een keer gedaan en dat werkte niet. Daarop zou ik graag willen zeggen dat het in heel veel plaatsen de afgelopen tijd heel succesvol is gebeurd en dat die techniek gelukkig ook vooruit gaat. Dus ik heb er veel vertrouwen in dat het op de goede manier wordt uitgerold.
Daarnaast hoor ik een aantal collega-raadsleden zeggen "ja, maar er zijn ook steden die daar weer op terugkomen". Maar wat ik heb begrepen in de informerende sessies is dat het om énkele steden gaat en van een heel andere, namelijk grotere, schaal. Voor het overige hoor ik dat het goed werkt en dat we daarover ook juist zijn geïnformeerd. Dan zou ik zeggen: laten we daar ook in meegaan.
Een punt dat daarbij nog wel aandacht verdient zijn de bijplaatsingen, een probleem dat voor iedereen herkenbaar is, waar je ook woont. We zien het met z'n allen in de stad. Naar ons idee is elk instrument daartegen dan welkom, en zo beoordelen wij ook de motie die door Stadsbelang, Partij van de Arbeid en Gorcum Actief is ingediend, 'Samen houden we Gorinchem schoon'. Een sympathiek idee en in het kader van "als het maar helpt" zullen wij die ook steunen.
Bij de motie 'Eerst meten dan weten' zien wij allereerst de financiële consequenties, die ik onwenselijk vind. Op het moment dat we alleen de stappen 1 en 2 zouden zetten, zie je, en dat staat ook netjes in het stuk, een flinke stijging van de afvalstoffenheffing. In het verleden hebben we ons inspanningen getroost met communicatie en het verleiden om mensen hun afval te laten scheiden, maar die blijken niet genoeg te zijn om die afvalberg ook daadwerkelijk te laten slinken. Om die reden zullen wij niet instemmen met deze motie, ook omdat wij denken dat dit inhoudelijk geen zoden aan de dijk zet.
Ten slotte de motie van D66 over het referendum. Allereerst trokken wij bij het CDA onze wenkbrauwen daarover op. Wij staan sowieso niet te springen om een referendum, maar daarnaast heb ik D66 in november 2020 horen zeggen dat zij diftar graag wil onderzoeken, omdat zij van mening is dat dat een effectief middel is om de afvalkosten te beheersen. Nu zie ik hierin wat angst om die beslissing te nemen, terwijl er naar mijn idee meer dan voldoende informatie is om die beslissing te nemen. Ik roep D66 daarom graag op om met elkaar onze rol te nemen en daarin dit beleid van harte te aanvaarden.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan geef ik wethouder Van der Geest het woord.

**Wethouder Van der Geest:** Dank u wel, voorzitter. Na een lang traject met Waardlanden en met u als raad kunnen we vanavond een besluit nemen over het nieuwe afval- en grondstoffenbeleid, om te werken aan minder afval, meer hergebruik en hopelijk beheersbare afvalstoffenheffing, de drie pijlers waarover we het vaak met elkaar hebben

gehad. Voor de liefhebbers: afgelopen donderdag stond er nog een mooi stuk in de NRC over producentenaansprakelijkheid, waarin werd geconcludeerd dat we na de energietransitie nu te maken hebben met een grondstoffentransitie, waar dit beleid nu ook een bodem onder legt.
Voordat ik op de moties inga, wil ik reageren op een aantal punten die zijn gemaakt. Los even van de punten die u aanstipt over communicatie en handhaving, waarover we het in B&A al uitgebreid hebben gehad, is door een aantal van u zorg uitgesproken over mensen met medische hulpmiddelen, zoals bijvoorbeeld luiers. In B&A ging het daar ook over en het zit ook in de strategienota. Het zijn doelgroepen waarmee we rekening gaan houden, sterker nog: het zal in de afvalstoffenheffing een vorm krijgen en daar besluit u over als raad. Later komen we bij u terug op die verdeling, dus welke groepen we het gratis een aantal keren kunnen aanbieden. Dat kan bijvoorbeeld voor jonge gezinnen, zoals ik u heb horen noemen, maar bijvoorbeeld ook ouderen of mensen met een medische indicatie.
Een aantal van u heeft het over nascheiding gehad. In de stukken staat inderdaad dat we nog niet tot nascheiding overgaan in algemene zin, in een aantal gevallen doen we dat wel. De heer Tekir haalde al aan dat bijvoorbeeld in de hoogbouw bronscheiding lastig is als het gaat over restafval en PMD, dus daar hebben we inderdaad nascheiding. Mevrouw Hamann vroeg waar dat onderzoek eigenlijk is. Er zijn vele stukken geproduceerd en een van die stukken gaat inderdaad over een scenario-onderzoek, waarin bronscheiding en nascheiding, wel of geen diftar, naast elkaar gehouden worden. Dus dat staat gewoon in de stukken bij iBabs, die u daar kunt raadplegen.
Voor de rest resten mij volgens mij alleen nog de moties. De motie van Stadsbelang, PvdA en Gorcum Actief gaat over bijplaatsingen. Over bijplaatsingen hebben we het vaker gehad, het is een actueel probleem en dat zal bij het nieuwe beleid ongetwijfeld niet anders zijn, behalve dan dat we er meer inzet op zetten rond toezicht en handhaving en rond communicatie. Een deel is inderdaad kwaadwillend en een deel is onwetend, dus daar zullen we wat aan moeten doen. Een van de dingen die erin zit is dat we een cultuuromslag nodig hebben, een cultuuromslag als het gaat over “hoe gaan we ons met afval, hoe gaan we om met onze grondstoffen?”, maar ook “hoe gaan we om met onze leefomgeving?”. Dat gaat breder dan alleen het afvaldossier. Ik denk dat de motie over containeradoptant worden – en ik verwacht in de tweede termijn heel veel aanmeldingen voor nieuwe adoptanten! –een hele mooie manier is om mensen echt weer eigenaar te laten zijn van hun eigen leefomgeving, dus die kan ik warm aanbevelen.
Dan kom ik vervolgens bij de motie van de VVD, ‘Eerst meten dan weten’. Normaal ga ik niet zo in op overwegingen, maar in dezen toch wel, voorzitter, want een van de dingen die is gezegd was dat een goed informatievoorziening ontbrak. Het vorig jaar, in kwartaal 2, hebben wij meerdere inspiratiesessies of voorlichtingssessies gehad. Blijkbaar was de heer Van Santen daar helaas niet bij, maar daarin zijn we onder andere ook op de verschillende manieren van diftar ingegaan. Hij geeft ook aan dat we nog ruim de tijd hebben. We lopen fors achter op de landelijke milieudoelstellingen en het effect op afvalreductie en bijplaatsingen is nog onbekend. Ook dat zit duidelijk in het analyserapport, zit duidelijk in de strategienota, dus ik zou bijna willen zeggen: hoeveel heeft u nog meer nodig om een besluit te kunnen nemen?

**De voorzitter:** Interruptie de heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Over bijplaatsingen: dat is natuurlijk best wel lastig meten. De vorige keer heeft volgens mij de heer Bahlmann aangegeven dat we wat meer geholpen zijn als we het rapport hebben dat daarover gaat. Dat zou nog een grote wens zijn in dit verhaal.
En over informatievoorziening: ja er is best wat informatievoorziening geweest, maar toen de vorige keer de wethouder aangaf dat er geen varianten van diftar waren zonder pasjes, ja, dat is niet zo, dus dan denk ik: nou oké, dan we weten we het kennelijk met elkaar niet zo goed meer, dus is het misschien sowieso goed om nog eens een keer te kijken welke varianten van diftar er allemaal zijn. Bovendien denken wij dat er varianten van diftar zijn die misschien veel beter aansluiten op nascheiding, wat je in de grote steden wel ziet. Daar roept dit stuk toe op. Dus ik ben het wel met u eens dat de informatievoorziening tot op zeker hoogte aanwezig was, maar op dat punt zouden we misschien met z'n allen nog eens een recap kunnen doen.

**Wethouder Van der Geest:** Bedankt voor de toevoeging, maar ik blijf de motie ontraden. Ten slotte kom ik bij de motie over het referendum van D66. Ik heb mij al niet heel erg enthousiast getoond tijdens de B&A-sessie en ik blijf dat ook niet. Ik denk dat u als raad zelf een goede keuze kunt maken, nog los van het feit dat het bindend referendum voor het invoeren van pasjes wat mij betreft niet zo'n hele goede zet is, omdat de invoering van pasjes het middel is en niet het doel. We hebben het doel om bijvoorbeeld het afvaltoerisme tegen te gaan en oneigenlijk gebruik door bijvoorbeeld bedrijfsafval toe te voegen. Daarvoor hebben we die pasjes heel hard nodig en er uiteindelijk toe te komen dat mensen bewustere keuzes maken om hun grondstoffen in de juiste bak te doen en uit het restafval te halen. Dus bij dezen ontraad ik die ook, voorzitter.

**De voorzitter:** Interruptie van de heer Tekir.

**De heer Tekir:** Ja, voorzitter, dank u wel. Ik volg de wethouder waar het erom gaat dat het doel van dit beleid niet is het wel of niet hanteren van pasjes. Alleen, het gebruik van pasjes is natuurlijk wel het element dat onze inwoners dagelijks gaan merken. Dat is iets wat hen direct raakt. In die zin is een referendum daarover wel relevant. Ik ben benieuwd hoe de wethouder daartegen aankijkt.

**Wethouder Van der Geest:** Het mooie van het werk van de heer Tekir en van mij is dat ongeveer alles wat we doen het dagelijks leven van onze inwoners raakt. Dat maakt het ook zo mooi om wethouder te zijn, maar ik denk dat het ook wel heel mooi is om raadslid te zijn. Maar gelukkig nemen wij in deze zaal – hopelijk snel weer ook écht in deze zaal – heel veel besluiten en hebben we daar geen referenda voor nodig.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan gaan we over naar de tweede termijn. Ik geef allereerst de heer Oostrum het woord.

**De heer Oostrum:** Dank u wel, voorzitter. Ik kan het heel kort houden. We zitten in een ernstige situatie. We leveren op dit moment per inwoner 232 kg afval en dat moeten we terugbrengen naar 100 kg. We lopen ver achter bij andere gemeenten en daarnaast stijgen de kosten van de afvalverwerking met het jaar de pan uit. Dat betekent dat er nu ook nog eens nieuwe investeringen gedaan moeten worden en dat bevestigt voor mij alleen maar

des te meer dat we terug moeten naar het principe ‘de vervuiler betaalt’, en daar is dit pakket uitstekend toe in staat.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Bahlmann.

**De heer Bahlmann:** Dank u wel, voorzitter. Ik wil even reageren op de wethouder met betrekking tot het adviseren over de moties. De motie van de VVD, daar gaan wij niet in mee en de motie van D66, daar gaan wij ook niet in mee.
Ik wil ook reageren op mevrouw Dansen, die mij vroeg of wij ons dan ook aanmelden als adoptant. Zeker. Ik wilde eigenlijk in de motie aangeven dat alle raadsleden adoptant zouden moeten worden, maar dat vond ik te ver gaan, vandaar dat we het op deze manier doen. Meerdere raadsleden binnen onze fractie hebben al aangegeven dat ze adoptant willen worden.
Dank u wel, voorzitter.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Willigen.

**De heer Van Willigen:** Dank u wel, voorzitter. Ik wilde even niet interrumperen, want ik dacht: het is beter om dat in tweede termijn te doen. In de chat heb ik al aangekondigd dat ik een vraag heb aan mevrouw Hamann, dus haar oren zullen nu gespitst zijn. Zij constateerde nogal teleurgesteld en kritisch dat de kosten verhoogden en de service verlaagde. Maar ook zij weet natuurlijk dat de kosten in dezen voor de service uitgaan en wij hebben nu meer service nodig. Mijn vraag aan mevrouw Hamann is: vindt Gorcum Actief dat de kosten mogen stijgen op het moment dat de service ook verhoogt? Zo nee, waarom niet? En zo ja: hoeveel mogen de kosten dan stijgen?

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Dank u wel, voorzitter. Drie dingetjes nog. Eén: er zijn ook wel eens nieuwe onderzoeken op diftar, best wel recent, en die kan ik delen met iedereen. Het is wat ons betreft sowieso goed om dat mee te nemen alvorens u naar stap 3 gaat.
Een belangrijker punt is het volgende. Bij een aantal collega’s hoor ik zorgen over de financiële consequenties wanneer we stap 2 ietwat verlengen. Ik vermoed dat de motie gewoon niet begrepen wordt, of gewoon niet goed uitgelegd is door mij. Die zorg is namelijk onnodig, want op lange termijn is dat gewoon niet aan de orde. Het doel is gewoon hetzelfde. Een kleine toelichting daarop. De snelle curve in de stukken op de invoering van diftar in jaar 1 gaat uit van heel veel aannames op kostenreductie. In die aannames is bijvoorbeeld geen rekening gehouden met variaties zoals de mogelijke toename van bijplaatsingen, eventuele kinderziekten, hoe stap 1 in dit plan tot ontwikkeling gaat komen en de grafiek heeft ook helemaal geen betrekking op Gorinchem ‘an sich’; we hebben het immers nog niet uitgevoerd. Je kunt die grafiek dan voor een groot deel gewoon tekenen zoals je wilt. In dat kader is 56% afvalreductie in 11% van de tijd naar 2050 simpelweg niet realistisch. Dat zie je ook terug bij het Rijk: dat is niet realistisch. Het argument dat we het dan niet gaan redden, of financieel niet verbetert op deze doelstelling, als we diftar niet binnen een jaar invoeren, gaat gewoon niet op. Er is genoeg tijd tot 2050 om het doel te halen. Dat is hetzelfde met deze motie. En dat kan ook

zeker met een mogelijke stap 3, diftar, als stap 2 ons niet in goede richting brengt. Neem dan gewoon die tijd om dat goed te beoordelen. Ik heb erover nagedacht. In het Engels heb je daar een gezegde voor – een Nederlandse variant kan ik niet zo snel bedenken –: slow and steady wins the race. Die motie roept gewoon op om die strategie te hanteren.
Dan nog twee andere punten over de moties. Wij zijn op zich geen voorstander van een referendum. Het probleem is gewoon vaak dat je dan een best wel complex probleem gaat terugbrengen tot een simpel ja of nee. Dat lijkt me hier ook het geval.
En over de containeradoptie: die containers geven in de nieuwe vorm […] lijkt me dat we ook met elkaar best wel verantwoordelijkheden hebben, maar goed, als daar mensen in voorop willen lopen, dan is dat wat ons betreft ook prima. In dat kader zullen we die motie wel steunen.
Tot zover.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Breemen.

**De heer Van Breemen:** Voorzitter, dank u wel. Ik heb in eerste termijn mijn standpunt over het afvalbeleid al duidelijk gemaakt, dus ik ga alleen in op de moties.
De motie van de VVD. Ik vind niet dat stap 3 ingevoerd moet worden, zelfs stap 2 al niet, dus die motie zal ik niet steunen.
Een referendum over dit onderwerp lijkt mij ook niet de oplossing. Volgens mij kunnen wij als raad dat prima namens onze inwoners doen.
De motie van Stadsbelang klinkt allemaal heel erg sympathiek, maar ook wel een beetje naïef. Ik denk niet dat mensen zich anders zullen gedragen als een buurtbewoner verantwoordelijk is voor de ondergrondse container om de hoek. Maar op zich is het wel het onderzoeken waard. Ik heb, denk ik, nog een tiental mailtjes van Waardlanden dat mijn klacht in behandeling is, dus daar wacht ik rustig op. In die zin ben ik al een adoptant en ik hoop dus dat, als we dit in gaan voeren, er ook op een goede manier mee omgegaan wordt, want dat is nu in ieder geval niet het geval.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Tekir.

**De heer Tekir:** Voorzitter, dank u wel. Ik zal vooral stilstaan bij de moties, te beginnen met de motie over de containeradoptie. Wij vinden dit een sympathiek idee, dat ook heel erg aansluit bij het initiatief van adoptiegroen dat wij volgens mij jaren terug hebben geïnitieerd. Dus dat idee steunen we ook voor het afvalbeleid, ongeacht het systeem waarvoor we kiezen.
Over het referendum is het een en ander gezegd. Onder andere heb ik de worsteling gehoord bij de heer Van Willigen. Via de heer Van Willigen zou ik tot alle indirecte democraten willen zeggen: in 99,99% van alle gevallen besluiten wij ook als gemeenteraad. Daartoe zijn wij inderdaad ook op aarde. Maar soms is het gewoon een goed idee om eens te rade te gaan bij de inwoners die er straks simpelweg mee moeten werken. Dat wat betreft het referendum.
De heer Oostrum gaf aan dat de samenhang zou verdwijnen als je mensen alleen laat beslissen over de pasjes. Dat ben ik niet met hem eens. Als je kijkt naar alle andere maatregelen in het afvalbeleid, zoals toestaan van bestelbussen, versterken van de

handhaving en zelfs voorlichting op de scholen, dan kun je die acties allemaal uitzetten, ook als je niet kiest voor de pasjes. Dus die samenhang vormt, denk ik, geen belemmering. Dan de heer Barth-

**De voorzitter:** Ik verzoek u af te ronden.

**De heer Tekir:** Dat ga ik doen. Ik wil de heer Barth niet corrigeren, maar het raadgevend referendum is in den lande afgeschaft en daarom pleiten wij hier ook voor een écht referendum, namelijk een bindend referendum.
Tot slot. Mevrouw Van Oversteeg begon over een motie die wij een halfjaar geleden hebben ingediend over de haalbaarheid van diftar. Wat ik vooral opmerkelijk vind, is dat de fractie van het CDA toen tegen was en nu ineens voor. Dat geeft geen stabiel en consequent beeld. Maar goed, stabiliteit bij het CDA is volgens mij sowieso een aandachtspunt, dus dat laat ik vooral bij hen.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Van Oversteeg.

**Mevrouw Van Oversteeg:** Dank u wel, voorzitter. Ik dacht: ik kom gelijk hierna, dus ik hoef niet te interrumperen. Het was een beetje flauw wat de heer Tekir aanhaalt. Het wordt mij helemaal niet duidelijk waarom D66 zichzelf niet in staat acht om netjes deze beslissing zelf te kunnen nemen, na ook een hele mooie toelichting van onze wethouder waarom ons werk als raadslid zo ontzettend interessant is. Overigens hebben wij ons daar niet tegen uitgesproken, maar aangegeven dat het goed is om het te onderzoeken en ik heb net in mijn betoog aangegeven dat uit onderzoek blijkt dat dit naar ons idee het geëigende systeem is. Om die reden zullen wij van harte instemmen. Ik zie de motie van D66 ook meer als iets voor de bühne dan als een inhoudelijk iets.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** Dank u, voorzitter. Wat leuk dat de heer Van Willigen ons vraagt wat het mag gaan kosten. Ja, wisten we dat maar! We weten één ding zeker: de afvalheffing moet altijd kostendekkend zijn, het mag niet meer en niet minder wezen. Dus daar hebben wij niks in te kiezen. Wat wij wel zien, is dat er voortdurend lastenverzwaringen zijn voor inwoners en ook bedrijven in de stad.
En hiermee kom ik op een ander punt. Er wordt nu heel erg toegespitst op het principe ‘de vervuiler betaalt’. Dat lijkt een heel eerlijk principe, maar wij hebben er een beetje een probleem mee als het gaat over het gewone huisvuil, want het verergert de tweedeling in de maatschappij. Grote jonge gezinnen die met veel luiers en veel afval te maken hebben gaan best heel veel meer betalen en ook ouderen, die misschien maar een smalle beurs hebben en wellicht incontinent zijn. De wethouder belooft dat er voor hen misschien een uitzondering kan komen, of dat met hen rekening zal worden gehouden, maar er zijn natuurlijk wel meer minima of mensen met smalle beurzen en dan ga je weer aan inkomenspolitiek doen. Dus dat is allemaal erg ingewikkeld. Wij zijn voor een simpel systeem: nascheiding. We vinden dat dat verder uitgezocht moet worden. Misschien kan het ook wel niet, maar-

**De voorzitter:** Wilt u het beknopt houden en afronden?

**Mevrouw Hamann:** Dan reageer ik alleen nog even op de moties. Eén van de moties hebben wij mede ingediend. De beide andere moties vinden wij heel sympathiek en zullen wij steunen. Dank u wel.

**De voorzitter:** Interruptie de heer Van Willigen.

**De heer Van Willigen:** Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Hamann, aan u een vraag. Ik hoor u zeggen dat we steeds meer gaan betalen en dat dat een tweedeling in de maatschappij oplevert. Dat is inderdaad niet gewenst. Ik hoor u ook zeggen dat u nascheiding wilt. Als nascheiding veel meer gaat kosten, vindt u dan dat op de bewoners verhaald kan worden?

**Mevrouw Hamann:** Als nascheiding meer gaat kosten en we kiezen voor dat systeem, dan betalen de mensen gewoon kostendekkend en iedereen betaalt dan even veel.

**De voorzitter:** Goed. Wij gaan over op de tweede termijn voor het college. Ik geef wethouder Van der Geest het woord.

**Wethouder Van der Geest:** Voorzitter. Volgens mij stond er niet heel veel meer open, behalve dan dat de heer Van Santen aangaf dat zijn motie misschien niet goed wordt begrepen. Als u stap 3 uitstelt, betekent het dat de verwachte afvalverwerkingskosten nog steeds hoog zullen blijven, dus de afvalstoffenheffing voor de inwoners zal hoger blijven, terwijl, als we overgaan naar diftar, waarvan uit alle cijfers blijkt dat mensen beter gaan scheiden en dus de grondstoffen in de bakken komen waar ze horen en niet meer in het restafval, de kosten voor onze inwoners lager zullen zijn.

**De voorzitter:** Interruptie de heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Dat is inderdaad al een stap in de richting van wat ik bedoel, maar wat ik ook heb geprobeerd aan te geven is dat het veel meer te maken heeft met hoe je nou die curves tekent, hoe je daarmee omgaat en wat voor aannames je daarin doet. Dan is het gewoon simpelweg ook hetzelfde doel dat we beogen, maar op een ander pad, en dan kan dat wat ons betreft ook iets realistischer en iets meer met een betere tussenstap, waarmee je dus ook de communicatie naar de inwoners kunt verbeteren, een learning curve kunt toepassen, met veel meer dingen rekening kunt houden, zoals: hoe gaat het nou met de bijplaatsingen op stap 2, hoe ga je om met kinderziektes? Dat is een beetje wat de motie toevoegt hierop. Dus ik zou het eerder zien als een aanvulling op dit stuk. Dank u wel.

**Wethouder Van der Geest:** Ja, dan interpreteren we toch de motie anders. Ik zie het niet als een aanvulling eerlijk gezegd, dus ik blijf bij ontraden.

**De voorzitter:** Dank u wel. We hebben twee termijnen gehad en het college twee keer gehoord, dus ik stel voor over te gaan tot stemming. Dat doen we door allereerst over de moties te stemmen en daarna over het raadsvoorstel.

Motie M3, ‘Eerst weten dan meten’ wordt in stemming gebracht en met 17 tegen 7 stemmen verworpen.

**Tegen** hebben gestemd mevrouw Pellikaan, de heren Roeland, Schefferlie, Tekir, Van Willigen, Bahlmann, Barth, Van Breemen, Chaaby, Hassouna, Koçak en Van der Lee, mevrouw Molengraaf-Vullers, de heren Van Mourik, Onvlee en Oostrum en mevrouw Van Oversteeg.

**Voor** hebben gestemd de heer Van Santen, mevrouw Stevens, de heer Wientjes en de dames Dansen, Hamann, Van Maaren en Mager.

*Stemverklaringen*

**De heer Van Mourik:** Ik heb al aangegeven op een gegeven moment aan de inbrenger: meten is wel weten, maar weet dan wel wat je meet. Maar ik stem toch tegen.

Motie M4, ‘Laat inwoners kiezen’, wordt in stemming gebracht en met 19 tegen 5 stemmen verworpen.

**Tegen** hebben gestemd mevrouw Pellikaan, de heren Roeland, Van Santen, Schefferlie, Wientjes, Van Willigen, Bahlmann, Barth, Van Breemen, Chaaby, Koçak en Van der Lee, de dames Van Maaren, Mager en Molengraaf-Vullers, de heren Van Mourik, Onvlee en Oostrum en mevrouw Van Oversteeg.

**Voor** hebben gestemd mevrouw Stevens, de heer Tekir, de dames Dansen en Hamann en de heer Hassouna.

Motie M5, ‘Samen houden we Gorinchem schoon’, wordt in stemming gebracht en met 22 tegen 2 stemmen aanvaard.

**Voor** hebben gestemd mevrouw Pellikaan, de heren Roeland, Van Santen, Schefferlie, Tekir, Wientjes, Van Willigen, Bahlmann, Barth, Van Breemen en Chaaby, mevrouw Hamann, de heren Hassouna, Koçak en Van der Lee, de dames Van Maaren, Mager en Molengraaf-Vullers, de heren Van Mourik, Onvlee en Oostrum en mevrouw Van Oversteeg.

**Tegen** hebben gestemd de dames Stevens en Dansen.

**De voorzitter:** Aan de orde is ten slotte het raadsvoorstel. Ik bied de mogelijkheid tot het afleggen van een stemverklaring.

**De heer Van Mourik:** Voorzitter. Bij afval hebben we vaak het beeld dat het van buitenaf komt, afvaltoerisme. We hebben zelf geconstateerd dat het ook door inwoners zelf gebeurt, met name ook bouwafval. Als we dat dan constateren en even naar Waardlanden bellen, dan zegt Waardlanden “ga maar naar de boa’s”, en dan staan mensen weer op hetzelfde punt. Ik zou in dezen graag een lik-op-stukbeleid willen.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Wij stemmen tegen, voorzitter, en dat zal u misschien niet verbazen, vooral vanwege het feit dat wij de overgang van stap 2 naar stap 3 gewoon te snel vinden en te weinig onderbouwd.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Tekir.

**De heer Tekir:** Voorzitter. Wij ondersteunen de ambitie om de $CO_2$-uitstoot terug te dringen en de stijging van de afvalstoffenheffing een halt toe te roepen, maar de wijze waarop we dat gaan doen, een kostbaar systeem met pasjes, zonder te weten welke nadelige gevolgen dat heeft, maakt dat we niet kunnen instemmen met dit voorstel. We steunen wel alle andere maatregelen, zoals het weer toestaan van bestelbussen en de voorlichting op scholen.
Dank u wel.

Zonder hoofdelijke stemming wordt hierna conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten, onder aantekening dat de fracties van VVD, D66, SP, Gorcum Actief, GroenLinks en Van Maaren geacht willen worden tegen te hebben gestemd.

**De voorzitter:** Ik stel voor dat we weer even een minuut of vijf pauzeren. Ik schors de vergadering (21.40 uur).

**Schorsing**

**De voorzitter:** De vergadering is heropend (21.46 uur).

### 6.d Herinrichting Haarse Kades (2021-741817)

**De voorzitter:** Dames en heren. In de B&A-sessie van 3 juni 2021 is geconcludeerd dat dit een bespreekstuk is, met aankondiging van een motie, waarbij door de voorzitter is vastgesteld dat in de raad alleen nog zal worden gesproken over de motie en niet meer over het voorstel. Ik ga ervan uit dat u zich daar ook aan houdt. In eerste termijn is een spreektijd afgesproken van twee minuten per fractie, een spreektijd van vijf minuten voor het college en voor de tweede termijn een spreektijd van twee minuten per fractie en drie minuten voor het college. Ik geef allereerst mevrouw Dansen van de SP het woord.

**Mevrouw Dansen:** Dank u wel, voorzitter. Ik heb wel een beetje ruimte nodig om de motie in te leiden, dat zult u begrijpen.
De SP mist de integraliteit bij het voorstel, mist de bredere blik op het gebruik van de Haarsekades. Er is een heleboel tijd geweest om gebruikers te enquêteren, maar dat is niet gebeurd. Je zou zelfs kunnen zeggen dat wat betreft de verkeersafwikkeling op de Haarsekades vrijwel de hele stad betrokken is. Toch is alleen aan de direct omwonenden een vragenlijst toegestuurd. We hebben een mobiliteitsvisie in Gorinchem, die is ook niet toegepast, de verkeersstromen worden niet ontvlochten, de kwaliteit voor fietsers wordt niet verbeterd en u hebt de mogelijkheid van een vrijliggend fietspad zelfs niet overwogen.
Het laatste punt dat ik nog even wil maken voordat ik de motie voorleg is het volgende. In rapport van de SWOV over de Visie duurzaam veilig wegverkeer kunt u lezen waarom uw plan niet voldoet. Wij vragen ons af of u dit plan überhaupt getoetst hebt aan deze

visie. In het rapport staat namelijk dat het verkeer zich moet aanpassen aan de zwakste verkeersdeelnemer en er voldoende ruimte moet zijn voor veilig passeren, dus een snelheidslimiet van 30 km per uur en de weg moet voldoende breed zijn om elkaar te passeren.
Dit alles opgemerkt hebbende onze motie:

**Motie M6: De Haarse Kade kan (veel) beter**
De raad van de gemeente Gorinchem,
in vergadering bijeen op donderdag 24 juni 2021;
constaterende dat:
- het voorliggende voorstel voor de Haarse Kades niet veilig is voor fietsers;
- er in het kader van de participatie maar een beperkt aantal belanghebbenden (stakeholders) betrokken zijn en dan nog alleen in geografische context;
- in het kader van de participatie door de gemeente betrokken stakeholders een zeer beperkt aantal keuzes hadden;
- het in het kader van de participatie zeer de voorkeur zou moeten hebben om ook de scholen en de fietsers actief te betrekken in het proces;

overwegende dat:
- bij het voorliggende voorstel voor de Haarse Kades geen rekening is gehouden met de verkeerskundige context (verkeersafwikkeling en knelpunten);
- bij het voorliggende voorstel voor de Haarse Kades geen ontvlechting van verkeersstromen is toegepast;
- er alleen naar de Haarse Kades is gekeken voor fietsroutes en niet naar een wat ons betreft voor de hand liggende optie voor een geheel vrij fietspad, wat ook recreatief toegepast kan worden, over bijvoorbeeld de Handelskade of over de Abraham Kemplaan in de richting van het Fazantenspoor;

verzoekt het college:
- een nieuw voorstel voor de Haarse Kades te maken waarbij met de voorgaande overwegingen en constateringen rekening gehouden is.

Tot zover. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Koçak, PvdA.

**De heer Koçak:** Dank u wel, voorzitter. Ik heb geprobeerd aandachtig te luisteren naar mevrouw Dansen en wil graag enkele vragen stellen, maar eerst even het fractiestandpunt. Wij wisten dat dit project begrensd is en gericht op knelpunten aan de Haarsekade. Het is de bedoeling dat na het uitvoeren ervan een rustig en evenwichtig beeld ontstaat over de Haarsekade, met de nodige maatregelen. Bovendien is dit voorstel wat betreft de fietsroutes ook opgenomen in onze uitvoeringagenda van het mobiliteitsplan. Dus wat ons betreft is de motie echt onnodig.
Naar aanleiding van de motie hebben wij voorts de volgende vragen. De SP constateert dat het voorstel voor de Haarsekade niet veilig is. Op grond waarvan constateert de SP dat de Haarsekade voor de fietsroutes onveilig is? Onveiligheid ervaren is nog iets anders dan iets als onveilig bestempelen.
Mevrouw Dansen heeft ook opgemerkt dat de SP de integraliteit van dit voorstel mist. Ik vraag me af waarom de SP dan op 24 september 2020 tegen het mobiliteitsplan heeft gestemd. Kortom, ik ben benieuwd naar de reactie van mevrouw Dansen.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Pellikaan, Democraten Gorinchem.

**Mevrouw Pellikaan:** Ik zou alleen reageren op de motie in de tweede termijn, voorzitter. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Santen, VVD.

**De heer Van Santen:** Dank u, voorzitter. Ik begrijp best dat dit voor de experts ook een lastig traject is, gezien alle beperkende factoren. Dat wilde ik vooraf nog even meegeven. Wij denken overigens ook dat er op het punt van participatie nog wel wat verbetermomenten waren, maar daar hebben we het al over gehad.
Onze gedachten over de motie komen neer op het volgende. Wij hadden gevraagd naar inbreng vanuit eerdere plannen en een cijfermatige onderbouwing op de verkeersveiligheid. Die antwoorden waren summier en eigenlijk niet toereikend. Wat de heer Koçak zei is helemaal waar: veiligheid ervaren is iets anders dan iets als onveilig bestempelen. We weten eigenlijk niet wat het nieuwe plan daarin gaat doen, maar we weten ook niet wat het huidige plan daarin doet. Een belangrijk doel van dit plan was meer fietsveiligheid, voor ons destijds ook reden om mee te gaan in het idee voor herziening op dit traject, ook in het kader van de rondweg Noord. Maar de VVD ziet ook niet hoe dit plan per definitie gaat bijdragen aan fietsveiligheid. De fietsers blijven immers op dezelfde weg fietsen als de automobilisten. Het beschikbare wegoppervlak wordt eigenlijk alleen maar smaller, en dat in het scenario onthaasting, waarbij we verwachten dat iedereen achter elkaar blijft rijden en zich aan de maximumsnelheid gaat houden. Dat is een mooi streven, van irritatiemoment naar onthaastmoment, maar is het ook echt praktijk-proof? Stel even dat we ervan uitgaan dat dit scenario in de praktijk niet werkelijkheid blijkt te zijn en dat irritatie toch de boventoon gaat voeren, dan wordt er naar onze mening te weinig rekening gehouden met mogelijke inhaalacties, hardrijders, et cetera. Veel afremming van verkeer moet dan komen door de inzet van menselijke schilden als voetgangers bij talloze zebrapaden – waarom eigenlijk zoveel?, vroeg ik me af – en fietsers.
En dan nog één klein aandachtspunt. In de beantwoording werd aangegeven dat geen rekening is gehouden met de verscheidenheid aan verkeers- en fietsontwikkelingen, van een verdere terugkeer van bakfietsen tot de opkomst van elektrische fietsen. Dat vinden wij een gemiste kans.
Kort gezegd: wij denken dat dit niet de oplossing is en zullen daarom tegenstemmen. In dat kader zullen we ook voor de motie van de SP stemmen.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Tekir, D66.

**De heer Tekir:** Ja, voorzitter, dank u wel. Een paar noties vanuit D66 naar aanleiding van de motie die is ingediend en eigenlijk reagerend op allerlei gedachten om hier alsnog iets anders te gaan doen. Wij hebben hier een participatietraject doorlopen waarom we als raad in 2018 zelf hadden gevraagd naar aanleiding van een motie die wij indienen om een ontwerpwedstrijd te organiseren. Dat participatieproces is inmiddels doorlopen. Het had wat ons betreft best een eigen, andere invulling mogen krijgen in de vorm van echt een wedstrijd met pitches en met een wat radicaler ontwerp. In die zin snappen we dat er nu verschillende ideeën liggen om toch iets anders te gaan doen. Tegelijkertijd denken wij wel: wie A zegt, moet ook B doen. Ik heb zelf deelgenomen aan de sessies, als toehoorder,

de ontwerpateliers, en die sessies liepen allemaal uit. Omwonenden en alle andere inwoners hebben daar actief aan deelgenomen. Wij zijn zelf ook te rade gegaan in de omgeving van de Haarsekaden, of het ontwerp dat er nu ligt op draagvlak kan rekenen, en dat is met alle mitsen en maren ook het geval. Ik ben geen fan van die formulering, maar het is een samenhangend pakket aan maatregelen dat hier nu voorligt en volgens mij moeten we dat gewoon uitproberen, nu ja zeggen, daarmee het participatietraject afronden en overgaan tot uitvoering, want daar is het wachten nu op.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Bahlmann, Stadsbelang.

**De heer Bahlmann:** Dank u wel, voorzitter. Ik vind trouwens de motie die ingediend is teniet doen aan de burgerparticipatie. Het voorlopig ontwerp is gemaakt samen met de omwonenden. We begrijpen de alternatieve fietsroutes die geboden worden in de motie. Stadsbelang is wel verheugd dat er burgerparticipatie is geweest met betrekking tot het voorlopig ontwerp, maar we hebben wekelijks nog contact met de omwonenden en er zijn nog steeds zorgen vanuit daar. Dat is iets om mee te nemen naar het vervolgtraject voor het definitieve ontwerp. We gaan ervan uit dat de bewoners ook meegenomen worden via burgerparticipatie in het definitieve ontwerp en we stellen nog een aantal suggesties voor richting de wethouder. Misschien kijken of er een mogelijkheid bestaat voor een keerlus aan de zuid- en noordzijde voor het vrachtverkeer. Een betere bebording van de 30 km-zone is al aangegeven. Ik heb ook klachten vanuit de wijk gehoord met betrekking tot de werkzaamheden van Stedin, dat er door het gebruik van tijdelijke drempels heel veel overlast is. Het is misschien een voorstel om dat te doen via kunststof-afzetblokken en te kijken of dit ook werkt in het definitieve ontwerp. De wethouder heeft al aangegeven dat er een duidelijke scheiding in het definitieve ontwerp komt met betrekking tot de rijbaan en de parkeervakken.
Dit was het vanuit Stadsbelang, voorzitter. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Breemen, GroenLinks.

**De heer Van Breemen:** Voorzitter, dank u wel. Ik zal alleen ingaan op de motie van de SP. Eigenlijk viel de motie ons een beetje tegen, omdat de fractie van de SP in B&A had gezegd met een concreet voorstel te zullen komen, dus bijvoorbeeld om een fietspad langs de oostzijde van de Haarwijk te onderzoeken. Dat is allemaal niet gedaan en nu ligt er een motie die eigenlijk uitspreekt “we zijn tegen en doe het maar opnieuw”. Die motie is in die zin een beetje overbodig en meer reden nog voor ons om er tegen te stemmen is dat wij het niet eens zijn met alle constateringen. Er is wat ons betreft goed aan participatie gedaan en er ligt een voorstel dat wat ons betreft op een goede manier omgaat met deze nogal ingewikkelde weg. Een fietspad door de middenberm is volgens mij wel degelijk onderzocht en afgevallen in alle scenario’s. Met de maatregelen die er nu liggen lijkt het wat ons betreft een goede verbetering van deze wegen, dus wij zullen de motie niet steunen en het plan wel.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Barth, ChristenUnie/SGP.

**De heer Barth:** Dank u, voorzitter. Verrassend, want ik wist niet dat ik was opgegeven als spreker over dit punt. Maar kort. De Haarsekades zijn feitelijk al jaar en dag een gevaarlijke route, met name voor fietsers, en de ChristenUnie/SGP is heel blij met de wil om dit veiliger te krijgen. Wij onderschrijven, zoals de heer Tekir dat verwoordde, dat er diverse participatiemomenten zijn geweest. Dat betekent dat wij de motie van de SP niet zullen steunen. Het college willen wij nog wel het aandachtspunt meegeven om de snelheid van het gemotoriseerd verkeer goed te monitoren. We verwachten dat dat geremd wordt door het fietsend verkeer, maar wat als er geen fietsers zijn, 's avonds laat bijvoorbeeld? Pas dan bijvoorbeeld flitspalen toe, maar houdt het veilig, zodat het voldoet aan de doelstelling.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Onvlee, CDA.

**De heer Onvlee:** Dank u wel, voorzitter. Ik zal niet ingaan op wat ik in B&A heb gezegd. Daar hebben we eigenlijk al aangegeven dat we dit een goed voorstel vinden en we het DO graag zien. Veel wijsheid daartoe.
Dan de motie. Het is een beetje inhoudelijk gek ding dat wordt gesuggereerd dat ontvlechting de oplossing is. Ontvlechting is niet per definitie de oplossing bij een 30 km per uur-weg en ik zou mevrouw Dansen willen adviseren om de SWOV-site toch nog eens wat beter te bestuderen, dat het ook altijd maatwerk is en sterker nog: de richtlijnen aangeven dat het in dit geval niet op deze manier met ontvlechting moet plaatsvinden. Maar de hoofdreden waarom wij niet zullen instemmen met de motie is toch wel de participatie […]

**De voorzitter:** De verbinding is erg slecht. Misschien kunt u even teruggaan in uw betoog. U had het op een gegeven moment over de motie, dat u die niet wilde steunen in verband met de participatie. Daarna viel u weg.

**De heer Onvlee:** Ja. Als het gaat om de participatie, wil ik vooral aangeven dat het jammer is en bijna een schoffering van de mensen die hebben meegedacht aan het ontwerpen van de nieuwe inrichting. De heer Tekir zat erbij en gaf al aan dat het heel veel denkwerk heeft opgeleverd en het zou zonde zijn als we dat met deze motie in één keer teniet doen. Daarom zullen wij niet instemmen met deze motie.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan geef ik wethouder Van der Geest het woord.

**Mevrouw Hamann:** Voorzitter, ik ben bang dat u mij vergeten bent!

**De voorzitter:** U staat niet op het lijstje, u hebt zich niet aangemeld.

**Mevrouw Hamann:** Ik dacht het wel.

**De voorzitter:** U staat niet op mijn lijstje, maar als u het woord wenst, kunt u dat alsnog krijgen.

**Mevrouw Hamann:** Heel graag.

**De voorzitter:** Bj dezen dan.

**Mevrouw Hamann:** Ik zal het kort houden.
Voor ons ligt een voorlopig ontwerp. Het gaat erom dat er een veilige scholierenroute komt en dat aanwonenden minder overlast hebben van onder meer vrachtverkeer. Gorcum Actief is voorstander van 'Auto te gast'. Dit ontwerp kan verder worden uitgewerkt met plateaus, en niet met drempels, en met een voortdurende participatie, zoals die er tot nu toe is geweest. Wij vonden die erg goed. Wegens werkzaamheden van Stedin zijn er op het ogenblik veel klachten over de drempels die er nu liggen. Ook om die reden wil ik graag dat bewoners betrokken blijven bij de uitwerking van dit ontwerp. Kan de wethouder dat toezeggen?
Voor wat betreft de motie: een fietsroute via de Handelskade is hartstikke leuk, maar fietsers nemen altijd de kortste route, en zeker scholieren, dus die zullen gewoon over die Haarsekaden blijven rijden. Het klinkt misschien raar, maar veiligheid is een subjectief iets en op de Haarsekaden gebeuren eigenlijk maar weinig ongelukken, dus we hopen dat het allemaal goed komt. Blijf de bewoners betrekken, dat is ons advies.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Wethouder Van der Geest.

**Wethouder Van der Geest:** Dank u wel, voorzitter. Ik zal het ook kort houden, want we hebben het hierover al uitgebreid in B&A gehad en we hebben ook een dubbele I&O gehad over het ontwerp. Het ontwerpatelier heeft z'n werk gedaan en het is een werkvorm die naar meer smaakt, hoe we op deze manier kunnen participeren in de stad. De heer Tekir noemde het een samenhangend pakket aan maatregelen en volgens mij dekt dat wel heel goed de lading.
Een aantal suggesties van uw kant zijn al eerder gegeven tijdens de B&A en ik hoorde onder anderen de heer Bahlmann dat ook doen, ook voor de tijdelijke situatie tijdens de werkzaamheden van Stedin. Die nemen we mee om even te kijken of dat minder overlast kan geven. Er zijn ook nog suggesties gedaan vanuit de buurt. Zoals gezegd: u stemt vanavond over het voorlopig ontwerp, we gaan het uitwerken richting een definitief ontwerp en daar zullen we natuurlijk ook de bewoners over informeren. We zullen nagaan hoe we een aantal dingen kunnen wegen en op een goede manier meenemen. Sommige dingen zullen wellicht niet haalbaar zijn, maar daar zullen we natuurlijk de participanten over informeren.
Rest mij nog de motie van de SP. Ook daarin kloppen de constateringen niet helemaal, want in het kader van de participatie zijn ook de scholen en de Fietsersbond actief betrokken. Bovendien is er een uitgebreide enquête geweest waarin de drie scenario's zijn voorgelegd, waarvan de voorkeursvariant nog nader is uitgewerkt op twee participatieavonden. Dus zowel inhoudelijk als qua participatie ontraad ik de motie.

**De voorzitter:** Dank u wel. Aan de orde is de tweede termijn. Allereerst is het woord aan de heer Koçak.

**De heer Koçak:** Dank u wel voorzitter. Als we de motie zouden aannemen, zouden we het hele proces opnieuw moeten doorlopen en dat moeten we absoluut niet hebben. Zoals de heer Van Breemen en de heer Tekir heel mooi zeiden: laten we het in ieder geval proberen en evalueren. Mevrouw Dansen roep ik op: laten we samen proberen dit voor

elkaar te krijgen, met de beperkingen, en dan kunnen we tijdens de evaluatie altijd nog zien wat de aandachtspunten zijn en die corrigeren.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Tekir.

**De heer Tekir:** Voorzitter, dank u wel. Nog even kort, aanvullend over de fietsveiligheid of -onveiligheid. Daar zijn we natuurlijk niet ongevoelig voor. Sterker nog: het was drie jaar geleden de aanleiding om dit op te tuigen. Maar wij begrepen eerder dat de Fietsersbond op dat punt een positief oordeel had geveld, dat dit plan in ieder geval de fietsveiligheid ten goede komt. Wellicht dat dat de twijfels wegneemt. Voor ons was het in ieder geval mede reden om in te stemmen. Zou de wethouder dat nog even kunnen bevestigen en mogelijk ook het advies van de Fietsersbond delen met de raad?
Dank u wel.

**De voorzitter:** Mevrouw Pellikaan.

**Mevrouw Pellikaan:** Dank u wel, voorzitter. Ik sluit mij aan bij de sprekers voor mij die hebben beaamd dat er een uitgebreid participatietraject is gelopen. De wethouder benoemde het net al: Fietsersbond, Gehandicaptenplatform, scholen zijn hierbij betrokken. Dat waarderen wij zeer. De motie van de SP zullen wij dan ook niet steunen, het voorstel zelf wel. Wat we daar ook fijn aan vinden is dat de karakteristiek van de Haarsekaden daarin ook gewaarborgd is. Dat vinden wij ook waardevol.
Daar laat ik het voor nu even bij, voorzitter. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Dansen.

**Mevrouw Dansen:** Dank u wel, voorzitter. Het is teleurstellend dat zo weinig mensen in deze raad meevoelen met onze zorg over de onveiligheid van de Haarsekade. Die is op dit moment al onveilig en wordt alleen maar onveiliger, want ik kan u op een briefje geven dat op het moment dat een auto de hele Haarsekade lang achter een aantal fietsers zit en dus in dat tempo moet rijden, dat gegarandeerd een keertje gaat leiden tot vervelende acties en wellicht ongelukken. Ik hoop niet dat wij dan moeten zeggen “we hebben het toch gezegd”. Maar helaas, wij zullen tegenstemmen.

**De voorzitter:** De heer Koçak, interruptie.

**De heer Koçak:** Dan ben ik oprecht benieuwd op grond waarvan mevrouw Dansen concludeert dat het op dit moment onveilig is.

**De voorzitter:** Mevrouw Dansen.

**Mevrouw Dansen:** Dan vraag ik me echt af of u wel eens over de Haarsekaden heeft gefietst, meneer Koçak. Ik wel, en dat is best een beetje angstig als auto’s langs je heen willen. Dat ligt niet aan mijn leeftijd, maar gewoon aan de manier waarop er gereden wordt. We hebben in Gorinchem een aantal plekken die de gevaarlijkste plekken zijn die ik ooit van mijn leven gezien heb, een aantal rotondes die heel griezelig zijn. Wij willen slechts voorkomen dat eenzelfde gevaarlijke situatie op de Haarsekaden zou ontstaan.

Maar dit is een democratisch gremium. Als mensen niet voor willen stemmen, stemmen ze niet voor. Jammer.

**De heer Koçak:** Voorzitter, de laatste zin. Ik woon in de Haarwijk, ik fiets dagelijks, maar blijkbaar merk ik dat dat eigen ervaring is. Prima, dank je wel.

**Mevrouw Dansen:** Nog één laatste opmerking. Ik heb de heer Koçak zien fietsen, ik geloof er niks van.

**De voorzitter:** De heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Ja, voorzitter. Ik wou nog zeggen: ik hoor nog best veel over de participatie, want de huidige participatie is zeker positief, maar de participatie kan ook op sommige punten nog best wel wat beter. Motorische belangengroepen, daar heb ik het dan over, zijn niet meegenomen en het belang van de straat gaat natuurlijk veel verder dan enkel dat van de bewoners van die straat. Het is veel meer van belang om dat in het geheel te zien, van doorstroming onder andere ook. Los daarvan kan de uitkomst ook gewoon zijn dat een juiste oplossing nog niet erg in het verschiet ligt, los van wat verbeterpunten. Zoals mevrouw Dansen ook terecht zei: hoe groot is het probleem op een aantal van die punten nu precies? Die onderbouwing mis je gewoon nog steeds in dit proces. Nou, dan kunnen we best met elkaar op die punten juist nog een keer goed nadenken.
Dank u.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** Dank u, voorzitter. Heel kort. De wethouder bevestigde dat de participanten op de hoogte zullen worden gehouden, en dat is heel goed. Ik had gezegd “erbij blijven betrekken” en ik hoop dat dat ook kan worden toegezegd door de wethouder. Wat ik mis in het antwoord is wat er gaat gebeuren met de drempels die er nu liggen en waar die mensen heel erg boos over zijn. Misschien kan de wethouder daar nog iets over zeggen.

**De voorzitter:** Dank u wel. Wethouder Van der Geest.

**Wethouder Van der Geest:** Ja, voorzitter, om met dat laatste te beginnen, over de tijdelijke drempels die er liggen. We constateren dat de auto’s die er nu niet geparkeerd staan zorgen voor een ruimere weg, waardoor er wat harder gereden wordt. Het is net zoals in de eerste periode rond november/december. Er zijn dan snelheidsbeperkende maatregelen nodig. Die zorgen er inderdaad voor dat er wat trillingsoverlast is, maar anders is er een flinke verkeersveiligheidsoverlast. Ik hoorde net een suggestie, volgens mij van de heer Bahlmann, over het versmallen van de weg. Ik ben zelf geen verkeerskundige, maar daar kunnen we natuurlijk altijd naar kijken. Voorlopig blijven ze in het kader van de verkeersveiligheid echter wel liggen.

**De voorzitter:** De heer Bahlmann, interruptie.

**De heer Bahlmann:** Dank u wel, voorzitter. Ik wil de wethouder graag doorgeven dat de mogelijkheid bestaat om kunststof-afzetblokken neer te zetten. Die zijn heel makkelijk neer te zetten, ze geven versmallingen en je kunt meteen zien wat het effect is.

**De voorzitter:** Nog een interruptie van mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** Wat gaat de wethouder nou zeggen tegen de buurtbewoners, die allemaal klachten hebben ingediend deze week?

**De voorzitter:** Wethouder Van der Geest.

**Wethouder Van der Geest:** Wat ik net aangaf. We hebben ook klachten gehad dat de verkeerssnelheid te hoog lag, daarom zijn er drempels neergelegd. Dat was ook eind vorig jaar het geval. Het levert nu inderdaad overlast op, dus we gaan kijken hoe we die kunnen beperken, maar er zal altijd overlast zijn. Dat is ook de reden waarom niet tot verkeersdrempels overgegaan kan worden op de Haarsekaden, omdat die heel veel trillingsoverlast geven en niet alle huizen daarop berekend zijn.
Ten slotte kan ik de heer Tekir bevestigen dat de Fietsersbond heeft ingestemd. Dat is echter in een gesprek geweest en ik kan het dus niet zwart-op-wit geven.
Ik hoop dat dit voldoende is, voorzitter.

**De heer Tekir:** Wij geloven de wethouder op zijn blauwe ogen, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.
We gaan over tot de stemming, eerst over de motie, daarna over het raadsvoorstel. Klopt het als ik concludeer dat alleen de SP voor deze motie is en de overige leden van de raad tegen?

**De heer Van Santen:** Nee, dat klopt niet, voorzitter. Wij zijn ook voor de motie.

**De voorzitter:** Dus SP en VVD zijn voor. Dan is deze motie met 19 tegen 5 stemmen verworpen.
Aan de orde is ten slotte het raadsvoorstel.

Zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten, onder aantekening dat de fracties van VVD en SP geacht willen worden tegen te hebben gestemd.

### 6.e Werken in het stadhuis van de toekomst (2021-747647)

**De voorzitter:** Dames en heren. Bij de vaststelling van de agenda is het oorspronkelijke hamerstuk 5.a gewijzigd in bespreekstuk en als agendapunt 6.e aan de agenda toegevoegd. Het woord is allereerst aan de fractie ChristenUnie/SGP.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Dank u wel, voorzitter. Een tijdje terug hebben we een I&O/B&A over Werken in het stadhuis van de toekomst gehad. Daar was ik al wat kritisch over sommige meubilaire invullingen, laat ik het zo maar zeggen. Er wordt een budget van 150.000 euro gevraagd en D66 en wij hebben gevraagd om een specificatie van die kosten: wat gaat nu waar naartoe? Daarin werd voor mijn fractie heel erg duidelijk dat de

helft van dat geld gaat naar objecten, meubilair, waarvan je je kunt afvragen of dat in coronatijd überhaupt te gebruiken valt en of het na coronatijd gebruikt zal willen worden en of het dan niet direct naar Marktplaats gaat. Vandaar dat wij een amendement hebben gemaakt, dat als volgt luidt:

**Amendement A1**
De raad van de gemeente Gorinchem,
in vergadering bijeen op donderdag 24 juni 2021;
stelt voor onder punt 1 van het besluit de tekst te wijzigen naar:
75.000 euro beschikbaar te stellen voor het doen van aanpassingen in het stadhuis voor de korte termijn.

U zult zien dat deze 75.000 euro precies het geld is voor het akoestische meubilair dat gepland was. Verder heb ik er eigenlijk geen opmerkingen over.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan de heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Dank u, voorzitter. Het spijt me te moeten zegen, maar ik vind het eigenlijk allemaal een beetje half werk, wat overigens in lijn is met het raadsvoorstel, dat ook uitgaat van 50% werken op het stadhuis. We krijgen eerst een soort sessie met de raad, waarbij toch wel wat geld wordt gevraagd voor een nieuwe inboedel, zonder cijfermatige onderbouwing, of iets omtrent verdelingen – eigenlijk kon niemand er in die sessie iets concreets over zeggen –, en dan wordt vervolgens een A4'tje aangeleverd in Word waarbij de optelling niet klopt. Er is een verschil van 4.600 euro. Dat stoort mij. En als het dan gaat om meubilair, de grootste post, dan gaan we de inrichting op sommige punten in tegenstelling tot wat het raadsvoorstel ambieert verre van coronaproof maken. Bij de eerste de beste volgende uitbraak, of ziekte, kunnen we die middelen eigenlijk afschrijven. Maar goed, laten we hopen dat dat nooit meer zal gebeuren. Dus wij steunen het voorstel van ChristenUnie/SGP in plaats van dit punt.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Oostrum.

**De heer Oostrum:** Dank u wel, voorzitter. Als je in een normale situatie met zo'n voorstel zou komen om meubilair te vervangen en kantoorbenodigdheden aan te schaffen, zou ik zeggen: joh, doe dat via de perspectiefnota, of via de gewone ambtelijke budgetten. Maar we hebben de afgelopen twee jaar nu eenmaal te maken gehad met een bijzondere coronasituatie en daar is behoorlijk veel gebeurd op het gebied van thuiswerken, heel flexibele fysieke en digitale aanwezigheid van ambtenaren, en daar hebben het college en de ambtelijke staf ongetwijfeld van geleerd hoe je op een andere en betere manier na corona kunt werken. Ik ben in dit geval vol vertrouwen dat het college en de ambtelijke staf er zorgvuldig over nagedacht hebben. Ik ga het niet narekenen, maar ik vind dat dit voorstel gewoon gevolgd kan worden.

**De voorzitter:** De heer Van Breemen.

**De heer Van Breemen:** Voorzitter, dank u wel. Toen ik de aanvullende informatie las, dacht ik: goh, dit is eigenlijk helemaal niet aan de raad, dit is eigenlijk alleen maar bedrijfsvoering. Maar omdat we het wederom over een overschrijding hebben van een

budget, wordt het ineens wel interessant. Ik ben erg benieuwd hoe de wethouder gaat reageren op het amendement, maar voorlopig neig ik naar steun.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Wethouder Van Doesburg.

**Wethouder Van Doesburg:** Ja, voorzitter, dank u wel. Er wordt gesuggereerd dat we een poging doen om het stadhuis coronaproof in te richten, maar dat is natuurlijk niet het geval. Dit is een goed doordacht plan om met bescheiden middelen – het lijkt heel veel, maar het gaat over 170 werkplekken en dan kun je verrassend weinig doen voor dit geld, maar wel net dat wat nodig is, functioneel gezien – dynamischer en anders te gaan werken. De manier van werken in ons stadhuis verandert gewoon en daar heb je dit soort aanpassingen voor nodig, om dynamischer en functioneel op een goede manier in dit stadhuis te kunnen werken. Het helpt niet als je dit half uitvoert, je hebt er echt deze hele investering voor nodig, een soort minimale inspanning om echt mee te komen in de tijd. Er is ambtelijk echt zorgvuldig naar gekeken. Er wordt echt niet met geld gesmeten, het wordt echt duurzaam en doelmatig gedaan. Ik zou het amendement om die reden willen ontraden.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Wenst iemand nog n tweede termijn het woord?

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Ja, voorzitter, graag.

**De voorzitter:** Dan geef ik allereerst mevrouw Molengraaf het woord en daarna de heer Onvlee.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Voorzitter. De wethouder suggereert dat ik zou suggereren dat het doel van dit voorstel is om het stadhuis coronaproof in te richten, maar dat heb ik helemaal nergens gezegd. Ik heb alleen maar geconstateerd dat wat we gepresenteerd hebben gekregen voor die 75.000 euro – met de rest heb ik helemaal geen problemen –, voor die 75.000 euro die ik eruit wil halen worden een soort huddle-eieren/cubicals gekocht waar je met twee personen, of met vier personen, in kan gaan zitten om omgevingsgeluidvrij te kunnen vergaderen en dat lijkt me in een tijd van corona – en ik denk dat we voorlopig echt nog wel aan afstand houden zitten en dat veel mensen ook misschien zelfs wel angstig zullen zijn om in zo'n ding te kruipen – we die dingen helemaal niet zullen kunnen gebruiken, en ik stel me zomaar voor dat, als we ze wel kunnen gebruiken, ze wellicht helemaal niet bevallen. Ik denk gewoon dat dit geen verstandige uitgave is om op dit moment te doen. Ik heb echt grote vraagtekens bij het nut ervan, die heb ik ook in B&A geuit en daar vloeit het amendement uit voort. Ik zie wel hoeveel steun ervoor is. Laat het in ieder geval een signaal zijn, zoals de heer Van Breemen ook zei: weer een overschrijding, jongens, laten we daar eens mee ophouden.

**De voorzitter:** De heer Onvlee.

**De heer Onvlee:** Ja, dank u wel, voorzitter. Tijdens de B&A heb ik aangegeven dat ontmoeten steeds belangrijker wordt op alle plekken, juist na corona, en dat we het wegwerken van mails, zeg maar, steeds vaker thuis gaan doen. Dit draagt er enorm aan

bij en het amendement zou daar juist afbreuk aan doen. Daarom zullen we dit amendement niet steunen.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Voorzitter, mag ik daar een vraag over stellen?

**De voorzitter:** Ga uw gang.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Ik ben dan wel benieuwd hoe de heer Onvlee ziet hoe je elkaar kunt ontmoeten, want je zit met z'n tweeën, of vieren, in een klein hok. Ontmoeten is in een grotere ruimte toch handiger, denk ik.

**De heer Onvlee:** Dat draagt daar ook zeker aan bij. U gaf net aan: wie durft er nou naast elkaar te gaan zitten? Nou, dat betekent dus dat men gaat ontmoeten en dat doe je dus ook in zulk soort locaties. Daarom vinden wij het nog steeds een verstandig plan om ook hiervoor te gaan, dus het totale plaatje goed in één keer in te richten.

**De voorzitter:** De heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Voorzitter. Dat corona komt misschien bij mij vandaan, want het voorstel gaat uit van de post-corona-tijd, een andere werkwijze e.d. Dat is een lering uit corona, zou je zeggen, en dan kun je aannemen dat er meer lering is op dit gebied, op het gebied van bijvoorbeeld hygiëne e.d. Maar misschien hebben wij dat verkeerd begrepen. Wij zullen voor het amendement stemmen, maar ook voor het voorstel. Wij willen in ieder geval dat de zaken vooraf helder gecommuniceerd worden en ook met de correcte onderbouwing.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Tekir.

**De heer Tekir:** Voorzitter, dank u wel. In de tweede termijn toch even, omdat we mede-indiener zijn van het amendement. Het liefst voeren wij ook geen debat over de bedrijfsvoering, maar hier gaat het om een overschrijding, en laten we daar niet lichtzinnig over doen, want met 150.000 euro doen we in dit huis volgens mij heel veel zaken, ook op andere domeinen. Dus dat budget is het zeker waard om hier eens goed naar te kijken.
Het amendement is ingediend omdat we een voorstel zien over het werken in het stadhuis van de toekomst en die toekomst is, voor zover wij nu kunnen zien, nog ongewis. De ontwikkeling in den lande is nog volop gaande als het gaat om de herinrichting van de kantorenmarkt en wat het werken in de toekomst precies behelst, dus laten we nu asjeblieft niet al te veel kosten maken. ICT-voorzieningen om het thuiswerken nog verder te optimaliseren zijn allemaal prima, maar akoestisch meubilair en zitruimtes die we mogelijk straks weer op Marktplaats zetten vinden we geen goed plan. Overigens hebben wij vernomen dat die dingen ook bij een aantal ministeries in gebruik zijn en daar wil men ze graag op Marktplaats zetten, dus als we even wachten, kunnen we ze misschien voor een prikkie van Marktplaats halen.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Wethouder Van Doesburg.

**Wethouder Van Doesburg:** Dank u wel, voorzitter. Ik blijf bij het eerdere betoog, want ik denk dat dit een functionele, doelmatige en goede investering in de doorontwikkeling van de organisatie is. Er is natuurlijk ook heel zorgvuldig geparticipeerd met medewerkers in het huis, die hierover meegedacht hebben en die dus ook weten wat ze willen en hoe ze willen werken in de toekomst. We vertrekken dan inderdaad vanuit de aanname dat corona voorbij gaat en de maatregelen die daarbij horen ook. Daarmee denk ik dat we gewoon bij dit voorstel moeten blijven en dit gewoon goed moeten uitvoeren. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. We gaan stemmen, allereerst over het amendement, daarna over het raadsvoorstel.

Het amendement wordt in stemming gebracht, waarbij blijkt dat de stemmen met 12 tegen 12 staken.

**Voor** hebben gestemd de heer Van Santen, mevrouw Stevens, de heren Tekir, Wientjes, Barth en Van Breemen, de dames Dansen en Hamann, de heer Hassouna en de dames Van Maaren, Mager en Molengraaf-Vullers.

**Tegen** hebben gestemd mevrouw Pellikaan, de heren Roeland, Schefferlie, Van Willigen, Bahlmann, Chaaby, Koçak, Van der Lee, Van Mourik, Onvlee en Oostrum en mevrouw Van Oversteeg.

*Stemverklaringen*

**Mevrouw Hamann:** Het is weer een overschrijding en de toekomst is inderdaad nog zeer ongewis. De huddle-eggs, of wat het mogen zijn, lijken me hartstikke leuk, maar echt overbodig op dit moment. Dus wij stemmen voor het amendement.

**De voorzitter:** Wat ik al een beetje vermoedde is werkelijkheid geworden: de stemmen staken. Dat betekent dat wij hierover nu geen besluit kunnen nemen en dat dit agendapunt doorschuift naar de volgende raadsvergadering.

### 6.f Verzoek om inlichtingen Regionale Energiestrategie (RES)

**De voorzitter:** Het woord is allereerst aan de heer Oostrum van de PvdA.

**De heer Oostrum:** Dank u wel, voorzitter. Mij past enige bescheidenheid. Ik was niet bij de indieners van het verzoek om informatie en ik denk dat het handig is als degenen die de informatie gevraagd en gekregen hebben, daar als eerste op reageren. Ik had mij gemeld om eventueel daarna te reageren

**De voorzitter:** Prima. Dan gooi ik de volgorde van de woordvoering even om en geef ik het woord aan mevrouw Molengraaf, ChristenUnie/SGP

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Voorzitter, dank u wel. Het was mij ook even onduidelijk hoe dat precies zou gaan, maar ik had er wel een beetje op gerekend dat ik aan de beurt zou komen.

Samen met een aantal andere fracties hebben wij een verzoek om inlichtingen gedaan, want bij de diverse besprekingen over de RES was voor mijn fractie het beeld ontstaan dat bedrijven op Avelingen heel positief stonden tegenover de plannen om daar windturbines te gaan zetten, met het idee dat je daar een elektriciteitskabeltje tussen plopt en gelijk de stroom kunt afnemen. Ik zeg het in mijn woorden, want ik heb er geen verstand van. We waren dus heel erg verbaasd dat niet zo heel lang na het vaststellen van de RES de inspreker van Damen bij de provincie een ontzettend negatieve insteek koos en stelling nam tegen de windmolens. Ik zal u eerlijk zeggen: wij hebben voor de RES gestemd en een van de overwegingen daarvoor was juist dat de bedrijven zelf die windmolens daar zouden willen; dat was althans het beeld dat de wethouder bij ons gewekt heeft.

Voorzitter. Als we alle stukken en de beantwoording van het college op ons verzoek om inlichtingen goed doorkijken, zien we dat het zo is dat de bedrijven zelf het initiatief genomen hebben en ook periodiek betrokken werden. Het is echter een beetje onduidelijk, want in heel veel stukken heeft de wethouder het over een aantal bedrijven en een ondernemersvereniging, zonder dat concreet wordt benoemd welke bedrijven dat zijn. Als je goed doorleest, zie je dat niet alle bedrijven betrokken zijn, maar toch wel de grote spelers, en Damen hoort daar ook bij. Ik lees ook dat bedrijven specifiek zijn uitgenodigd. Ik vraag me af of die periodieke gesprekken er ook zijn geweest, ook met Damen, en of in de loop van de tijd was te voorzien, ook door de wethouder, dat er meer weerstand groeide. Is die omslag van positief naar negatief gesignaleerd? En als dat zo is: waarom hebt u ons daarover dan niet geïnformeerd? De inpraakreactie van de meneer van Damen zegt eigenlijk: te weinig communicatie, het is een te kleine oppervlakte, er waren maar vier bedrijven op de hoogte, Damen wist maar van één ander bedrijf. En ik lees ook dat deze meneer zegt: “de wethouder is bij ons geweest met ambtelijke ondersteuning, maar wij hebben eigenlijk gezegd dat dat bootje niet gaat varen, wij zijn het grootste anker, wij vinden het heel onverstandig wat er gebeurt”. En dan is mijn vraag aan de wethouder: vindt u dat dit goed verlopen is? Vindt u dat de insteek van het draaiboek voor de communicatie van het nationaal programma RES u hier een dienst bewezen heeft? Vindt u dat u motie 118 over het creëren van draagvlak, als u nu terugkijkt, goed en voldoende heeft uitgevoerd?
Ik heb ook nog een vraag over een aan de raad geadresseerde brief – naar ik meen uit oktober 2020 – van de heer De Jong van Merwetank. Die hebben we toen ter afhandeling in handen van het college gesteld en ik begrijp nu van deze meneer dat die nooit beantwoord is.
Er liggen dus een heleboel eindjes waarvan ik echt hoop dat de wethouder daar een goede beantwoording op heeft.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** Dank u wel, voorzitter. De RES 1.0 is door een meerderheid van deze gemeenteraad vastgesteld, evenals de motie om windturbines op minimaal 500 meter afstand te houden van woningen en natuurgebieden. Het issue vanavond is de onduidelijkheid en het gebrek aan communicatie. We voelen ons beduveld, heet het. De raad en de stad zijn op het verkeerde been gezet met het idee dat het bedrijfsleven dit zou

steunen. Dat blijkt niet het geval. Er is geen draagvlak voor tien megaturbines zo dicht bij de bebouwde kom, of in de buurt van natuurgebied Avelingen, zoals Gorcum Actief tijdens die vergadering al aangaf en daarom tegen de RES 1.0 stemde. De participatie is mislukt en Gorinchem is door Provinciale Staten daarvoor op de vingers getikt.
Ik heb drie vragen aan de wethouder. Eén: kan de wethouder uitleggen welke stappen hij nu gaat ondernemen om communicatie en participatie te gaan verbeteren?
Er is commotie en onrust ontstaan toen de familie Pellikaan een duidelijke afbeelding publiceerde in onder andere de lokale kranten. Zowel inwoners als het bedrijfsleven schrokken van het voorgestelde beeld. Een dergelijk plan heeft gevolgen voor de huizenmarkt, maar ook voor het vestigingsklimaat van Gorinchem. Juristen buigen zich over schadeclaims, de Stichting Mooi en Duurzaam Gorinchem kondigt aan te gaan procederen tot en met het Europese Hof. Een betrouwbare overheid wil dat niet. Om verder te kunnen, is het noodzaak vanaf nu vooral heel duidelijk en ook eerlijk te zijn. We moeten weten waar we aan toe zijn. De kaart van Haskoning met de tien locaties is pas van tafel als er een nieuwe, aangepaste versie ligt, want die biedt dan wel duidelijkheid. Dus onze tweede vraag aan de wethouder is: kom nu met klem om eerst die 500 meter-motie uit te voeren en dat in kaart te brengen, zodat duidelijk wordt welke locaties verder onderzocht gaan worden. En we willen deze herziene kaart vóór het zomerreces ontvangen en die moet dan ook gecommuniceerd worden met de stad. Kan de wethouder dat toezeggen? Ik moet hierbij eerlijk mededelen dat ik voor de tweede termijn een motie hiervoor in de achterzak heb, maar ik hoop dat die niet nodig is. Met een duidelijke toezegging van de wethouder kunnen wij genoegen nemen
En dan nu onze derde vraag. Zijn er in de regio-

**De voorzitter:** Graag korter!

**Mevrouw Hamann:** Wat zegt u, voorzitter?

**De voorzitter:** Uw inleidingen op de vragen zijn wel heel erg uitgebreid-

**Mevrouw Hamann:** Maar dit is alleen een vraag.

**De voorzitter:** Prima.

**Mevrouw Hamann:** Daar komt 'ie. Zijn er in de regio afspraken gemaakt voor wat betreft de afstand tot windturbines? Ik vernam dat de twee windturbines op Gorinchem-Noord op minimaal anderhalve kilometer van de omliggende woonkernen moeten worden gebouwd. Is dat zo, en waarom is dat ons niet medegedeeld?
Dank u wel.

**De heer Hassouna:** Dank u wel, voorzitter, dank ook voor de beantwoording van het verzoek om inlichtingen. Het wekte vooral onze verwondering, en daarom nog wat vervolgvragen, ook in lijn met wat mevrouw Molengraaf aangaf voor wat betreft de terugblik met betrekking tot het participatietraject. Terugkijkend en evaluerend zou u het wellicht anders ingestoken hebben. Kunt u een waardeoordeel geven aan het traject tot zover? Kunt u er tevreden op terugkijken, of denkt u bij nader inzien daar toch anders over?

Dan een vervolgvraag naar aanleiding van de beantwoording. Waarom denkt u dat bedrijven ineens gingen klagen, terwijl het leek dat er voldoende gelegenheid was geweest tot participatie? Hoe verklaart u bijvoorbeeld de draai van Damen? Wat denkt u dat dat heeft getriggerd en hoe gaat u hiermee om?
En dan nog wat vragen over het vervolg. Hoe gaat de wethouder om met de motie die is aangenomen voor wat betreft de afstandsnorm van 500 meter, een strenge geluidsnorm van 47 dB, effectenstudie voor iedere windmolen, daarbij inderdaad rekening houdend met natuurgebieden, alternatieven te onderzoeken ter compensatie van de tien windmolens en ook de omliggende gemeenten mee te nemen in de ontwikkelingen? Er waren namelijk wat zorgen, onder andere van CDA Altena voor wat betreft de windmolens. Dus de vraag is: heeft u wellicht al iets gedaan met deze motie, of hoe bent u voornemens deze vorm te geven? Had u deze motie bij nader inzien, met de inzichten die u nu heeft, wel geadviseerd aan te nemen, of bent u nog steeds van mening dat de raad deze motie niet had moeten aannemen? Mevrouw Hamann gaf aan dat u op de vingers bent getikt door de Statenleden, die vinden dat u met onze inwoners moet gaan praten als de plannen voor windenergie een kans van slagen willen hebben. Deze mening van direct omwonenden weegt zwaar voor de Provinciale Statenleden. Hoe bent u voornemens met deze kritiek om te gaan?
Dan: zijn de zoekgebieden nu definitief? En ook de scenarioschetsen zijn hier nu voor beschikbaar, in lijn met de vraag van mevrouw Hamann. En wat vindt u van de suggestie van Mooi en Duurzaam Gorinchem om meerdere windmolens te plaatsen langs de A27, ter hoogte van de afslag Meerkerk? En hoe staat de gemeente Molenlanden hier tegenover?

**De voorzitter:** Dit zijn wel heel erg veel vragen en het is al bijna kwart voor elf. Ik weet niet of u nóg meer vragen hebt, maar het gaat wel heel veel tijd kosten om die allemaal grondig te beantwoorden. Dat zou ik ons allemaal niet aan willen doen. Dus sowieso doe ik nu al de suggestie richting de wethouder om er de kernvragen uit te halen en de rest eventueel schriftelijk te beantwoorden.

**De heer Hassouna:** Oké. Dat was ook de laatste vraag. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Stevens.

**Mevrouw Stevens:** Dank u wel, voorzitter. De Regionale Energiestrategie is groots en rigoureus. Als we iets uit de geschiedenis kunnen leren, is het wel dat mensen niet gediend zijn van snelle, levens veranderende keuzes, zeker niet wanneer ze er niet bij betrokken worden. Windmolens waren gevoelig, zijn gevoelig en zullen altijd gevoelig blijven. Daarom is het belangrijk dat de wethouder er alles aan doet om iedereen zoveel mogelijk te horen. Dit betekent luisteren, erkennen, leren, en nog meer luisteren, erkennen en leren. Dit proces houdt niet op. Daarom verbaast de houding van de wethouder mij. Inmiddels hebben we al meerdere geluiden van inwoners en bedrijven moeten horen dat ze zich niet betrokken en gehoord voelen. Maar toch zegt de wethouder dat hij het goed heeft gedaan. Dat siert de wethouder niet, want ook al zijn de minimale, verplichte trajecten gevolgd, voor ingewikkelde en gevoelige zaken zoals het plaatsen van windmolens is dat gewoon niet genoeg. Als de wethouder het vertrouwen van de inwoners en bedrijven wil herstellen en op geloofwaardige wijze verder wil, is het noodzakelijk dat hij zijn houding toch echt

verandert. Wees geduldig, luister oprecht en doe er wat mee. De SP hoopt oprecht dat de wethouder hier een eerste stap in gaat zetten, nu, tijdens dit moment, anders kan ik niet anders zeggen dan dat ik diep teleurgesteld zal zijn. Eerlijk gezegd ben ik dat al.
Daar wil ik het graag bij houden. Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Oostrum.

**De heer Oostrum:** Dank u wel, voorzitter. Toch een beetje een ander geluid. Naar aanleiding van het verzoek om inlichtingen over het participatieproces heeft het college in razend tempo een uitgebreid antwoord gepresenteerd, een antwoord waaruit naar onze mening duidelijk blijkt dat het participatieproces dat is opgestart en doorlopen in ieder geval vanuit het college en de ambtelijke organisatie breed is ingezet. Dat is begonnen in 2019, toen nog fysieke bijeenkomsten mogelijk waren, maar ook in 2020 en 2021 via online-sessies, waaronder webinars en discussietafels, en die sessies zijn goed bezocht. Dat wil overigens niet zeggen dat iedere willekeurige inwoner, of elk bedrijf, daaraan heeft deelgenomen. Het zijn wellicht vooral de vakmatig of vanuit duurzaamheid geïnteresseerden geweest die hebben deelgenomen aan de eerdere sessies-

**De voorzitter:** Interruptie van mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** De heer Oostrum spreekt over een hele brede participatie. Nu wil het geval dat ik in eigen persoon naar bijna al die sessies ben geweest, in Ottoland, in Giessenburg, god mag weten waar in de polder, en ook in Gorinchem, en daar waren bijna altijd dezelfde mensen. Dan praat ik over 20, 30, maximaal 40 mensen. Het waren altijd stakeholders en een paar raadsleden die je tegenkwam, maar altijd dezelfde mensen, mensen die dit ook allemaal heel graag willen. Dat is niet de inwoners van de stad – hoeveel zijn het er: 36.000 – betrekken bij zo'n groot plan voor de stad alleen. En dan ook nog de bedrijven: er zijn vier bedrijven benaderd, dat is niet 'het bedrijfsleven'. IKG wist van niks, zeiden ze tegen mij. Dus dat valt wel mee met die participatie.
Dank u wel.

**De heer Oostrum:** Als u had gewacht tot de volgende zin, sterker nog: als u had geluisterd naar de vorige zin – 'Dat wil overigens niet zeggen dat iedere willekeurige inwoner, of elk bedrijf, daaraan heeft deelgenomen'–, had u zich deze interruptie kunnen besparen. Ik zei al dat het wellicht vooral de vakmatig of vanuit duurzaamheid geïnteresseerden hebben deelgenomen aan de eerdere sessies, en wellicht ook enige overige belangstellenden. Voor de windzoekgebieden – u had het over 20 tot 30, maar ik heb sessies meegemaakt, live sessies, waar 80 tot 120 mensen aanwezig waren en later digitale sessies waar 150 tot 200 mensen aanwezig waren – was in eerste instantie sprake van initiatiefnemende bedrijven, dus dat initiatief kwam wel degelijk van de bedrijven, en vervolgens zijn ook alle bedrijven aangeschreven om deel te nemen. Maar wat we met elkaar constateren, en dat zegt u terecht, is dat in elk geval de interesse vaak pas echt is gewekt, zowel bij bedrijven als bij inwoners, wanneer een meer concreet, zichtbaar beeld ontstaat van het effect van de besproken ontwikkelingen. Het is daarom ook goed dat de volgende stap op weg naar de RES 2.0 vooral een fase is waarin onderzoek wordt gedaan naar de mogelijkheden én de beperkingen van windturbines in de onderzoeksgebieden Avelingen en langs de A15-oost. Dat is een fase waarin ook de communicatie en de

participatie met inwoners en bedrijven gewoon doorgaan, en gelukkig ook weer live dan. En voor alle duidelijkheid voorzitter: er is nog helemaal geen besluit genomen dat er windturbines kunnen worden geplaatst in de aangewezen onderzoeksgebieden Avelingen en A15-oost.
Om die duidelijkheid te verschaffen, hebben wij samen met Democraten Gorinchem toch ook maar een motie opgesteld die in de lijn ligt van wat het college ook steeds gezegd heeft, maar om echt voor iedereen helder te maken dat ook de gemeenteraad erachter staat. Die motie wil ik hierbij graag indienen, maar omdat wij er zelf ook een hekel aan hebben om overvallen te worden met moties, stel ik gelijktijdig voor om die motie aan te houden tot de behandeling van de perspectiefnota op 8 juli a.s. De motie luidt als volgt:

**Motie M7: Windpauze voor onderzoek en participatie**
De raad van de gemeente Gorinchem,
in vergadering bijeen op donderdag 24 juni 2021.
Het vaststellen van de RES 1.0 door de provincie Zuid Holland is de start van een volgende fase in het proces om te komen tot een regionale bijdrage aan het Klimaatakkoord. In deze fase zal worden onderzocht of er windturbines kunnen worden geplaatst binnen de in RES 1.0 vastgelegde onderzoeksgebieden. Bovendien wordt extra aandacht besteed aan communicatie met en participatie door inwoners en andere belanghebbenden.
In aanvulling op het eerdere raadsbesluit van 13 april 2021 stellen ondergetekenden voor om in afwachting van de uitkomsten van:
- het participatieproces dat thans in voorbereiding is en waarin ruimte wordt geboden voor alle inwoners, bedrijven en instellingen en andere belanghebbenden in Gorinchem om argumenten aan te dragen en hun mening te delen en
- (landelijk / RIVM) vervolgonderzoek, gericht op mogelijke gezondheidsrisico's en andere bezwaren, dat moet leiden tot heldere landelijke criteria voor plaatsing van windturbines met name ten aanzien van afstand tot woongebieden en geluidsnormen

niet in te stemmen met de plaatsing van windturbines op Gorcums grondgebied, anders dan de reeds geplande en vergunde windturbines op het bedrijventerrein (in ontwikkeling) Groote Haar.

Over dat laatste, het landelijke vervolgonderzoek, is vorige week dinsdag ook in de Tweede Kamer een motie ingediend, en die motie is aangenomen-

**De voorzitter:** Ik zie een aantal interrupties. Eén interruptie per individuele spreker sta ik toe, want het is natuurlijk al vrij laat. Ik begin bij de heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Dank u, voorzitter. Ik ben eigenlijk wel blij dat Democraten Gorinchem en de Partij van de Arbeid eindelijk ook instemmen met de eerdere moties uit 2020, en recent ook uit april. Want wat ik nu hoor, is het voorstel van deze partijen eigenlijk een samenvoeging van de moties 'Oog voor draagvlak en innovatie' uit 2020 en de recente motie 'Windmolen-Vrij dichtbij'. Het is hartstikke mooi dat ze dit ook inzien, maar als er een moment is dat het woord 'overbodig' van toepassing is in deze raadsperiode, dan is het wel dit moment. Maar goed. Ik vraag me meer af: er ligt helemaal geen concreet raadsvoorstel, waarom gaan we dan nu een motie invoeren?
Dank u wel.

**De voorzitter:** Mevrouw Molengraaf.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Ja, voorzitter, in lijn met de reactie van de heer Van Santen: ik vind het wel een hele bijzondere wending die dit nu neemt. Dit zijn de twee partijen die tegen de motie over de afstand hebben gestemd, die vonden dat er allemaal

genoeg geparticipeerd was en dat er nu een besluit moest vallen, de zoekgebieden waren maar zoekgebieden, dus we moesten door met de geit. En nu ineens, nu er een heleboel verzet uit de samenleving is, gaan deze partijen draaien. Hmm, ik vind daar wel wat van.

**De voorzitter:** De heer Van Breemen.

**De heer Van Breemen:** Ja, dank u wel, voorzitter. Ik ben enigszins verbaasd dat juist de partij van de wethouder van de RES deze motie indient, omdat, behalve dat het nogal populistisch is, de indruk gewekt wordt dat diezelfde wethouder en het college waaraan u deelneemt zomaar windmolens zouden gaan zetten. U vraagt nu om een totaal vanzelfsprekend iets, namelijk het participatieproces en gewoon het hele proces af te wachten. Wat denkt de heer Oostrum zelf: dat de wethouder nu vast wat molentjes neer gaat zetten? Het ie echt een schande dat u dit indient.

**De voorzitter:** De heer Oostrum.

**De heer Oostrum:** Dank u, voorzitter. Ik kan in de richting van met name de heer Van Santen, maar ook van mevrouw Molengraaf, zeggen dat, als zij terugkijken naar de reden waarom wij tegengestemd hebben bij die moties, daar toen ook al duidelijk gemaakt is dat voor ons 500 meter niet relevant was. Het gaat niet om 499 meter, 500 meter of 501 meter, het gaat veel meer om algemene, heldere, landelijke criteria en daar gaan wij dus niet over, maar daar moet landelijk een besluit over genomen worden, en dat is nu bij motie in ieder geval ook in de Tweede Kamer afgedwongen. En over het draagvlak hebben wij niet meer gezegd dan nu: het proces is goed gelopen, maar er hebben minder mensen meegedaan dan wij gehoopt hadden. Dat is ook logisch – dat heb ik ook zo gezegd –: naar mate meer mensen zien wat het effect zou kunnen zijn, zal er meer deelname gestimuleerd worden. Daarom zeggen wij nu ook, nogmaals: laten we dit proces zorgvuldig doorlopen, en dat is de wethouder ook van plan. Laten we ook geen windmolens plaatsen voordat dat gebeurd is, dat is de wethouder ook van plan. Maar er is heel veel onrust, omdat mensen het college niet helemaal geloven en als wij dat als raad nu ook besluiten, is het voor iedereen duidelijk: er komt geen windmolen als dat […]

**De voorzitter:** Interruptie mevrouw Van Maaren.

**Mevrouw Van Maaren:** Ja, je weet bijna niet meer wat je moet zeggen als je dit hoort. Ik had eigenlijk nog een andere vraag richting de wethouder, maar even met betrekking tot deze motie: je kunt dus eigenlijk concluderen dat degenen die deze motie indienen totaal geen klankbord hebben met de achterban en niet hebben willen luisteren tijdens de laatste raadsvergadering. Het is triest om met deze populistische actie te komen. En dan wordt nu gezegd dat het proces goed is doorlopen. Als je de reacties ziet van de bewoners en de bedrijven op de besluitvorming, op het gelopen proces, dan vind ik dit weer een gekke conclusie van deze indiener. Misschien is het voor vandaag maar beter niet te veel meer te zeggen en snel deze vergadering af te sluiten, want dit is supertriest.

**De heer Oostrum:** Voorzitter, ik wil hier toch graag op reageren. De aanleiding voor deze motie is namelijk gelegen in het feit dat wij gewoon gesprekken gehad hebben, wij én Democraten Gorinchem afzonderlijk van elkaar, met de Stichting Mooi en Duurzaam Gorinchem en in beide gesprekken is duidelijk gebleken dat er behoefte was aan een

uitspraak van de gemeenteraad, om ze enigszins gerust te stellen dat er daadwerkelijk ook een zorgvuldig proces loopt. Dat is aanleiding voor ons geweest om in ieder geval deze motie, die gewoon in de lijn ligt met wat het college al van plan was, voor te stellen. Ik zeg nogmaals: het is niet bedoeld als overval, vandaar dat ik voorstel om hem aan te houden tot bij de perspectiefnota, zodat er dan breder over gediscussieerd kan worden.

**De voorzitter:** Ik heb u horen zeggen dat u de motie nu indient, maar niet wilt bespreken. Dat kan niet. Als u de motie indient, moeten we hem nu ook bespreken. Anders voert u hem weer af en trekt u hem dus in. Wat wilt u?

**De heer Oostrum:** Ik heb in eerdere raadsvergaderingen al meegemaakt dat moties werden aangehouden ter bespreking, maar als u nu zegt dat de motie moet worden ingetrokken en later opnieuw ingediend, dat dat de manier is, moeten we dat waarschijnlijk volgens het reglement van orde doen. Maar de intentie is in ieder geval om hem niet op dit moment te bespreken en te betrekken bij de perspectiefnota.

**De voorzitter:** Oké, dan constateer ik dat u de motie heeft aangekondigd, maar nog niet ingediend en dat u hem in gaat dienen bij de bespreking van de perspectiefnota.

**De heer Oostrum:** Als dat de conclusie is, voorzitter, sluit ik me daarbij aan.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Voorzitter, mag ik opmerken dat ik dat wel een hele wonderlijke gang van zaken vind? Dat maakt het eigenlijk nog meer bizar: dit aankondigen en tegelijk zeggen dat we het pas later gaan doen. Ik vind dit heel vreemd.

**De voorzitter:** Ik denk dat het goed is om even te schorsen, want de verwarring is nu toch wel behoorlijk groot aan het worden. Het is natuurlijk ook al laat, dus dat bevordert ook het denkproces niet helemaal. Ik schors de vergadering voor tien minuten, zodat iedereen zich even kan hergroeperen en even kan evalueren. Ik overleg ook even met de griffie en dan heropen ik de vergadering over tien minuten (22. 56 uur).

**Schorsing**

**De voorzitter:** De vergadering is heropend (23.07 uur).
Dames en heren. We hadden een schorsing bij agendapunt 6.f, dat betreft het bespreekstuk Verzoek om inlichtingen Regionale Energiestrategie. Er is een verzoek om inlichtingen binnengekomen, daar heeft het college op gereageerd en dat bespreken we nu. Ik was bezig om in eerste termijn de nodige sprekers het woord te geven. Inmiddels hebben mevrouw Molengraaf het woord gehad, mevrouw Hamann, de heer Hassouna, mevrouw Stevens en we waren bij de heer Oostrum. De heer Oostrum heeft een motie aangekondigd, daar zijn de nodige interrupties op gekomen. Vervolgens hebben we geschorst en de vraag is nu aan de heer Oostrum wat hij met deze motie doet. Daarna gaan we weer verder met de anderen, die ook hebben aangegeven graag te willen spreken over dit verzoek om inlichtingen en de beantwoording daarvan door het college. De heer Oostrum.

**De heer Oostrum:** Voorzitter. Tijdens de schorsing hebben we even overlegd en wij hebben besloten de motie- U kunt het beschouwen als een aankondiging dat de motie terugkomt bij de perspectiefnota. Dus niet op dit moment.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Mag ik daar wat over zeggen, voorzitter?

**De voorzitter:** Dat mag u, interruptie.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Ook wij hebben in de schorsing overlegd en ik spreek namens de hele oppositie als ik zeg dat deze motie overbodig is, want het is gewoon het volgen van het proces. We vinden het een populistische motie over de rug van de raad, die in tegenstelling is tot het verzet dat ze eerder tegen allerlei moties van deze trant hebben gepleegd. Wij zijn een beetje klaar met deze spelletjes. Dus als de heer Oostrum de motie nu niet zelf indient, dienen wij hem als oppositie in, zodat erover gestemd gaat worden.

**De voorzitter:** De heer Oostrum.

**De heer Oostrum:** [……] voor de perspectiefnota ook zo met anderen te overleggen, maar ik neem deze uitgestoken hand graag aan. Dus laten we hem gezamenlijk indienen.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Nee, voorzitter: óf de heer Oostrum dient hem in, óf wij dienen hem in.

**De heer Oostrum:** Dit vind ik een hele merkwaardige, voorzitter. Ik zou even willen schorsen, als u het goed vindt; twee minuten.

**De voorzitter:** Twee minuten zal vast te kort zijn. Ik schors de vergadering voor vijf minuten (23. 10 uur).

**Schorsing**

**De voorzitter:** De vergadering is heropend (23.15 uur). We zijn geëindigd met de vraag of de heer Oostrum zijn motie wel of niet gaat indienen. Ik geef de heer Oostrum het woord.

**De heer Oostrum:** Dank u wel, voorzitter. We hadden willen wachten tot de perspectiefnota, de motie nu aankondigen en dan in de aanloop tussen nu en de perspectiefnota anderen proberen te overtuigen mee te gaan. Nu het op deze manier moet, dienen we hem vandaag in. Tijdens de schorsing heeft iedereen voldoende kennis kunnen nemen van de inhoud van de motie en dan rekenen wij op steun.

**De voorzitter:** Oké. Dan constateer ik dat er een motie ligt met als onderwerp ‘Windpauze voor participatie en onderzoek’. Ik ga verder het rijtje af dat we in de chat hebben afgesproken. Het woord is aan de heer Schefferlie.

**De heer Schefferlie:** Dank u wel, voorzitter. Het gaat vandaag om de vragen die gesteld zijn. Ik vind het hele goede vragen, ik denk dat ze nodig zijn om verheldering te krijgen, en het waren trouwens ook hele goede antwoorden wat ons betreft. Ik was overigens graag

betrokken geweest bij het formuleren van de vragen. We hebben meer momenten gehad, als er echt belangrijke onderwerpen zijn die voor iedereen spelen, zoals de financiën van de gemeente en corona, dat we weleens raadsbreed hebben opgetrokken. Ik had het leuk gevonden als we nu ook waren uitgenodigd om dit te bekijken. Het is geen verwijt, onze dynamiek is niet zo dat het altijd gebeurt, maar het is op zich wel een mooi thema om dat te doen. Je kunt eigenlijk hier alleen maar goed uitkomen als we het met elkaar gaan volbrengen wat er moet gebeuren. Juist daarom is participatie zo belangrijk.
Wat we zien is dat, ondanks de enorme en haast volledige inzet, die niet heeft geleid tot een representatieve, maatschappelijke respons, als je die vergelijkt met de reacties en de initiatieven na de vaststelling door de raad van de RES 1.0. We zien ook dat de meningen in het bedrijfsleven hier en daar zijn bijgesteld. Voor ons is dat aanleiding, voorzitter, om onze grondhouding op de mogelijke komst van de windmolens aan te passen. Op basis van wat er leeft in de stad willen wij uitdrukken dat het stoplicht wat ons betreft voor de windturbines niet op groen staat, maar op rood. Ook van de 500 meter-motie zou je nu kunnen zeggen dat die eigenlijk niet voldoende heeft aangesloten bij wat er leeft en speelt, want ik denk dat ook turbines vanaf 501 meter niet tot applaus zullen leiden, gewoon omdat we inderdaad, wat de heer Oostrum ook zei, zien dat toch een hele hoop mensen pas nadat, zeg maar, zo'n strategische RES wordt vastgesteld en de consequenties beter naar boven komen, een goede indruk krijgen van wat dat betekent. En wij moeten dan gewoon zo eerlijk zijn dat we daar ook te weinig contact mee hebben gehad om op een voldoende manier voeding te krijgen van wat er leeft en speelt. Wij zien een ruimte-afspraak, zeker bij woonwijken, gewoon als een must om in te stemmen. Daarom willen we via de motie die we met de Partij van de Arbeid hebben opgesteld aangeven waar wij nu staan in het proces. De onderzoeksgebieden dienen uitdrukkelijk een positief draagvlak op te leveren bij ons en anders moeten we gewoon niet willen meewerken.
De Rijksoverheid zet ons in een kleine RES met alleen wind of zon als opties. Wij willen ons eigenlijk niet voor een blok laten zetten als er binnen die kaders geen draagvlak te vinden is. In het hele land speelt dit. Overal is er onrust, er moeten nog veel meer onderzoeken naar voren komen en het is goed om pas op de plaats te maken. Wij hopen eigenlijk ook dat de nieuwe regering een stuk regie terugpakt, omdat we zoveel gemeenten zien tobben die voor het blok worden gezet, dat er overal veel onzekerheid is om positief over windturbines te kunnen besluiten-

**De voorzitter:** Mevrouw Hamann, interruptie.

**Mevrouw Hamann:** De heer Schefferlie is zeer treurig en zegt dat hij voor het blok is gezet met alleen wind en zon. Volgens mij krijgen we een fantastisch mooi warmtenet, dat is niet wind en zon. Dat er landelijk trammelant is, hebben we in al deze sessies telkens gezegd, en ook dat er gezondheidsproblemen zijn en dat er onderzoeken komen. Dus dat is geen nieuws. Dank u wel.

**De heer Schefferlie:** Nee, maar het gaat me niet alleen om nieuws. Het is gewoon toch jammer dat je bijvoorbeeld met zaken als waterkracht en veel meer ideeën die eigenlijk een hele mooie, brede verkenning in de stad verdienen, binnen de normen van de Rijksoverheid aan die RES-en beperkt wordt in je creativiteit en in je ideeën. Ik vind dat de reacties die uit de stad naar voren komen, en die niet alleen bij ons gebeuren, maar

overal in Nederland, een signaal moeten zijn naar de Rijksoverheid van “hé, geef gewoon veel meer speelruimte en denk meer landelijk na over deze problemen”, dan gebieden waar het toch moeilijk te doen is, hiermee op te zadelen.

**De voorzitter:** Misschien dat u uw beantwoording aan mevrouw Hamann even af kunt maken, daarna sta ik een interruptie van mevrouw Molengraaf toe.

**De heer Schefferlie:** Nou, dat antwoord was af, voorzitter, dus mevrouw Molengraaf kan haar gang gaan.

**De voorzitter:** Mevrouw Molengraaf.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Ik heb niet zozeer een interruptie als wel een verduidelijkingsvraag. De motie zegt eigenlijk “ga nou eerst eens even al die onderzoeken doen en kijken of er draagvlak is, tot die tijd worden er geen molens gebouwd”, maar laat wel de optie over dat dat zou kunnen, terwijl ik de heer Schefferlie nu hoor zeggen dat hij hier geen molens wil. Klopt dat?

**De heer Schefferlie:** Nee, dat klopt niet. Wij hebben eigenlijk gezegd: het stoplicht om eraan mee te werken staat op rood. Maar als het vanuit een geïntensiveerd vervolgproces op de participatie lukt, zeg maar, om breed draagvlak te krijgen, en dan denk ik ook wel aan een heel dik, breed draagvlak, wie zouden wij dan zijn om het vervolgens, zeg maar, tegen te houden? Zo is het natuurlijk ook niet. Alleen, de essentie is gewoon dat alles wat naar voren is gekomen nadat de RES is vastgesteld gewoon heeft uitgewezen dat de participatie tot nu toen niet representatief is geweest. Ik vind dat door het college wel degelijk op een hele goede manier invulling is gegeven aan de participatie, binnen de mogelijkheden ook in het coronatijdvak, maar dat mensen heel vaak pas geactiveerd worden als het echt voor hen concreet wordt, in plaats van abstracte strategische visies. Dat is gewoon een leerpunt en wat wij heel belangrijk vinden is om niet, zoals je in de landelijke politiek vaak ziet – neem de Toeslagenaffaire –, als iets niet goed gegaan is de kop in het zand te steken, maar om gewoon toe te geven van: hé, hier moet het beter. En laten we ook gebruikmaken van de inzichten die trouwens nu naar voren komen door tal van mensen die gemotiveerd en betrokken zijn bij het onderwerp. Op grond daarvan zeggen wij: we moeten nu niet de indruk wekken van “nou ja, in wezen staan we in de meewerkstand om dit te doen”, maar terughoudendheid tonen. Het is eigenlijk rood licht en pas wanneer onderzoeken op allerlei fronten, maar zeker ook op het gebied van draagvlak, een positief signaal afgeven, en ik ben er best somber over eigenlijk, vandaar mijn hoop op andere alternatieven, ja, dat is eigenlijk de manier waarop we dit tegemoet gaan zien. Daar was onze motie eigenlijk voor bedoeld en het maakt me eigenlijk ook helemaal niet uit, weet u, want u zegt “ik hou niet van spelletjes”, maar u gaat wel onze motie willen indienen, nou prima allemaal. Voor ons is het vooral bedoeld om een herstel te maken op onze standpunten en dat verdient, denk ik, gewoon navolging. Durf gewoon ook een keer aan te geven: het had beter gemoeten, het had anders gemoeten. Nou, dat doen we op dit moment.
Dank u wel, voorzitter.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Roeland.

**De heer Roeland:** Ja, dank u wel, voorzitter. Het begint een beetje duisternis te worden voor mij, maar om even concreet te zijn: de gestelde vragen over het verzoek om inlichtingen zijn uitvoerig beantwoord en gisteren is een RIB uitgegeven die ook helder was. De reactienota 'Wensen en bedenkingen concept-RES' van Provinciale Staten is wat ons betreft ook helder. Wat wij vinden als Stadsbelang is dat in het vervolgproces in ieder geval ondernemers en inwoners heel nauw betrokken moeten worden, om tot een duurzame oplossing te komen voor ons energievraagstuk en onze energiebehoefte, met alle regelgeving van het RIVM en onze motie van 500 meter. Die motie hebben wij ingediend en wij hebben ook ingestemd met de RES 1.0. Wat dat betreft vinden wij de motie die nu voorgesteld wordt overbodig.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Onvlee.

**De heer Onvlee:** Dank u wel, voorzitter. Er is al veel gesproken over de RES en ook vanavond horen we weer veel signalen als het gaat over de inhoud en over de participatie. Deze twee criteria waren ook voor het CDA een belangrijk item in april: de inhoud moet goed zijn, de onderzoeken, de regelgeving, moeten we goed naleven en parallel daaraan moet ook de participatie goed uitgewerkt en opgepakt worden. Op basis daarvan maak je elke keer stapjes en keuzes. Dat we er nog niet zijn blijkt ook uit veel reuring die de stichting heeft gecreëerd, en terecht, waarvoor complimenten, waardoor we ook zien dat participatie een belangrijk iets is, maar dat we er ook nog niet zijn binnen deze RES met participatie.
We hebben twee vragen aan de wethouder, de eerste over die participatie. Hoe denkt de wethouder om te gaan met het sentiment rondom de participatie? Wil hij dat ook meer plek geven in het vervolgonderzoek, waarin we de twee zoekgebieden verder onderzoeken? En twee, de inhoud, de regelgeving: is dat ook een speerpunt binnen het vervolgonderzoek, om uiteindelijk een weloverwogen keuze te kunnen maken van: kunnen we hiermee verder of niet bij de eerstvolgende resultaten? We gaan ervan uit, en hebben ook dat vertrouwen in het college, dat ze in ieder geval geen zaken doen die haaks staan op de gezondheid van de inwoners. Dus daarom horen we graag of de wethouder deze twee belangrijke criteria gaat meenemen.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Veel zaken zijn nu voor een aantal van ons helderder geworden, hoor ik. 'Herstel op de standpunten', hoor ik van de heer Schefferlie. Nou, het is mooi dat dit nu wordt ingezien, daar ben ik ook blij om, ik vind alleen de manier waarop dit nu wordt gebracht met die motie niet zo best. Ik voel daarin ook geen uitnodigende houding, integendeel. Zoals ik al heb gezegd, is dit eigenlijk volstrekt overbodig, omdat het een combi is van eerdere moties. Meer wil ik er eigenlijk niet over zeggen.
Terug naar waar het om gaat. De VVD was sowieso blij met de brede steun van onze raad vorig jaar, ook op de motie 'Oog voor draagvlak en innovatie' en de recente motie van een aantal van ons omtrent 'Windmolen-Vrij dichtbij'. En dan is er ook nog een belangrijke toevoeging recent vanuit de provincie: de aangenomen motie omtrent een uniforme methodiek-

**De voorzitter:** Interruptie van de heer Schefferlie.

**De heer Schefferlie:** Ja, voorzitter, ik wil graag van de heer Van Santen weten, nu hij er kennis van heeft genomen wat het teweeg heeft gebracht en hoe het is geland in de stad, of hij nog steeds vindt dat die motie van hem over die 500 meter een goed idee is. Want ik hoor een hele hoop mensen zeggen: vanaf 501 tot 1.000 meter en zo verder is eigenlijk ook iets waarvan je nu niet de indruk zou moeten wekken dat het wel kan. Daarom vond ik die motie toen al onhandig, en dat blijkt nu wel. Het zou hem misschien sieren als hij ook eens iets toegeeft van wat misschien niet zo handig is geweest. Ik ben benieuwd.

**De heer Van Santen:** Goeie vraag. Ik denk dat het wel handig was, omdat destijds alle onderzoeken in die richting wezen dat er tot 500 meter geen onderzoek was en dat het daarom wel een goede maatstaf zou zijn. Die 500 meter was destijds op heel veel factoren gebaseerd. Nu is recent wel een motie aangenomen in de Tweede Kamer van VVD en SP voor meer onderzoek en ik denk dat dat parallel daaraan een mooie aanvulling kan zijn. Ik denk dat ook de combinaties van de moties die wij hebben in de raad, die al vanuit 2020 waren, met name omtrent draagvlak, en ook de motie omtrent 'Windmolen-Vrij dichtbij', die overigens zeker niet alleen over de 500 meter ging, er zaten veel meer factoren in, zoals geluidsnormen, naturabestanden, effecten van onderzoeken en noem maar op, en dan nog de uniforme methodiek vanuit de provincie-, ik denk dat al die combinaties voor velen gewoon heel veel houvast bieden en ik denk dat het ook heel fijn is dat we dat met z'n allen, in ieder geval een groot deel van de raad in eerste instantie en nu dan met z'n allen, zo beslissen. Dus daar ben ik heel blij om.
Ik heb nog wel wat resterende vragen met het oog op de toekomst, ook een beetje naar aanleiding van wat D66 aangaf, van: wat is nu het plan, het vervolgplan van de wethouder? Hoe gaat hij de moties met betrekking tot vooral draagvlak en innovatie concreet uitvoeren en wat zijn dan de eerste resultaten en uitkomsten op de motie 'Windmolen-Vrij dichtbij'? En zijn er ook al belanghebbende partijen – dat vind ik wel een belangrijke vraag – die hebben aangegeven dat plaatsing om wat voor reden dan ook uitgesloten is onder bepaalde voorwaarden? Ik denk aan Defensie, het Rijk, en weet ik het allemaal. De plaatsing van windmolens in die zoekgebieden hangt hier gewoon mee samen, want de insteek zoals we die nu met z'n allen hebben vastgelegd is eigenlijk een beetje "nee…

**De voorzitter:** Ik stel voor dat u nu nog even beknopt uw laatste vragen stelt.

**De heer Van Santen:** Dit was mijn laatste vraag, voorzitter.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan geef ik nu wethouder Kraaijeveld het woord.

**Wethouder Kraaijeveld:** Dank u wel, voorzitter. Er zijn verschillende vragen gesteld en daar zou ik graag mee willen beginnen, om vervolgens in te gaan op de motie.
In z'n algemeenheid merk ik dat de antwoorden die het college heeft gegeven in het verzoek om inlichtingen helder lijken te zijn, want daarover heb ik geen aanvullende vragen gehoord. De ambtelijke organisatie, die een en ander heel snel heeft weten te beantwoorden, zeg ik daarvoor dank. Het is heel fijn dat de organisatie op die manier de ondersteuning verzorgt en ook tijdig bij u de stukken weet aan te leveren.

Als het gaat over de duiding, wat mevrouw Molengraaf zegt, over de bedrijven: wij hebben in de nota van inlichtingen nog nadrukkelijker aangegeven per naam welke bedrijven er vanaf de beginfase bij betrokken zijn geweest. Dat zijn er zes geweest, dat is een groot deel van Gorinchem-oost, maar inmiddels hebben we ook contact met bijvoorbeeld Merwetank die daar ook zat. We hebben er inmiddels al twee keer mee gesproken, samen met wethouder Slob. Dat is een voorbeeld van een bedrijf dat, doordat wij bedrijven gerichter hebben benaderd, ons opzocht. Hetzelfde geldt voor Pellikaan Vastgoed. Die zijn ook aangeslagen op de webinar en de dialoogtafels die er zijn geweest. Ook daar heb ik twee keer mee mogen spreken, ook met de heer Verschoor, die inmiddels voorzitter is van de betreffende stichting. En naar mevrouw Stevens toe: dat zijn echt gesprekken waarin wij natuurlijk goed luisteren naar de inbreng die daar wordt gegeven. Ik merk ook dat dat heel intensieve gesprekken zijn geweest tot nu toe, waarin ik ook van mijn kant heb geprobeerd aan te geven hoe we het hele proces tot nu toe hebben gelopen in de afgelopen twee jaar. Dan merk je ook dat daar volgens mij ook steeds meer kennis ontstaat, ook vanuit hun kant, waarin ze aangeven van "joh, deze onderzoeken zien wij in Europa", et cetera, en tiphoogtes. Op die manier prikkelen ze ons natuurlijk ook om na te denken van "wat gebeurt er allemaal?" Natuurlijk blijven wij luisteren en ook kijken van: op welke manier kun je dat dan een plek gegeven op een gegeven moment in het proces?
In z'n algemeenheid hebben wij met een kern van bedrijven periodiek gesproken – zo staat het ook in de nota van inlichtingen – en hebben wij inderdaad per post alle bedrijven nog eens aangeschreven. Daarop zijn, zoals ik net schetste, een aantal bedrijven ook aangehaakt.
Het vaststellen van de RES is natuurlijk geen eindpunt. Ik geloof dat ik wel heb verteld dat het ook weer een vervolgstap is, een processtap, waarin het nu zo is dat de twee raden het hebben vastgesteld en de provincie het heeft vastgesteld, waarna je uiteindelijk met een vervolgfase komt. Gevraagd is hoe ik daar verder mee zou willen omgaan, en ook met het college natuurlijk. We moeten vooral eerst alles op een rij zetten. De vraag om duidelijkheid en rust in feite, of een pauze, snap ik vanuit die optiek dan ook goed. Volgens mij is het gewoon prima om alles eerst eens op een rij te zetten. Er zijn moties ingediend bij de Staten, ik hoorde meneer Van Santen zeggen dat er ook een was ingediend in de Tweede Kamer, de heer Oostrum zei er ook iets over, dus er is heel veel beweging, er gebeurt heel veel en er is veel in ontwikkeling. Volgens mij is het goed om dat op een rij te zetten en ook hoe we dat vervolgproces met die participatie vorm gaan geven, die we natuurlijk nog beter willen gaan doen, nog intensiever. In die zin ben ik ook erg blij dat we dat meer fysiek kunnen gaan doen.

**De voorzitter:** De heer Van Breemen, interruptie.

**De heer Van Breemen:** Ja, voorzitter, ik verbaas me een beetje over de beantwoording. De wethouder zegt dat hij wel de vraag begrijpt om alles eerst op een rijtje te gaan zetten. Ook hij impliceert daarmee dat dat eerst niet het plan was. Het is toch gekkigheid om zelfs alleen maar die schijn te wekken? Het college gaat toch niet zomaar windmolens neerplempen, en dat proces, ach daar kijken we niet naar? Dat proces wás er toch al, dat is toch helemaal geen nieuwe informatie nu?

**Wethouder Kraaijeveld:** Dat kan ik inderdaad meteen zeggen. Wij zullen niet zomaar ergens windmolens neerplempen, zoals u zegt. Dat ga je natuurlijk op een zorgvuldige manier doen, met een goede participatie, met ook een technische kant, want daar hoor ik ook een aantal vragen over. Het gaat er inderdaad om, ook weer graag in gesprek met de stichting, om te duiden: waar staan we nu in het proces, hoe zien zij dat, wat halen zij op uit de mensen die ze spreken en hoe zouden zij op een goede manier de participatie willen vormgeven? Het lijkt me heel goed om dat gesprek aan te gaan. Het IKG, dat nog steeds ook vanuit de coördinatiegroep deze betrokkenheid heeft, belegt maandag een sessie voor de bedrijven op Avelingen die geïnteresseerd zijn, waarin wethouder Slob en ik een toelichting zullen geven en ook de heer Verschoor, en ook weer een gesprek daarover aangaan. Op die manier proberen we nu al de gesprekken aan te gaan waar daar ook echt nadrukkelijk behoefte aan is en tegelijkertijd willen we natuurlijk graag goed de zaken op een rij zetten. In de coördinatiegroep moeten we ook nog kijken welke moties er zijn aangenomen, wat dat betekent en hoe we dat verder vorm willen geven, waarna we, op het moment dat we dat helderder hebben, en zeker na de zomer, bij de raad zullen terugkomen om aan te geven hoe we dat vervolgproces zouden zien.

**De voorzitter:** Interruptie mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** Dank u wel, voorzitter. Ik verbaas me over de woorden van de heer Kraaijeveld, die net doet alsof er geen RES is vastgesteld in Gorinchem en de provincie. Er ligt een bod, twee keer hoger dan gevraagd, we hebben daar steeds veel commentaar op gehad, maar het is aangenomen. Dat is dan ook democratie: daar heb je je bij neer te leggen. Het is aangenomen en die verwachtingen zijn nu ook gewekt bij het Rijk. Dus dat is niet zomaar van tafel te poetsen door te zeggen “we doen een pas op de plaats en dan gaan we er na de zomer wel weer eens over praten met de mensen”. Dat is toch te gemakkelijk, om net te doen alsof het niet bestaat! En destijds is de motie aangenomen-

**De voorzitter:** Graag een beperking in de interruptie, want het zijn weer halve betogen. Graag even kort, want het is al vrij laat.

**Mevrouw Hamann:** Dat begrijp ik, maar ik kan het niet helpen dat de agenda zo vol is. Wij willen graag dat die motie nu wordt uitgevoerd en dat er een nieuwe kaart komt voor het zomerreces, want het geeft heel veel onrust in de stad. Als de wethouder iets van rust wil, moet hij eens beginnen met duidelijkheid te scheppen over hoe de stand van zaken nu is.

**De voorzitter:** Dank u wel. Wethouder Kraaijeveld.

**Wethouder Kraaijeveld:** Ja, dank u wel. Kijk, er is een bod neergelegd en in twee raden is onze RES-pot ook vastgesteld, inderdaad bekrachtigd door de Staten, dus dat is waar we staan. Tegelijkertijd heb ik steeds bij dat bod gezegd: die zit wat ruimer erin, omdat we moeten kijken hoe ver we kunnen komen met de plannen. Dus wat de heer Van Santen ook zei: we zullen moeten uitzoeken hoe dat werkt met die Defensieradar, hoe dat zit met die maritieme radar. Het zijn allemaal zaken die we hebben besproken en het kan dus dat er zaken uitvallen, of meer tijd nodig hebben. Dat is waarom er ook gekozen is voor een iets hoger bod, om op die manier gewoon goed aan de slag te kunnen. Het is ook steeds

duidelijk gecommuniceerd dat het zoekgebieden zijn en dat heeft ook in zich dat er nog heel veel uitgezocht en besproken moet worden. In die zin is het ook niet te doen om nu een nieuwe kaart te maken. De kaart die we hadden was al een vooronderzoek, dat was nog helemaal geen definitieve kaart, dat was een eerste inschatting van hoe het er ongeveer uit zou kunnen komen te zien en of het überhaupt mogelijk zou zijn dat, als er een zoekgebied wordt aangewezen, je daar ook reëel iets in kunt realiseren, maar tegelijkertijd ook steeds duidelijk vanuit een participatieproces dat daar ook weer rondom ingevuld moet worden en waarin we ook steeds hebben gezegd dat u als raad daar ook steeds weer voor aan zet bent.

**De voorzitter:** Een vraag bij interruptie van de heer Roeland.

**De heer Roeland:** Ja, dank u wel, mevrouw de voorzitter. U heeft gesproken met bedrijven, maar het Van der Valk-hotel is in ontwikkeling in Oost en ik hoop dat u ook die organisatie meeneemt in uw participatietraject. Dat moet nog komen en daar komen dus ook een heleboel mensen die daar overnachten en wellicht last zouden kunnen hebben van windmolens die niet op voldoende afstand staan.

**Wethouder Kraaijeveld:** Dat klopt. Op die manier zullen we kijken hoe we het participatieproces ook langs de A15 op een goede manier kunnen doen. We willen er natuurlijk ook goed de inwoners in betrekken en daar het gesprek over aangaan en natuurlijk ook de bedrijven waarmee we nog niet zo direct contact hebben gehad. Dus daar zullen we natuurlijk ook in het vervolgtraject mee aan de slag gaan. Inmiddels is er ook een omgevingsmanager die daar ook op die manier die contacten verder kan verkennen en daar ook kan ophalen hoe partijen daarin zitten. Dat maakt allemaal onderdeel uit van de vervolgfase die we nu verder op een rij willen zetten.

**De voorzitter:** Interruptie van de heer Tekir. Ik stel voor dat dit voor de wethouder even de laatste interruptie is, dat hij vervolgens zijn verhaal afmaakt en dat we daarna een tweede termijn met elkaar ingaan. Dan kunt u alle vragen die u hebt weer stellen. De heer Tekir.

**De heer Tekir:** Ja, voorzitter, dank u wel. Ik probeer te begrijpen wat er nu precies gebeurt en wat de wethouder adviseert. Het is laat, dus dat helpt niet mee, maar wat is nou het oordeel van de wethouder, c.q. het college, over de motie die is ingediend? Kan de wethouder dat gewoon klip-en-klaar aangeven? De processtappen, zoals participatie en onderzoek, zouden logischerwijs al in het proces moeten zitten. Dat is ons altijd meegegeven en het zou gek zijn als dat allemaal niet het geval zou zijn en deze motie daartoe nodig zou zijn. Ik hoor de heer Schefferlie een vrij duidelijke reflectie tonen op de eerdere besluiten en daarin ook een soort voortschrijdend inzicht geven. Bij de wethouder hoor ik dat nog niet. Het lijkt wel alsof de wethouder nog op twee gedachten hinkt en dat helpt niet bij de oordeelsvorming.

**De voorzitter:** Wethouder Kraaijeveld.

**Wethouder Kraaijeveld:** Dank u wel. Ik had zelf het voorstel gedaan om eerst te proberen op de vragen in te gaan die gesteld zijn en dan in te gaan op de motie. Het is ook even een punt van orde wat u als voorzitter raadzaam vindt.

**De voorzitter:** U heeft daar nu gewoon de ruimte voor, want dit was de laatste interruptie. U kunt gewoon uw verhaal doen en als u daarin in ieder geval de vraag van de heer Tekir meeneemt, is dat prima.

**Wethouder Kraaijeveld:** Helder. Als het gaat over wat mevrouw Molengraaf zei over de gesprekken met Damen: nou, daar heb ik zelf het afgelopen jaar mee gesproken, ook recent nog, en dan zie je toch, wat Damen ook zelf aangeeft, dat de aansluiting met Damen als organisatie onvoldoende is geweest, en dat maakte ook dat uiteindelijk de directeur daar op die manier het standpunt heeft verwoord. In het gesprek dat ik toen voerde, en toen ik u in de raadsvergadering van 13 april hierover bijpraatte, gaf ik ook aan dat bij Damen een andere positie in ontwikkeling leek te komen. Dat was nog geen definitief standpunt en dat is de bij de Staten, zeg maar, wel zo verwoord, en zoals in de inlichtingen staat waren wij daar niet van op de hoogte gesteld. Tot nu toe waren het altijd verkennende gesprekken. In die zin kan het ook zijn dat een bedrijf op een gegeven moment denkt: ik ga toch een bepaald standpunt daarover innemen. In de gesprekken die ik had bleken zeker de zorgen, maar bleek ook de openheid voor het gesprek, om daar nog eens verder over door te praten.
Als het gaat over het bedrijf Merwetank: die vraag staat nog open en daar gaan we graag weer het gesprek over aan. We hebben al eerder met Merwetank gesproken over drie andere punten die werden ingebracht. Daar hebben we volgens mij het goede gesprek over kunnen hebben. En dit punt zullen we wat mij betreft ook nog gaan bespreken.
Dan mevrouw Hamann en de motie van 500 meter. De motie is in meerderheid aangenomen door de raad, heel helder, dus wij gaan kijken op welke manier we daar invulling aan kunnen geven en daar zullen we dus ook bij u op terugkomen.
Hier en daar werd gerefereerd aan allerlei onderzoeken: landelijk, RIVM, kijk naar een vervolgonderzoek, de Tweede Kamer neemt moties aan, dus we moeten ook kijken hoe dat allemaal duidt en ook de provincie heeft natuurlijk moties aangenomen waar we ook moeten kijken hoe we daar verder invulling aan geven, natuurlijk zoveel mogelijk samen met de provincie, want die zeggen ook duidelijk: het is wel goed om daarin samen op te trekken, omdat je in feite vergelijkbare processen loopt. De MER-procedure bijvoorbeeld, het is handig om dat gezamenlijk te doen.
Mevrouw Hamann gaf aan dat het IKG niks wist van dit verhaal. Dat is onjuist. Het IKG is steeds betrokken geweest via de coördinatiegroep. Dus ik weet niet hoe haar bronnen daarin zijn, maar die zijn altijd betrokken geweest hierover, ook het bestuur van IKG en zoals ik zei: komende maandag is er ook weer een informatiebijeenkomst over, in dit geval over wind.
Vanuit D66: kijken we er anders over? Ja, dat is natuurlijk altijd lastig. Ik heb u aangegeven dat er ook tegenstand was, ook tegen geluid heb ik volgens mij letterlijk gezegd. En dat weet je, rondom dit soort thema's zeker. Ik denk wel dat het door de foto die is genomen in een stroomversnelling is gekomen. Daarmee is natuurlijk wel een bepaald beeld neergezet, terwijl wij continu hebben gezegd dat het zoekgebieden zijn en dat we moeten kijken hoe het eruit komt te zien. In die zin blijven we dat gewoon ook helder communiceren. Ik denk wel dat het heeft geholpen dat het bij inwoners in onze stad, en bedrijven, meer bekend werd dat we vanuit de gemeente echt dachten aan wind, en dat hebben we ook steeds open gecommuniceerd. Dat heeft u ook in de inlichtingen

kunnen zien en in onze kernboodschappen; daarin zijn steeds expliciet deze twee zoekgebieden genoemd.
Vanuit D66 werd ook verwezen naar het alternatief dat de stichting schetst over de A27, dat hebben ze ook met ons besproken. Ja, dat zullen we ook een plek moeten geven. Ze geven ook aan niet tegen wind te zijn, alleen op die gebieden. Het alternatief dat ze voorstellen is de A27, dus dat moeten we ook in het vervolgtraject bekijken, hoe we daar een invulling aan geven, natuurlijk ook met het oog op de RES 2.0. Dat ligt natuurlijk wel wat verder, maar dat is ook weer een moment waarop je gaat zeggen: hoe staan we ervoor en zijn er ook nieuwe inzichten gekomen? En dit is ook weer een start voor een participatieproces waarin we dit dan ook een plek kunnen geven.
In de richting van mevrouw Stevens: we blijven luisteren vanuit een open houding en ook kijken van: oké, wat zijn de zaken waarop we elkaar kunnen vinden?
Dan ga ik in op het CDA: hoe zit dat met de participatie? Ik denk dat ik daarover al het nodige heb gezegd, en de regelgeving.
En als het gaat over de motie: hij wordt geduid als een ondersteuning eigenlijk aan hetgeen het college doet, om ook vanuit de politiek duidelijkheid te geven, dus eigenlijk in lijn met hoe we proberen dat ook vanuit het college met al onze communicatiemiddelen te doen. Waarbij ik natuurlijk wel kan zeggen dat het wel helpt dat we meer fysieke bijeenkomsten kunnen beleggen. In die zin was de coronatijd natuurlijk wel een lastige. We hebben ook heel veel mensen bereikt, we hebben bijvoorbeeld een enquête gehad met 850 insprekers, die ook wel echt een duidelijke lijn gaven richting die A15 bijvoorbeeld, maar het is misschien voor een deel ook een andere groep geweest dan we gewend zijn bij inspraak en dat op die manier het mond-op-mond in de stad anders is verlopen. Ik denk dat het heel goed is om ook die fysieke kant aanvullend aan de digitale kant, want dat geeft, denk ik, ook veel meer andere mensen de gelegenheid om mee te doen, invulling te geven. Dus zeker ruimte voor verbetering en op die manier zouden we er invulling aan willen geven.
Dat is even tot nu toe mijn reactie, en anders hoor ik het graag, voorzitter.

**De voorzitter:** Dank u wel. Ik zie dat in ieder geval mevrouw Van Maaren in tweede termijn het woord wenst. Ik stel voor dat degenen die nog meer het woord wensen dat even laten weten in de chat, en dan doe ik het in die volgorde. Allereerst mevrouw Van Maaren.

**Mevrouw Van Maaren:** Ik had liever het woord gehad in de eerste termijn, maar dat schijnt moeilijk te zijn. Mijn vraag aan de wethouder is inmiddels al beantwoord en overbodig. Alles wat ik opgeschreven had is nu ook overbodig, dus we houden het kort, ik hoop de rest ook.

**De voorzitter:** Ik zie dat een aantal mensen om een schorsing vraagt. Ik stel voor de vergadering tien minuten te schorsen, tot twaalf uur. Akkoord? Ik schors de vergadering (23.50 uur).

**Schorsing**

**De voorzitter:** De vergadering is heropend (00.03 uur).

Een aantal mensen heeft zich al gemeld voor de tweede termijn, maar de wethouder heeft verzocht hem eerst nog even het woord te geven omdat hij nog iets wil verduidelijken. Ik stel vast dat u daarmee kunt instemmen. Het woord is aan wethouder Kraaijeveld.

**Wethouder Kraaijeveld:** Met dankzegging aan de gemeenteraad, dat ik als eerste even het woord mag voor een reactie op de moties – ik constateer dat ook de meter van 500 meter erbij genomen wordt – en ook op de vraag op welke manier de wethouder en het college verder invulling willen geven aan het proces. Het helpt natuurlijk wel dat er duidelijkheid is richting de stad, richting inwoners en bedrijven, hoe we dat vervolgproces invullen. In die zin helpt de motie van 500 meter, die in een politieke meerderheid is aangenomen, waarbij ook andere fracties daar een bepaalde nuancering hebben aangebracht, en ook de motie die nu door Democraten Gorinchem en PvdA in stemming wordt gebracht met het doel, als ik het goed begrijp, om vooral richting de stad ook een politieke uitspraak te doen. In die zin zouden die beide moties kunnen helpen aan duidelijkheid over welke richting we opgaan en dat is voor het college dan ook het vertrekpunt, om daarmee dan verder aan de slag te gaan en de zaken op een rij te zetten, ook richting mevrouw Hamann, die vroeg om een aantal zaken. Kijk, als het de vraag is "hoe zou die 500 meter ongeveer posities kunnen bepalen voor windmolens?", dan is dat niet zo ingewikkeld. Daarvoor zou ik willen toezeggen of wij een RIB mogen maken waarin wij dus een duiding geven voor de motie van 500 meter, het vervolgtraject, de participatie, et cetera, en als het even kan voor de zomer, maar u kunt u wellicht ook voorstellen dat er op dit moment veel van ons gevraagd wordt. Als we daar in september op terug mogen komen, zou ik dat heel erg vanuit het college waarderen. Dus dat even als aftrap richting de gemeenteraad, en dank voor de tijd.

**De voorzitter:** Interruptie van de heer Van Breemen.

**De heer Van Breemen:** Ja, voorzitter, dank u wel. Ik zou toch de wethouder via u het volgende willen vragen. Als ik nu zijn onderbouwing van de moties beluister, dan zegt hij: het kan helpen om duidelijkheid te scheppen. Nou, dat kan twee dingen betekenen: óf het proces tot nu toe was helemaal niet duidelijk en dat moet nu gerepareerd worden door de gemeenteraad, maar ik kan me niet voorstellen dat de wethouder dat zegt, óf er gebeurt nu iets nieuws, en dan wordt nu dus het proces aangepast, maar ook dat kan ik me niet voorstellen. Dus ik zou daar graag verduidelijking over hebben van de wethouder.

**De voorzitter:** Wethouder Kraaijeveld.

**Wethouder Kraaijeveld:** Zoals ik de motie duid die vanavond wordt ingebracht, is dat om vanuit de raad wederom duidelijkheid te verschaffen, in lijn met hoe wij als college tot nu toe proberen te communiceren en het participatieproces hebben vormgegeven. Tegelijkertijd zien we ook de nodige onrust in de stad en als dat op die manier, ook vanuit een uitspraak vanuit de raad, helpt om ook die duidelijkheid vanuit het college te onderstrepen, dan lijkt het me goed om dat te doen, ook in lijn met hoe we dat verder invulling zouden kunnen geven.

**De voorzitter:** Dank u wel. Dan ga ik nu de tweede termijn in voor de raad. Ik geef allereerst de heer Oostrum het woord.

**De heer Oostrum:** Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat de wethouder het helemaal goed begrijpt. Met elkaar kunnen we constateren dat wat er ook is besproken en besloten over de Regionale Energiestrategie en ook eerdere moties er niet toe hebben geleid dat er een grote rust is gekomen in de stad, en dat was wel de intentie, in ieder geval van deze motie. De intentie was om daar stappen in te zetten, de bedoeling was echt om raadsbreed te laten zien waar behoefte aan is, namelijk: de uitkomst van het onderzoek en van het proces kan ook zijn dat er géén windturbines komen in de zoekcriteria. Daarmee krijg je dan een gelijk speelveld om de gesprekken over het draagvlak met elkaar aan te gaan. Het is dus een ondersteuning van het proces zoals het al uitgelijnd is. Dat is het ook, gebruikmakend ook nog een keer van de motie die vorige week in de Tweede Kamer is aangenomen, dat er ook echt onderzoek komt. Dat betekent dat we hiermee gezamenlijk de helderheid zouden kunnen geven als gemeenteraad, waar grote behoefte aan is. Dat blijkt uit de gesprekken die wij gehad hebben met de Stichting Mooi en Duurzaam Gorinchem.

**De voorzitter:** Interruptie mevrouw Molengraaf.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Ja, voorzitter, ik vind dit toch echt wel een beetje ongeloofwaardig. De heer Oostrum zegt nu dat het zijn bedoeling was om raadsbreed duidelijkheid te geven aan de stad: de motie vraagt eigenlijk alleen maar om het proces uit te voeren dat u toch eigenlijk al van plan was, onderzoek en kijk of die dingen eigenlijk wel passen, dus dat is niks nieuws. En raadsbreed: dan krijgen we hem dus nu vanavond? Ik vind het gewoon ongeloofwaardig. Sorry hoor.

**De heer Oostrum:** Ik kan er twee dingen op zeggen. Als u de motie leest, dan staat er heel duidelijk: in afwachting van.., enz., enz., niét in te stemmen met de plaatsing van windmolens. Nou, dat is nog nooit eerder op deze manier, heel ongenuanceerd, neergezet. Het feit dat ik hem vanavond heb ingediend en direct gezegd heb dat ik hem aan wilde houden tot de behandeling van de perspectiefnota, was juist om de tijd te nemen om daar met elkaar over in gesprek te raken. En helaas, op het moment dat ik zei, op uw aandringen, dat ik hem wilde intrekken en opnieuw indienen bij de perspectiefnota, gaf mevrouw Molengraaf aan dat zij hem dan wilde indienen. Nou, prima gebaar, past ook helemaal bij het gevoel om hem raadsbreed in te dienen, dus vandaar dat we hem alsnog ingediend hebben.

**De voorzitter:** Interruptie mevrouw Stevens.

**Mevrouw Stevens:** Dank u wel, voorzitter. Het is laat en ik moest ook even denken, maar toen ik de heer Oostrum hoorde zeggen “er is nog steeds heel veel onzekerheid, ondanks de motie en ondanks wat we hebben gedaan met de RES”, wil ik daar toch eventjes op zeggen dat de wethouder destijds de motie van de 500 meter afraadde en dat de coalitiepartijen tegenstemden. U wilt nu raadsbrede steun hebben, maar die was er toen niet en daardoor is die onzekerheid ontstaan.

**De heer Oostrum:** U zegt in feite hetzelfde als wat ik zojuist zei: wat we er ook over gezegd hebben, en hoe we het gezegd hebben, doet er voor een heleboel mensen niet toe en daarom is er behoefte aan duidelijkheid. Wij hebben niet ingestemd met die 500 meter, omdat dat niet het enige criterium is, en dat heb ik een aantal keren duidelijk gemaakt.

**De voorzitter:** Interruptie van mevrouw Van Maaren.

**Mevrouw Van Maaren:** Ja, ik wil ook een correctie maken op wat de heer Oostrum aangeeft . Er zijn vijf raadsleden geweest die niet voor het raadsvoorstel hebben gestemd, dus die keuze had u destijds ook.

**De voorzitter:** Heeft u verder nog iets toe te voegen, meneer Oostrum?

**De heer Oostrum:** Nee, dank u.

**De voorzitter:** Dank u. Mevrouw Molengraaf.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik instemmen met de woorden van de wethouder, die zijn dank uitsprak aan de ambtelijke organisatie, want we hebben inderdaad een 'bult' vragen gesteld en daar hebben we gewoon uitstekend antwoord op gehad. Dus ook van mijn kant daarvoor dank.
Ik blijf nog wel zitten met de vraag hoe het nu toch kan dat de draai bij Damen er was. Ik bedoel: wat heeft dat dan veroorzaakt? Hadden zij toch niet de goede informatie, of hoe is dat nou gebeurd? Dat is voor mij nog steeds niet duidelijk.
Mij is ook niet duidelijk geworden waarom het college niks gedaan heeft met de brief van Merwetank. De afhandeling daarvan hadden wij nadrukkelijk in handen van het college gesteld, maar daar is al die tijd helemaal niets meer gebeurd. Het is fijn dat er nu gesprekken zijn, maar ja, ik ga wel een beetje twijfelen aan de afhandeling van ingekomen stukken op deze manier.
Eerlijk gezegd doet de wethouder mij een beetje denken aan Rubberen Robbie: hij beweegt met alles mee, zelfs met de motie die nu door Democraten Gorinchem en de Partij van de Arbeid ingediend wordt, heel duidelijk om hun gezicht te redden richting de stad. Op het laatste moment denken ze: o ja, laten we dan toch maar luisteren naar deze mensen. U hebt deze RES steeds vol vuur verdedigd en gezegd dat het echt nodig was – wij waren het overigens met u eens dat windenergie niet uitgesloten kon worden –, maar nu zegt u: deze motie ondersteunt dat wel. Ik zou u toch echt willen oproepen om eens even spierballen te tonen en te laten zien dat u er nog steeds voor staat, want ik vind het echt slappe hap.

**De voorzitter:** De heer Oostrum, interruptie.

**De heer Oostrum:** Ja, voorzitter, die framing wordt van verschillende kanten steeds weer gedaan, maar het feit dat wij tegen die motie van 500 meter waren hebben wij ook verklaard met dat er andere criteria zijn en dat het niet gaat om 499 meter niet en 501 meter wel. Ik ben het eigenlijk een beetje zat om iedere keer daarop te moeten reageren.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Ik had het niet over die motie, ik had het over de motie die u zojuist hebt ingediend.

**De voorzitter:** Dan heb ik eerst nog een interruptie van de heer Roeland op mevrouw Stevens.

**De heer Roeland:** Mevrouw Stevens had het over de 500 meter-motie en sprak over de coalitie, maar ook Stadsbelang heeft voor deze motie gestemd.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Stevens.

**Mevrouw Stevens:** Excuses, meneer Roeland. Ik had het over coalitiepartijen, maar ik bedoelde niet álle coalitiepartijen. En meneer Oostrum: het was geen framing. U vroeg gewoon hoe het zat en ik gaf antwoord.

**De voorzitter:** Dan de heer Hassouna.

**De heer Hassouna:** Wij hebben gedurende het traject meermalen aangegeven dat windmolens op zee effectiever zijn en bovendien zonder subsidie door marktpartijen gerealiseerd kunnen worden. Deze suggestie werd meermalen door de wethouder weggewuifd, evenals onze suggestie dat windmolens op land beter tot hun recht komen op open vlaktes langs bestaande infrastructuur, zoals bij knooppunt Deil en langs de Afsluitdijk, daar waar het common sense maakt en waar de energietransitie daadwerkelijk een feestje kan zijn, dus ook minder weerstand oplevert. Het is net als met elektriciteitskabelmasten: iedereen begrijpt dat ze nodig zijn, maar ja, niet bij de bebouwing, en dat is ook helemaal niet nodig. Wat is uw standpunt daarin?
En wat betreft de motie: zoals u gemerkt heeft, is de hele oppositie daar bijzonder verbaasd over. Het begint ook een beetje ongemakkelijk te worden. Het bijzondere gevolg van deze soap lijkt te zijn ingegeven door de verkiezingen. Ik wil u eraan herinneren dat de raadsvergadering waarin de 500 meter-motie werd ingediend welgeteld drie keer werd geschorst om het er alsnog doorheen te krijgen. Dus het voelt nu bijzonder vreemd, alsof u uw hachje probeert te redden.
Dank u wel, voorzitter.

**De voorzitter:** De heer Schefferlie.

**De heer Schefferlie:** Ja, voorzitter, dank je wel. In de eerste termijn heb ik al aangegeven waarom ik het goede vragen vond waar het vandaag over ging. Het is zo'n ontzettend dynamisch proces, als je bijvoorbeeld ook ziet hoe in een gerenommeerd bedrijf als Dame, met heel veel kennis ook in huis, de gedachten kunnen wisselen over hoe je hiermee omgaat. Dat gebeurt breed in de stad en ik schaam me er niet voor dat wij in die dynamiek meegaan. Tot iedereen die zegt dat het een rare switch is of zo, zou ik willen zeggen: we moeten gewoon openstaan voor wat er leeft en speelt. Is het niet veel belangrijker om dan nu te kijken waar we eigenlijk allemaal staan inhoudelijk? Het wordt eigenlijk niet ingezien dat wij ook blij waren met de vragen die zijn gesteld, terwijl je zou kunnen zeggen: kennelijk hebben we met elkaar iets gemist in wat er uit de eerste tranche van de participatie is gekomen, laten we dat beter doen. En terwijl we dat nu ervaren, waarom zou je je er dan niet op aanpassen? Het zou gekke politiek zijn als je niet openstaat voor wat er in de stad leeft. Dat doen wij dus wel, voorzitter.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Onvlee.

**De heer Onvlee:** Dank u wel, voorzitter. Wij hebben er vertrouwen in dat het college zorgvuldig omgaat met de participatie, maar zoals gezegd: we zijn er nog niet. We zien ook: hoe concreter de plannen, hoe groter de belangen, waarmee dan eigenlijk ook nog meer participatie nodig is. Ook gezondheid is een enorm belangrijk punt, dat we niet

moeten bagatelliseren en echt aandacht vraagt. Ik begrijp dat dit nu ook onderdeel is van de fase waarin we zitten, zoals de wethouder zei. Daarmee constateren we eigenlijk dat de motie ergens overbodig is, maar we snappen ook dat de stad vraagt om een helder signaal over de status van het zoekgebied en dat dat onrust geeft. Mogelijk dat de uitspraak van deze motie en de uitspraak van de raad de vorige keer een duidelijk signaal geven aan bedrijven en inwoners. De windmolens staan er nog niet en morgen of overmorgen ook nog niet. Dat kan alleen met goede participatie en oog voor de gezondheid van de inwoners. Kortom, het moge duidelijk zijn dat de windturbines er enkel en alleen kunnen komen met oog voor de gezondheid van de inwoners en door middel van goede participatie. Schort het daar aan, dan is het echt een no go. Maar voor nu is het belangrijk om vooral hiermee door te gaan.

**De voorzitter:** Dank u wel. Mevrouw Hamann.

**Mevrouw Hamann:** Dan u, voorzitter. Ik wil de wethouder bedanken voor zijn beantwoording. Ik begrijp dat er op heel korte termijn een raadsinformatiebrief zal komen met in ieder geval duidelijkheid over die 500 meter, welke locaties daardoor sowieso komen te vervallen en ook over hoe het vervolgtraject gaat worden. Daar dank ik de wethouder voor en ik zal daarom mijn motie niet meer indienen.
De motie van Democraten Gorinchem en Partij van de Arbeid vinden wij volstrekt overbodig. Het getuigt ook van een politieke draai die z'n weerga niet kent. Het lijkt wel alsof er voor de verkiezingen in één keer iets gered moet worden. Wij zullen die motie dus niet steunen.
Dank u wel.

**De voorzitter:** De heer Van Santen.

**De heer Van Santen:** Voorzitter. Ik wil alleen nog toevoegen dat de insteek van de RES altijd was om kansen te zoeken, ook op windenergie; ik snap het verhaal van de indieners van de motie dan ook niet helemaal. Maar het moet dan wel kunnen natuurlijk. Er is inderdaad nog geen rust op dit punt, maar dat komt vooral ook omdat aan de moties nog grotendeels uitvoering moet worden gegeven. Los van afstanden zijn er ook veel andere criteria en het gaat vooral om de combinatie van die criteria; zo is het ook verwoord in de diverse moties. En dan zijn er ook nog die aanvullende moties van het Rijk en van de provincie. Dat is mooi. Ik denk dat de wethouder er zijn handen aan vol heeft. Wij kijken uit naar de spoedige uitwerking van die moties, die er al liggen.
De VVD staat open en transparant in de materie en blijft graag vooruit kijken.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. De heer Van Breemen.

**De heer Van Breemen:** Voorzitter, dank u wel. Eigenlijk ben ik teleurgesteld in de wethouder, maar in feite in het college natuurlijk, want de wethouder spreekt namens het college. In de persoon van wethouder Kraaijeveld was dit college echt een enorme voorvechter van de RES zoals die er lag en werd er heel erg gelobbyd om de RES door de raad heen te krijgen, inclusief de zoekgebieden voor windmolens. Ik snap dat de fracties van Democraten Gorinchem en de Partij van de Arbeid schrikken van het verzet dat er in

de stad is en dus op deze manier proberen toch een statement te maken. Ik snap alleen niet dat de wethouder vervolgens zegt: o ja, dat steunt mij enorm, omdat de motie precies vraagt wat ik al van plan was. Door positief te adviseren over deze motie, wat de wethouder doet, wekt hij de indruk alsof er hiervóór onduidelijkheid was en een onzorgvuldig proces gelopen zou gaan worden. Daarmee diskwalificeert de wethouder zijn eigen, ontzettend zorgvuldig gelopen proces en dat is erg jammer.
Dank u wel.

**De voorzitter:** Dank u wel. Ik zie dat verder geen andere leden van de raad het woord wensen. Dan geef ik in tweede termijn het woord aan wethouder Kraaijeveld.

**Wethouder Kraaijeveld:** Dank u wel, voorzitter. Richting mevrouw Molengraaf en ook de heer Van Breemen: natuurlijk ga ik voor de RES. De RES is door een raadsmeerderheid aangenomen. De RES is heel breed, met heel veel domeinen, wat heel veel van ons vraagt en nog heel veel van ons zál vragen in de toekomst, dus daar gaan we zeker voor. Het gaat er alleen op het punt van wind echt over dat ook de stad duidelijk heeft van: oké, op welke manier gaat het college hier nu verder invulling op geven vanuit de opdrachten die steeds vanuit de raad worden gegeven? Ik zal er nog steeds helemaal vol voor gaan, maar wel natuurlijk met een goede participatie en ook ruimte om het gesprek te kunnen voeren. We weten allemaal dat het een heel langjarig traject is dat nog heel veel onderzoek en gesprek zal vragen en ook nog wellicht hier en daar kan veranderen. Het is ook een strategie voor de langere termijn, zelfs tot 2050, en het gaat er natuurlijk wel om dat we zoveel mogelijk het draagvlak proberen op te zoeken en ik denk dat het daarover vanavond heel erg ging: dat we echt graag willen dat het draagvlak in de stad verder positief wordt gestimuleerd, omdat we het echt met z'n allen moeten doen in de stad. Het zal ons allemaal raken en dan is het wel belangrijk dat we er allemaal een positieve drive in weten te vinden.
De heer Hassouna had een expliciete vraag over het standpunt richting bebouwing en bij de A15. Dat maakt dus dat het extra belangrijk is om daar goed en zorgvuldig onderzoek naar te doen, ook goed te kijken op welke manier het RIVM daar verder onderzoeken in geeft en wellicht meer eenduidigheid kan vinden in de onderzoeken. Omdat het wat dichter ten opzichte van woongebieden zit, ook 500 meter, zullen we natuurlijk echt goed moeten kijken welk effect bijvoorbeeld het geluid heeft in relatie met de gezondheid. Ook de gezondheid gaat natuurlijk ons als college ontzettend aan het hart en daar zullen we ook echt goed naar kijken, dat dat niet een negatieve impact heeft op de gezondheid van onze inwoners die in die woongebieden wonen. En het is natuurlijk ook zo, wat ik eerder zei, dat er verder ook nog draagvlakonderzoeken zullen zijn. Dat is ook een opdracht die de provincie heeft richting alle RES-gebieden, dus daar sluiten wij natuurlijk als gemeente graag op aan, dat we op die manier ook een breder beeld gaan krijgen hoe het draagvlak in de stad is. Ik hoop dat ik daarmee voldoende antwoord heb gegeven op de vraag en anders hoor ik het natuurlijk graag.

**De voorzitter:** Interruptie de heer Tekir.

**De heer Tekir:** Ja, voorzitter, dank u wel. Waar ik vooral benieuwd naar ben na al deze toelichtingen die zijn gegeven en ook de motivatie van de wethouder, waarin hij eigenlijk zegt dat deze motie het proces ondersteunt, even heel concreet: was de wethouder zonder

deze motie niet van plan om die twee punten uit de motie uit te voeren, dus a. het participatieproces en b. rekening houden met onderzoeken die nog uitgevoerd gaan worden? Was de wethouder dat niet van plan zonder deze motie? Gaat de wethouder dat doen nu deze motie op tafel ligt? Dat is namelijk cruciaal voor de vraag of hier een overbodige motie ligt en daarmee al ingebakken was in het proces.

**De voorzitter:** Wethouder Kraaijeveld.

**Wethouder Kraaijeveld:** Waar het hier om gaat, is dat natuurlijk een college uitvoering geeft aan raadsbesluiten en dat er ook, waar de heer Oostrum aan refereerde, behoefte is aan duidelijkheid vanuit de gemeenteraad. Dat is volgens mij de motie die voorligt. Alle duidelijkheid en de behoefte aan duidelijkheid richting inwoners, onze bedrijven helpt natuurlijk het college ook om verder vanuit die duidelijkheid uitvoering te geven aan de zaken. Ik denk dat u hem op die manier moet duiden en zo duid ik hem ook, om hem daarmee als ondersteuning te zien richting het vervolgproces.

**De heer Tekir:** Voorzitter. Ik vroeg niet om een duiding, ik vroeg om een klip-en-klaar antwoord. De twee punten die in de motie worden gevraagd, a. participatieproces, b. rekening houden met vervolgonderzoeken: was u zonder deze motie niet van plan om dat te doen? Dus geen duiding, maar als het kan graag een antwoord op de vraag.

**De voorzitter:** Wethouder Kraaijeveld.

**Wethouder Kraaijeveld:** Natuurlijk zijn wij van plan om op deze manier het participatieproces, het RIVM en alles wat met gezondheid te maken heeft ook te volgen in het vervolgtraject. Dus natuurlijk zullen wij dat ook in het vervolgproces doen. Dat betekent niet, in mijn beleving, dat hij overbodig is. Het gaat erom dat de raad dit ook duidelijk zo uitspreekt. Dat is volgens mij de intentie van de indieners van de motie.

**De heer Tekir:** Voorzitter, nog één poging, want de wethouder ontwijkt de vraag en dat vind ik jammer. Kunt u gewoon klip-en-klaar aangeven of u die twee zaken ook van plan was zonder deze motie, niet uw vertaling daarvan naar of het wel of niet overbodig is, maar gewoon ‘sec’: participatie en rekening houden met onderzoeken, was u dat al van plan in het proces dat u zorgvuldig doorliep, ja of nee?

**De voorzitter:** Wethouder Kraaijeveld.

**Wethouder Kraaijeveld:** Natuurlijk, dat zei ik volgens mij net ook. Natuurlijk zullen wij dat op die manier doen-

**De heer Tekir:** Maar was u dat al van plan, ja of nee?

**Wethouder Kraaijeveld:** Dat was ik van plan. Hoe duidelijker moet ik hierop ingaan?

**De heer Tekir:** Dat is helder, voorzitter, dank u wel, want daarmee is de motie totaal overbodig.

**Wethouder Kraaijeveld:** Nee, en dat is volgens mij waar ik een extra duiding aan geef: dat we natuurlijk onderdeel uitmaken, dat zei de heer Van Breemen ook, dat het ook op die manier steeds besproken is met de raad, daar is ook een motie vanuit de heer Van

Santen die dat aangaf, die participatie, dat hebben we doorlopen en daar gaan we natuurlijk een nieuwe invulling aan geven. Dat is er één en ook de onderzoeken op allerlei vlakken, daar hebben we het ook steeds over gehad, het gaat er hier om dat ook de gemeenteraad daar op die manier die duiding en duidelijkheid over geeft. Dat is volgens mij wat de motie behelst. Daarmee hoop ik voldoende antwoord gegeven te hebben.

**De voorzitter:** Ik denk dat het punt gemaakt is. We hebben nu twee termijnen gehad naar aanleiding van vragen om inlichtingen/beantwoording vanuit het college. Er ligt geen raadsvoorstel, maar wel een motie, luidende 'Windpauze voor participatie en onderzoek', en die wil ik nu graag hoofdelijk in stemming brengen.
Ik zie dat de heer Tekir een schorsing wenst van vijf minuten. Dat sta ik toe. Ik schors de vergadering (00.30 uur)

**Schorsing**

**De voorzitter:** Ik heropen de vergadering (00.37 uur).
Aam de orde is de stemming over de motie 'Windpauze voor participatie en onderzoek'.

De motie wordt in stemming gebracht en met 16 tegen 8 stemmen verworpen.

**Tegen** hebben gestemd de heren Roeland en Van Santen, mevrouw Stevens, de heren Tekir, Wientjes, Bahlmann, Barth en Van Breemen, de dames Dansen en Hamann, de heren Hassouna en Van der Lee, de dames Van Maaren, Mager en Molengraaf-Vullers en de heer Van Mourik.

**Voor** hebben gestemd mevrouw Pellikaan, de heren Schefferlie, Van Willigen, Chaaby, Koçak, Onvlee en Oostrum en mevrouw Van Oversteeg.

*Stemverklaringen.*

**De heer Roeland:** Wij hebben het belang van de inwoners al meegewogen en meegenomen in onze 500 meter-motie. Voor Stadsbelang is de wethouder heel duidelijk geweest en geeft ons het volste vertrouwen over het vervolgproces. Daarom vinden wij de motie overbodig.

**De heer Van Santen:** Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Roeland. Wij stemmen ook tegen.

**Mevrouw Stevens:** Ik wil even duidelijk maken dat het moeite heeft gekost om antwoord te krijgen, maar de wethouder heeft aangegeven hoe het plan eigenlijk is, dus dat deze motie overbodig is. En deze motie is ook niet bedoeld om de reputatie van de wethouder te gaan redden in deze zaak. Dat kan hij gewoon zelf gaan doen, want dat staat namelijk in de planning. Dus wij stemmen tegen.

**De heer Tekir:** Tegen en mijn collega Hassouna deelt straks onze stemverklaring.

**Mevrouw Hamann:** De motie is volstrekt overbodig, want de wethouder heeft prachtige toezeggingen gedaan. Daar zijn wij dankbaar voor en verder sluiten wij ons aan bij de woorden van de heer Roeland. Wij zijn uiteraard tegen deze motie.

**Mevrouw Van Maaren:** Wij vinden de motie heel populistisch en naar onze mening volledig overbodig, aangezien het college de procesgang al op de gewenste wijze gaat volgen. Tegen dus.

**Mevrouw Molengraaf-Vullers:** Ik kan bij de meeste stemverklaringen aansluiten, bij de heer Roeland en mevrouw Van Maaren. Ik ben ook tegen.

**De heer Van Mourik:** De afgelopen vier weken heb ik bewust windmolens opgezocht, ik heb er geen klap van gekregen, maar ik ben in principe gewoon tegen deze motie, omdat het college duidelijk heeft aangegeven wat het wil en dat volgen wij ook.

**De heer Hassouna:** Tegen, omdat de wethouder zelf aan het einde eigenlijk heeft bevestigd dat de motie compleet overbodig is, omdat hij er toch al uitvoering aan gaat geven, al doorgaat met participatie en rekening gaat houden met alle onderzoeken die nog gaan komen. Voors verwachten wij dat het college breekt met een traditie en dat overbodige moties niet meer worden afgeraden door het college.

### 7. Overzicht begrotingswijzigingen juni 2021 (2021-753710)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten, met dien verstande dat het bedrag van 150.000 euro voor Werken in het stadhuis van de toekomst uit het overzicht wordt geschrapt.

### 8. Eventuele moties vreemd aan de orde van de dag

Geen.

### 9. Sluiting.

**De voorzitter** sluit te 00.44 uur de vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Gorinchem op 23 september 2021.

De griffier, De voorzitter,

Sprekersindex:

Bahlmann, B.C.S, 19, 28, 38, 46, 50

Barth, F.M.T., 22, 24, 33, 46

Breemen, R.J.J. van, 9, 20, 24, 32, 39, 46, 52, 60, 68, 73, 77

Dansen, mw. E.L., 8, 14, 19, 23, 31, 32, 43, 49

Doesburg, R.P. van, 12, 15, 52, 54

Geest, J.P. van der, 12, 15, 23, 25, 35, 37, 41, 48, 50, 51

Hamann, mw. E.W.H., 10, 20, 21, 33, 40, 41, 47, 50, 55, 56, 57, 59, 64, 69, 77, 80

Hassouna, M.S., 19, 57, 58, 75, 80

Koçak, E.A., 18, 24, 44, 48, 49

Kraaijeveld, E.C.M., 13, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 77, 78, 79

Maaren, mw. A.P. van, 10, 14, 34, 61, 72, 74, 80

Molengraaf-Vullers, mw. M.J., 3, 51, 53, 55, 60, 62, 63, 64, 74, 75, 80

Mourik, H.J. van, 42, 80

Onvlee, L.A., 47, 53, 54, 65, 76

Oostrum, J.C., 5, 6, 14, 29, 30, 37, 52, 55, 58, 59, 61, 62, 63, 73, 74, 75

Oversteeg, mw. J. van, 21, 22, 34, 40

Pellikaan, mw. L.P.W., 44, 49

Roeland, J.M., 8, 9, 65, 69, 75, 80

Santen, N. van, 2, 26, 30, 36, 38, 41, 42, 44, 50, 51, 52, 54, 60, 66, 67, 77, 80

Schefferlie, P.C.J., 6, 63, 64, 65, 66, 76

Stevens, mw. D., 58, 74, 75, 80

Tekir, I., 3, 4, 5, 13, 14, 27, 37, 39, 40, 42, 45, 48, 51, 54, 70, 78, 79, 80

Wientjes, C.J.J., 7, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23

Willigen, C. van, 18, 24, 30, 31, 38, 41

Zanten, D. van, 11, 12, 15